

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Diplomová práce

2017

Markéta Vojtíšková

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav Dálného východu

Diplomová práce

Bc. Markéta Vojtíšková

Kategorizace „vzbouřenců“ z období Korjō na příkladech životopisů kroniky Korjōsa

The Classification of the “Rebels” in Koryō Biographies
in the Chronicle Koryōsa

Praha 2017

Vedoucí práce: Mgr. Vladimír Glomb, Ph.D.

Poděkování

Děkuji Mgr. Vladimíru Glombovi, Ph.D. za cenné připomínky, podněty a laskavé vedení. Také děkuji doc. PhDr. Miriam Löwensteinové, Ph.D. za podnětné připomínky a svému partnerovi za podporu, kterou mi věnoval v průběhu tvorby diplomové práce.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 24. dubna 2017

.....

Jméno a příjmení

Klíčová slova (česky)

Korjō, Korjōsa, biografie, rebel, vzpoura, loajální, znamení, trest, historiografie, kronika, narativ

Klíčová slova (anglicky):

Koryō, Koryōsa, biography, rebel, revolt, loyal, omen, punishment, historiography, chronicle, narrative

Abstrakt (česky)

Politické a společenské podmínky období Korjŏ daly vzniku fenoménu tzv. vzbouřenců. Oficiální kronika *Korjŏsa* zaznamenala jejich případy v třiceti osmi životopisech, které měly sloužit jako výstraha budoucím generacím. Jaké modely rebelů a typy vzpour podle této kroniky existovaly a jaké byly příčiny revolt?

Abstract (in English):

The political and social circumstances of the Koryŏ period gave rise to the phenomenon of the so called rebels. The official chronicle *Koryŏsa* recorded their cases in thirty-eight biographies that were supposed to serve as a warning for the posterity. What models of rebels and sorts of revolts did exist according to the chronicle and what conditions did enable their occurrence?

Obsah

Úvod	7
1 Charakteristika oficiální korejské historiografie do první poloviny 15. st....	9
1.1 Nejvýznamnější historiografická díla do první poloviny 15. století	9
1.2 Charakter a poslání oficiální historiografie	14
1.3 Kronika <i>Korjŏsa</i>	19
1.3.1 Proces kompilace kroniky <i>Korjŏsa</i> a její kritika	20
1.3.2 Části <i>Korjŏsa</i>	24
1.3.3 Poslání kroniky dle Přemluvy	27
1.4 Biografie jako součást kronik	30
2 Rebelové v dějinách Korjŏ	34
2.1 Biografie rebelů	34
2.2 Rebelové raného období Korjŏ (918–1170)	37
2.2.1 Rebelové v kontextu politického a společenského klimatu	38
2.2.2 Analýza biografii rebelů raného období Korjŏ	41
2.3 Rebelové období vlády vojenského režimu (1170 – 1270)	51
2.3.1 Rebelové v kontextu politického a společenského klimatu	51
2.3.2 Analýza biografii rebelů období vlády vojenského režimu	57
2.4 Rebelové pozdního období Korjŏ (1270–1392)	73
2.4.1 Rebelové v kontextu politického a společenského klimatu	74
2.4.2 Analýza biografii rebelů pozdního období Korjŏ	80
3 Kategorizace rebelů období Korjŏ	90
3.1 Příčiny rebelantství	90
3.2 Typy vzpour	94
3.3 Zhodnocení revolt období Korjŏ	96
Použité zdroje a literatura	104

Úvod

Období Korjŏ je charakteristické ve své počáteční fázi silnými králi, kteří byli za zhruba za dvě stě padesát let odstaveni od faktické moci vojenskými vůdci a za dalších sto let podléhali rozhodnutím yuanského dvoru. Král byl však napříč celým obdobím více či méně ovlivňován mocnými aristokratickými rody Korjŏ, jejichž postavení bylo často ještě posíleno sňatky jejich dcer s králem, ale oproti předchozímu období Silly zde existovala možnost sociální mobility. Díky zásluhám a loajalitě vůči králi/vládnoucímu subjektu bylo možné získat úřady a vlivné postavení a těchto podmínek využili tzv. rebelové pro své revolty.

Cílem této práce je analýza fenoménu rebelů a revolt tak, jak byly vnímány, popsány a hodnoceny kompilátory kroniky *Korjŏsa* 高麗史, jejíž součástí je sekce Biografie rebelů (*pan'jŏk jŏldžŏn* 叛逆列傳); jedná se tedy o náhled historiků období Korjŏ a Čosŏnu na danou problematiku.

Třicet osm biografií rebelů proti státní autoritě, které jsou obsaženy v šesti svazcích kroniky *Korjŏsa* (*kwŏn* 127-132, *jŏldžŏn* 40-45), byly podle předmluvy k této sekci sepsány, aby sloužily jako varování pozdějším generacím. V tomto smyslu biografie navázaly na vzory konfuciánské historiografie, započaté Konfuciovi připisovaným dílem *Chunqiu* 春秋, které bylo bráno jako model pro hodnocení problematických částí dějin.

Téma jsem si vybrala z toho důvodu, že se obdobím Korjŏ dlouhodoběji zabývám a při zpracovávání své bakalářské práce s tematikou mongolského vlivu na Korjŏ jsem se blíže seznámila s některými aspekty korjŏské společnosti. Když jsem se začala zajímat o fenomén rebelů, objevily se otázky, které se pokusím v této práci zodpovědět, jako např. co přispívalo ke vzpourám, jaké byly motivy rebelů, co bylo vnímáno jako rebelské, jaké modely rebelů existovaly, jak byli potrestáni či jaké poselství v sobě nesou jejich biografie.

Členění kapitol práce je následující: první kapitola zachycuje vývoj a stěžejní díla oficiální korejské historiografie; druhá kapitola člení období Korjŏ do tří chronologických částí, ve kterých nastiňuje politické a společenské podmínky daného období a analyzuje biografie rebelů se zaměřením na vybrané aspekty revolt. V druhé kapitole při popisu jednotlivých událostí parafrázuji kroniku, tedy používám její slova a hodnocení. Poslední kapitola zdůrazňuje v souladu s hlavním cílem práce nejdůležitější poznatky z předchozí části a pokouší se zodpovědět

stanovené otázky. Zde nejsou vkládány citace zdrojů pod čarou (kromě jednoho případu), poněvadž tato kapitola vychází z předchozí kapitoly, kde jsou všechny citace uvedeny, a je jejím shrnutím, které zároveň obsahuje mé zhodnocení.

Práce vychází primárně z účelově psané kroniky *Korjōsa*, proto její ambice nejsou předložit nezpochybnitelná fakta, ale poodkrýt optiku vidění rebelů historiky raného období Čosōn a způsob, jakým je prezentovali v oficiální kronice. Na některých místech se však uchyluje ke polemizaci s některými vstupy z kroniky pro vyvážení jejího jednostranného přístupu. Sekundárními prameny jsou stěžejní díla vědců, zabývajících se obdobím Korjō.

V práci používám českou vědeckou transkripci korejštiny. Pro přepis čínských slov jsem zvolila pinyin a v případě mongolských názvů obvyklý český přepis. Roky narození a úmrtí a vlády panovníků následují v závorce za jejich jménem a jménem v čínských znacích; znaky a roky jsou uváděny pouze při prvním výskytu. Pokud nebyly konkrétní roky dohledány, jsou nahrazeny otazníkem.

1 Charakteristika oficiální korejské historiografie do první poloviny 15. století

Oficiální korejská historiografie se podle nejstarších dochovaných zmínek utvářela již od svého počátku podle vzorů z Číny, kdy přejala nejen její způsob vytváření, formu a jazyk zápisu, ale také poslání. Byla založena na konfuciánských principech, které předpokládaly její využití v přítomnosti zejména při snaze provádět správnou vládu.

Tato kapitola se bude zabývat oficiálními díly nejstarší korejské historiografie, které byly psány z příkazu dvora a jím podporovány, se zaměřením na kroniky, jejich charakter a poslání. Největší pozornost bude věnována kronice *Korjōsa* 高麗史 (Dějiny Korjō), která je stěžejním východiskem této práce.

1.1 Nejvýznamnější historiografická díla do první poloviny 15. století

Nejstarším dochovaným oficiálním historiografickým dílem je kronika *Samguk sagi* 三國史記 (Dějiny Tří království), sestavená roku 1146¹. Reference v některých historických pramenech však potvrzují přirozenou domněnku, že tato kronika zdaleka nebyla prvním historiografickým počinem na Korejském poloostrově s ohledem na jeho historii, sahající podle výše zmíněné kroniky před počátek našeho letopočtu.²

Samguk sagi navázaly na historiografii Tří království, která byla založena na čínských vzorech. Historie se v Koreji údajně zapisovala od 4. století.³ Za první ze známých nejstarších dějin z období Kogurjō 高句麗 (37 př. n. l.–668) jsou považovány stosvazkové *Jugi* 遺記 (Zápisky o minulosti). Druhé dějiny o pěti

¹ Tradičně uváděné datum kompletace kroniky je 1145. Remco Breuker uvádí, že přepočtení podle data uvedeného v *Korjōsa* 高麗史 (Dějiny Korjō) odpovídá únoru roku 1146. Breuker, Remco. Writing history in Koryō: Some early Koryō historical works reconsidered. In: *Korean Histories*. 2010, 2(1), 57-84. S. 67.

² Oficiální datum založení nejstaršího státu Silla 新羅 (57 př. n. l.–935), doloženého *Samguk sagi*, je rok 57 před naším letopočtem. Mýtické datum, vztahující se k počátku Koreje, uvedené např. v neoficiální kronice *Samguk jusa* 三國遺事 (Odkazy Tří království), je rok 2333 před naším letopočtem, vážící se k založení království *Ko Čosŏn* 古朝鮮 (Starý Čosŏn). Kronika *Samguk jusa* byla sestavena jako soukromé dílo zenového mistra Irjōna 一然 (1206–1289) v 80. letech 13. století. Je strukturována klasicky, tj. vychází podobně jako *Samguk sagi* z čínských vzorů, ale nebyla psána z příkazu dvora, většina jejích záznamů je spojena s buddhismem a obsahuje více mýtů, legend a zázračných prvků.

³ Löwensteinová, Miriam. Irjōn jako historik. In: Vladimír Glomb, Miriam Löwensteinová (eds.) *Podoby Koreje*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2013, s. 45–62. S. 46.

svazcích, známé o něco více, se nazývají *Sindžip* 新集 (Nový sborník) a byly sepsány konfuciánským učencem I Mundžinem 李文真 (?–?) roku 600, přičemž následovaly příkladu díla hanského historika Sima Qiana 司馬遷 (145–86 př. n. l.) a jeho *Shiji* 史記 (Zápisky historika).⁴ *Shiji* vytvořily standardní předlohu pro celou východní Asii, protože podávaly historii ve formátu, srozumitelném komukoli v čínské kulturní sféře.

Podle zmínky v kronice *Samguk sagi* nemělo království Päkče 百濟 (18 př. n. l.–660) žádné historické záznamy, dokud konfuciánský učenec Ko Hŭng 高興 (?–?) nezapsal kroniku *Sŏgi* 書記 (Dokumentární zápisky) během vlády krále Kŭnčhoga 近肖古 (vl. 346–375).⁵ Spis je údajně dílem z roku 375⁶ a zřejmě sloužil jako model pro *Nihonšoki* 日本書紀 (Japonské dokumenty a záznamy). Traduje se, že v této kronice lze rovněž nalézt odkazy k dalším päkčeským dílům, jako byly *Kudara ki* 百濟記 (Zápisky o Päkče), *Kudara hongŭ* 百濟本記 (Anály Päkče) a *Kudara shinsen* 百濟新撰 (Nově sestavené [zápisky] o Päkče). Tyto zápisy mohly být zkompileovány buď učenici v Päkče nebo utečenci z Päkče v Japonsku po porážce Päkče v roce 660 aliancí vojsk Silly a dynastie Tangů 唐.⁷

Co se týče Silly, první dynastické anály začaly údajně vznikat v roce 545⁸, ale dochoval se pouze záznam v *Samguk sagi* o *Kuksa* 國史 (Dějiny státu), zkompileovaných silským učencem a politikem Kŏčchilbue 居柒夫 (?–579). Vstup v *Samguk sagi* explicitně vyjadřuje poslání *Kuksa*, které měly „zaznamenat dobré a špatné činy králů a poddaných, aby mohly být chváleny a posuzovány příštími generacemi“.⁹ Zde se objevuje hlavní princip konfuciánské historiografie, charakteristický pro všechny pozdější oficiální kroniky do období Čosŏn 朝鮮 (1392–1897), včetně *Samguk sagi* a *Korjŏsa*.

⁴ Breuker, 2010a, s. 59.

⁵ Ch'oe, Yŏng-ho. An Outline History of Korean Historiography. In: *Korean Studies*. University of Hawai'i Press, 1980, (Volume 4), s. 3.

⁶ Baker, Don. Writing History in Pre-Modern Korea. In: *The Oxford History of Historical Writing: Volume 3, 1400-1800*. New York: Oxford University Press, 2012, s. 103–118. S. 105.

⁷ Ch'oe, 1980, s. 3.

⁸ Löwensteinová, Miriam a Vladimír Pucek. *Studie z dějin starší korejské literatury*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2006. S. 13.

⁹ Ch'oe, 1980, s. 4.

V pozdním období Sjednocené Silly 統一新羅 (668–935) nebo na počátku období Korjŏ 高麗 (918–1392) vznikly *Kogi* 古記 (Staré záznamy), *Samhan kogi* 三韓古記 (Staré záznamy Tři Han), *Silla kogi* 新羅古記 (Staré záznamy Silly), *Silla kosa* 新羅古史 (Staré dějiny Silly), *Silla kukki* 新羅國記 (Záznamy státu Silla), *Silla čŏn'gi* 新羅傳記 (Biografické záznamy Silly), *Silla č'i* 新羅志 (Zápisky Silly) a *Hädong kogi* 海東古記 (Staré záznamy Koreje). Žádné z těchto děl se do současnosti nedochovalo, ale zřejmě byly důležitými zdroji pro *Samguk sagi*.¹⁰

Má se za to, že kromě *Samguk sagi* byla zkompileována také kronika *Ku Samguksa* 舊三國史 (Staré dějiny Tři království)¹¹, která se dochovala pouze v podobě odkazů v několika dílech, jako byly např. sebrané spisy mnicha Ůičchŏna 義天 (1055–1101) nebo Báseň o králi Tongmjŏngovi jednoho z největších literátů období Korjŏ I Kjuboa 李奎報 (1168–1241). Pocházejí z ní první záznamy o jmenování státních úředníků, ale mnoho pramenů z této doby bylo ztraceno (pravděpodobně i ty, které by zmiňovaly kompilaci kroniky). Z dochovaných fragmentů kroniky lze usoudit, že vznikla zřejmě během vlády krále Kwangdžonga 光宗 (925–949–975), která byla dostatečně dlouhá pro takový počín, a že byla sestavená v klasickém stylu tzv. *kidžŏnčche*¹². Král Kwangdžong se zajímal o historii a jeho příchyllost k Číně a jejím institucím se projevovala mj. také přítomností čínských učenců u korjŏského dvora a jejich vlivem.¹³ Během jeho vlády byl rovněž zaveden systém státních zkoušek podle čínského vzoru.

Dějiny, zkompileované způsobem *kidžŏnčche*, sestávají z analů (*pon'gi* 本紀), dědičných domů (*sega* 世家), biografii (*čŏn* 傳), chronologických tabulek (*pchjo* 表), zápisků (*č'i* 志) a popřípadě dalších částí. Kronika *Ku Samguksa* obsahovala *pon'gi*, které historicky souvisely s dějinami země syna Nebes (*čchŏndža* 天子), tedy císaře. Korjŏ bylo v období vlády krále Kwangdžonga vystaveno silnému vlivu Číny, nicméně zároveň také vykazovalo poměrně silnou

¹⁰ Ch'oe, 1980, s. 4–5.

¹¹ V pramenech z období Korjŏ je uváděna jako *Hädong samguksa* 海東舊三國史 (*Hädong* bylo tehdejší časté označení pro Korejský poloostrov a státní útvary na něm v kontrastu s Čínou), nebo *Samguksa* 三國史. Ke specifikaci názvu došlo v období, kdy již existovala kronika *Samguk sagi*, která bývala také označována jako *Samguksa*, za účelem obě díla od sebe odlišit, nicméně jako k *Samguksa* se k *Samguk sagi* odkazuje např. *Korjŏsa*. Breuker, 2010a, s. 68.

¹² 紀傳體, „historiograficko-biografická forma“ zápisu dějin, užitá v *Shiji*. Také označována jako *čŏngsačche* 正史體 („forma oficiální historie“).

¹³ Breuker, 2010a, s. 69.

nezávislost na ní, na což poukazují Kwangdžongovy císařské tituly a vybraný způsob záznamu dějin.¹⁴ Kronika byla sepsána podle konfuciánských zásad v návaznosti na historiografickou tradici z období Tři království, a jelikož vznikla dle domněnky téměř dvě stě let před *Samguk sagi*, tato z ní musela zcela jistě vycházet.

Kronika *Ku Samguksa* nebyla zkompileována, aby demonstrovala následnost Korjŏ po státu Kogurjŏ, jak se domnívá většina historiků, ale aby ospravedlnila sjednocení poloostrova nově vzniklým státem Korjŏ, ke kterému se vázaly státy jak státy existující v době sjednocení, tzv. Pozdní Tři království (Sjednocená Silla, Pozdní Kogurjŏ a Pozdní Päkče), tak státy historické (Tři Han¹⁵). Jakožto kroniky vzniklé o dvě stě později byl obsah *Ku Samguksa* odlišný od *Samguk sagi*, ale obě kroniky vycházely ze stejné historiografické tradice.¹⁶

První dochovaná kronika *Samguk sagi*, sepsaná z příkazu od dvora, je připisována korjŏskému státníkovi a historikovi Kim Pusikovi 金富軾 (1075–1151). Vznikla podobně jako její předchůdkyně pod vlivem *Shiji* a *Chunqiu* 春秋 (Letopisů jar a podzimů) a obsahuje tak všechny povinné oddíly. Jak je poznamenáno v jejím úvodu, motivem pro její sestavení bylo uchování přesných záznamů o korejských dějinách, které byly nedostatečně a někdy chybně zaznamenány v čínských historických knihách.¹⁷

V kronice je uvedeno sto dvacet tři různých historických zdrojů pro kompilaci (některé z nich byly uvedeny výše), přičemž šedesát devět z nich bylo korejské provenience a zbytek čínské. Jedním z nejzásadnějších čínských zdrojů bylo dílo sungského historika Sima Guanga 司馬光 (1019–1086) *Zizhi tongjian* 資治通鑑 (Souhrnné zrcadlo ku pomoci vládě) z roku 1067, které obsahovalo informace, nedohledatelné v korejských materiálech.¹⁸

¹⁴ Remco Breuker se domnívá, že některé snahy „svrhnout“ *Samguk sagi*, které jsou považovány za sinocentrické, kronikou *Ku Samguksa*, jež by mohla být viděna jako autonomní a netributární vůči Číně, nejsou založeny na věrohodných argumentech, minimálně z důvodu, že autonomie a konfucianismus se nemusely vzájemně vylučovat, což platilo zejména v realitě pluralistního světonázoru období Korjŏ.

¹⁵ *Samhan* 三韓. Blíže k tomuto pojmu viz Breuker, Remco. *Establishing a Pluralist Society in Medieval Korea, 918-1170*. Leiden: Brill, 2010.

¹⁶ Breuker, 2010a, s. 71–72.

¹⁷ Ch'oe, 1980, s. 6.

¹⁸ Tamtéž.

Z normativních důvodů byl vybraný a použitý materiál v kronice záměrně selektován, krácen¹⁹ a opravován za účelem ideologizace starověké společnosti a založení následnictví Korjŏ na Sille, která měla k tomu ze Tří království podle něj všechny potřebné atributy. Proto došlo ke zkreslení a zkrácení velké části historie Päkče a Kogurjŏ, ačkoli lze nalézt zmínky o nich v čínských i japonských kronikách.²⁰ Kim Pusik a jeho spolupracovníci do kroniky také nezařadili např. dějiny Parhŏ 渤海 (698–926), které zaujímalo většinu bývalého území království Kogurjŏ, z něhož pocházela jeho vládnoucí elita. Došlo rovněž k historizaci legend a přeměně sporných míst v dějinách na fakta, jak je vidět i v některých biografiích.

Charakteristickým rysem *Samguk sagi* jsou Kim Pusikova hodnocení, graficky odlišená a připojená ve formě komentářů k některým událostem a záznamům, kdy vyjádřil svůj osobní názor např. k ženám na trůně či jejich přílišné volnosti.²¹ Třicet jedna komentářů je v kronice věnováno výkladu morálních lekcí, které mohou ministrům a vládě demonstrovat exemplární a odsuzující činy.²²

Téměř celý obsah kroniky se týká politického a institucionálního života vládnoucí elity. Je v něm jen málo zmínek o nižších vrstvách společnosti a ženy jsou uvedeny, jen když se přímo účastní politiky či pokud vystupují jako manželky a matky státníků. Příslušníci nižší třídy a ženy jsou zobrazeni v biografiích, pokud mají sloužit jako exemplum.

Kim Pusik vytvořil dílo, které se stalo vzorem pro kompilaci pozdějších kronik, ale také předmětem sporu korejských historiků od počátku období Čosŏn po současnost. Ideologové z počátku 15. století, jako např. Kwŏn Kŭn 權近 (1352–1409), kritizovali kroniku nejen pro rozmanitost, nejednoznačnost a mytičnost (obsahuje zakladatelské mýty Tří království), předloženou v pragmatickém a klasickém konfuciánském rámci, ale také pro její „neuctivé“ zobrazení dějin Třech království jako téměř na stejné úrovni s císařskou Čínou z důvodu užití císařských titulů a dalších atributů, náležících Číně.

¹⁹ Z existujícího vyjádření I Kjuboa, že „...kníže Kim při opakovaném sestavování *Samguk sagi* velmi silně krátil některé pasáže, které můžeme najít ve Starých dějinách Tří království...“, se lze domnívat, že Kim Pusik toto dílo pouze upravil a zrevidoval. Löwensteinová a Pucek, 2006, s. 14.

²⁰ Např. *Nihonšoki*, druhá nejstarší japonská dochovaná kronika z roku 720, obsahuje celý oddíl *Kudara ki*. Tamtéž, s. 15.

²¹ Tamtéž, s. 14.

²² Breuker, Remco E., Grace Koh a James B. Lewis. The Tradition of Historical Writing in Korea. In: Daniel Woolf, Sarah Foot and Chase F. Robinson (Eds.) *Oxford History of Historical Writing*. Oxford: Oxford University Press, 2012. S. 123.

Poněkud protichůdným se může zdát odsouzení kroniky přesně z opačného důvodu v první polovině 20. století, kdy byla v období japonské nadvlády vznesena kritika např. historikem, vlastencem a bojovníkem za nezávislost Sin Čchähoem 申采浩 (1880–1936), který byl názoru, že *Samguk sagi* okrádají Korejce o jejich identitu, protože se kompilátoři příliš spoléhali na čínské zdroje a přijali sinocentrický náhled.²³

Samguk sagi nicméně splnily svou historiografickou roli z hlediska poskytnutí politické legitimacy vládnoucí dynastii. Členům korjöské elity nabídly svého druhu instrukce, jak se udržet u moci, jak ji posílit a jak bránit království proti tlakům ze zahraničí.²⁴

1.2 Charakter a poslání oficiální historiografie

Kroniky patří mezi oficiální historiografická díla, jejichž naprostá většina byla sestavená úřady pro historii (tyto jsou známé od období Korjō) na žádost panovníka. Dále existovaly dějiny sepsané jednotlivci na zakázku dvora a soukromé dějiny literátů, kterých však není mnoho. Oficiální dějiny v názvu většinou obsahovaly znaky *sa* 史 (dějiny), *ki* 記 (záznamy) nebo podle *Shiji* kombinace obou a neoficiální dějiny znaky *ō* 外 (vnější, ostatní), *ju* 遊 (hravý) a později *ja* 野 (drsný, barbarský).²⁵

Před vlastní kompilací byla snaha shromáždit co největší a nejúplnější množství historického materiálu bez posuzování věrohodnosti, materiál byl pak uspořádán pověřenými kompilátory. Psaní dějin se řídilo metodami *mudžing pulsín* a *suri pudžak*.²⁶ Sima Qianovi je připisována formule „slovy/textem přenášet/tradovat to, co se stalo.“²⁷ Je ovšem pravdou, že ne vždy byly tyto zásady dodržovány zcela a vědomý výběr materiálu pro kompilaci byl klíčový pro konečný záměr kroniky, jak bude vidět na příkladu *Korjōsa*. Zápisy kronik jsou vnímány

²³ Breuker, Koh, Lewis, 2012, s. 124.

²⁴ Tamtéž, s. 125.

²⁵ Stejně jako u *ki* došlo také u *čön* 傳 (klasická biografie, viz dále) k posunu významu a užívaly se rovněž pro žánry zábavné prózy, které byly určeny nižším vrstvám a hlavně ženám. Klasické biografie byly jedním ze zdrojů pozdější staré prózy (*kodä sosöl*). Löwensteinová, Miriam. Pchäsol. Na cestě k fikci? In: David Labus, Miriam Löwensteinová (eds.) *Tradice a proměny: Mýtus, historie a fikce v Asii*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014, s. 201–222. S. 210, 213.

²⁶ *Mudžing pulsín* 無徵不信 je věrnost vůči historickým pramenům a *suri pudžak* 述而不作 je přenos bez krativních úprav, nezasahování do původního textu. Löwensteinová, 2014, s. 211.

²⁷ *Yiwen yunshi* 以文運事. Král, Oldřich. Únik z historie dovnitř: detaily a fragmenty. In: David Labus, Miriam Löwensteinová (eds.) *Tradice a proměny: Mýtus, historie a fikce v Asii*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014, s. 161–173. S. 166.

jako historie a tedy jako skutečnost, přestože často zařazují a historizují mýty, legendy a folklorní vyprávění, což je dáno ustáleným výkladem historických událostí skrze příběhy, v nichž se demonstruje žádoucí přenos.²⁸

Po autentickém zápisu mohla plnit svou roli ideologie např. v podobě připojeného komentáře řádným odůvodněním a historickým odkazem. Historické precedenty pocházely zejména z čínských dějin nebo bájí, přičemž existoval jejich korpus, ke kterému měli historikové přístup. Během období Korjŏ byl také ustanoven korpus referencí ke korejské historii, jenž byl užíván společně s předchozím.

Historiografická díla z období Tří království, zmíněná v předchozí podkapitole, byla zkompileována jedním autorem podle vzoru Sima Qiana. Tento systém sestavování oficiálních dějin fungoval v Číně až do vlády dynastie Tangů, kdy byla stanovena metoda „dělené kompilace“ (*fenzuan* 分纂), při které skupina historiků zpracovávala vždy určitou přidělenou část a jmenovaný státní historik dohlížel na celý proces kompilace a psal komentáře. Korjŏ převzalo tuto metodu a historiografické (a také vládní) instituce, ustanovené během období dynastií Tangů a Songů 宋. První oficiální zmínka o jmenování státního historika pochází z roku 988.²⁹

Vznik materiálů pro pozdější zpracování a kompilaci dějin byl zajištěn dvěma kronikáři přítomnými u dvora, z nichž jeden zaznamenával řeč panovníka a druhý jeho chování a výrazy emocí. Přítomnost dvou historiků byla stará tradice z *Liji* 禮記 (Knihy obřadů). Pořízené záznamy byly bez uchování kopií odesílány přímo historikům, což mělo velmi negativní důsledek v roce 1011, kdy došlo ke ztrátě všech *sillokŭ* 實錄³⁰ z období vlád prvních sedmi panovníků Korjŏ v důsledku napadení a vypálení hlavního města Kägjŏngu 開京 Kitany. Král Hjŏndžong 顯宗 (vl. 1009–1031) proto určil roku 1013 státní historiky, aby se je prostřednictvím dotazování starších obyvatel na dějinné události z počátku dynastie pokusili znovu vytvořit.³¹

²⁸ Löwensteinová, 2014, s. 212.

²⁹ Breuker, 2010a, s. 59. Od Songů byly pak převzaty další funkce, jako např. editoři.

³⁰ Pravdivé záznamy, neboli letopisy vládnoucích dynastií. Byly také oficiálními historickými díly, psanými na příkaz krále, ale na rozdíl od kronik byly zaměřené spíše na oslavu panovnickovy vlády a nebyly natolik komplexní ve smyslu množství začleněného historického materiálu. Jejich hlavním zdrojem byly denní zápisy kronikářů a byly primárními zdroji pro pozdější kompilaci kronik.

³¹ Breuker, 2010a, s. 60.

Uchovávání záznamů bez kopií a jejich přímé odesílání do úřadů platilo pro rané období Korjŏ, později je historikové zhotovovali ve dvou kopiích a po vypršení jejich služby v úřadě posílali jednu kopii pro účely kompilace a druhá zůstávala v jejich domě pro případnou kontrolu. Originální verze uschovaná v domě obsahovala kritiku, která mohla být tak svobodněji vyjádřena.³² Za své záznamy uchovávané doma byli historikové zodpovědní a také trestně postižitelní. Pokud je ve stanovený den neodevzdali úřadu pro historii, znamenalo to hrubý přečin a historikovi potomci ztratili způsobilost získat úřad a byla jim vyměřena pokuta ve výši dvaceti *riangŭ*³³ ve stříbře. Toto ustanovení platilo za Korjŏ, ale bylo znovu uzákoněno roku 1410.³⁴

Panovníkovi nebylo dovoleno do záznamů nahlížet a měnit je, čímž byla zajištěna jejich objektivita, měl však k dispozici zpracované materiály z předchozích vlád. Na druhou stranu, historikové a kompilátoři, kteří byli často současně vysokými dvorskými úředníky, se nezodpovídali v tomto ohledu ani králi, ani jeho ministrům, a nebyli tedy rozhodně nestrannými pozorovateli, ani jimi neměli být. Většina známých a respektovaných historiků se také angažovala v královských lekcích, kdy vykládali a diskutovali s panovníkem a dalšími učenici a úředníky texty z klasických knih.³⁵ Klasickým knihám byla během královských lekcí dáвана přednost před historií, ale např. král Sedžong 世宗 (vl. 1418–1450) oceňoval historii, protože užíval jejích příkladů při hledání řešení specifických problémů ve vládě.³⁶

Dvorští kronikáři³⁷ měli za úkol být přítomni na vládních setkáních a při oficiálních aktech, které bez nich nesměly začít³⁸, a zaznamenávat činy a slova

³² Sohn, Pokee. *Social History of the Early Chosŏn Dynasty: The Functional Aspects of Governmental Structure*. Soul: Jisik-sanup Publications, 2000. S. 141.

³³ Jednotka váhy převzatá z Číny, jeden *riang* odpovídal zhruba 37 gramům.

³⁴ Sohn, 2000, s. 160.

³⁵ Klasickými knihami se nejčastěji míní kánon, sestávající ze Čtyř knih 四書: *Daxue* 大學 (Velké učení), *Zhongyong* 中庸 (Doktrína středu), *Lunyu* 論語 (Hovory) a *Mengzi* 孟子 (Mencius) a Pěti klasiků 五經: *Shijing* 詩經 (Kniha písní), *Yijing* 易經 (Kniha proměn), *Shujing* 書經 (Kniha dokumentů), Kniha obřadů a Letopisy jar a podzimů. Složení kánonu se mohlo v různých obdobích měnit. Kromě klasických knih byly podle *Samguk sagi* od období Sjednocené Silly pro literáty předepsány rovněž historické knihy, kterými byly *Shiji*, *Hanshu* 漢書 (Dějiny Hanů) a *Hou Hanshu* 後漢書 (Dějiny Pozdních Hanů). Löwensteinová, 2014, s. 210.

³⁶ Sohn, 2000, s. 30.

³⁷ Také od ostatních úředníků se očekávalo, že budou zaznamenávat vlastní činy a důležité události okolo nich a předají je historiografickým úřadům. Důvodem bylo zajištění dostatečného materiálu pro historiky. Breuker, 2010a, s. 61.

³⁸ Počáteční období dynastie I se neslo v duchu více či méně urputných bojů mezi panovníky a historiky, kdy se těžiště moci přesouvalo podle síly obou zúčastněných stran. Zakladatel dynastie

panovníka a skutky úředníků tak, jak byly. Očekávalo se od nich, že budou znali historických záznamů, knih a ediktů, a hlavně zběhlí v klasických knihách. Znalost klasických textů předurčovala historiky ke schopnosti posoudit, zda panovník jedná v souladu s historickými precedenty či nikoli. Pokud ano, očekávalo se, že projeví chválu; pokud ne, měli na to svým komentářem upozornit. Zaznamenávali nejen řeč a činy panovníka a jeho ministrů, ale také jejich důsledky a určovali, jakým způsobem mají být interpretovány a zda tento způsob interpretace je následováníhodný nebo naopak. Pokud se objevily např. neblahé úkazy, jako bouře či povstání, mohli toto na základě určitého historického příkladu posoudit jako nedostatečně ctnostné chování panovníka.³⁹

V raném období Čosŏn byla role dvorských historiků poměrně silná. Když chtěl panovník získat důvěru a loajalitu historika, musel se ztotožňovat s konfuciánskými hodnotami a etikou nebo to alespoň předstírat. Chtěl mít přirozeně faktickou moc nad svou zemí a možnost aktivně ovlivňovat státní záležitosti, ale historikovi šlo o to, aby všechny panovníkovy činy byly v souladu s historickou tradicí. Panovník tak měl spíše defenzivní pozici, kdežto historikové předávali svůj úsudek o jeho činech příštím generacím; měl tedy dobrý důvod se jich obávat. Kdyby se navíc s jejich zásadami neztotožňoval nebo je zpochybňoval, podkopával by něco, na čem se podle státní ideologie částečně zakládala jeho vlastní autorita, která byla relativní a mohla být snadno napadnutelná, pokud společnost nebyla v harmonii.⁴⁰

Historik nebyl pouze poslušný, ale byl kritický ve svém posuzování jednání panovníka. Na rozdíl od Číny byl korejský historik věrnější konfuciánskému ideálu a byrokratickým zájmům nežli panovníkovi, což souviselo s rigidnější sociální stratifikací. V zájmu historiků a jejich postavení bylo tuto stratifikaci udržet, přičemž se mohli opírat o dogma, že korejský panovník je „vazal“, který za svou moc vděčí čínskému synovi Nebes, měl by se hlásit ke konfucianismu jako

omezil přítomnost historiků a třetí král Tchadžong 太宗 (vl. 1400–1418) se o to také pokoušel, ale neúspěšně. Král Sedžong měl naopak historiky rád ve své blízkosti a mohli jej provázet při královských lekcích, byli však vyloučeni ze soukromých audiencí, které si Sedžong nově zavedl a kde se projednávaly záležitosti spojené s buddhismem. Během období vlády krále Sedžoa 世祖 (vl. 1455–1468) vzrostly boje mezi historiky a panovníkem, ale v následujícím období se důležitost historiků opět zvýšila, aby byla zastavena první čistka v roce 1498 svébytného panovníka Jönsanguna 燕山君 (1494–1506), který nařídil, že historikové musí odevzdávat své poznámky každý den a dával svolení k tomu, co se o něm smělo zaznamenávat. Sohn, 2000, s. 142–153.

³⁹ Breuker, 2010a, s. 62.

⁴⁰ Sohn, 2000, s. 134.

k ideologickým základům své pozice a měl být kontrolován a obklopen rádci. Historikové vědomě vytvářeli korpus precedentů pro vedení budoucích generací úředníků v teorii a praxi veřejné vlády tak, jak by měla být prováděna podle konfuciánských etických standardů. V Číně měl panovník silnější postavení a v období dynastie Yuanů 元 nebo Mingů 明 nechávali historikové své podepsané záznamy před kompilací zkontrolovat císařem k případné úpravě.⁴¹

K silnějšímu postavení historiků také přispíval fakt, že panovník neměl žádnou kontrolu nad jejich jmenováním. Do roku 1418 musel jmenovat navrženého kandidáta, který byl zároveň absolventem státních zkoušek, odcházejícím historikem. Kandidátem musel být literát urozeného původu a přímého a čestného charakteru, dobře znalý klasických konfuciánských knih. Odcházející historik se rozhodoval tajně a nezávisle na vlivu panovníka či jiných úředníků. Při odchodu a navrhování nového kandidáta skládal přísahu Nebesům při pálení vonné tyčinky, což symbolizovalo historikův přímý vztah s Nebesy, kdy mu bylo delegováno právo na úsudek.⁴² Historikův úsudek tak symbolizoval svého druhu znamení Nebes panovníkovi nebo vysoce postaveným úředníkům, čímž mohl vzniknout prostor pro konflikt.

Panovník a jeho ministři sice nevěděli, jak jsou jejich konkrétní vystupování a činy hodnoceny⁴³, ale protože měli k dispozici historické záznamy z minulých období a účastnili se královských lekcí, kde mohli získat vysvětlení přímo od historiků – učitelů, mohli tyto užít jako směrnice, jak postupovat v určitých situacích a za určitých okolností v přítomnosti. Nejdůležitějším posláním oficiální historiografie bylo tedy sloužit jako zrcadlo⁴⁴ správné vlády.⁴⁵ Měla za úkol přímo ovlivňovat současnou politiku a společnost v zemi prostřednictvím zřetelné prezentace toho, co je dle konfuciánských principů, vycházejících z klasických knih a jejich výkladu učenci, správné, a poukázat také na zaznamenané případy, které mají s odkazem na historický precedent sloužit jako výstraha.

⁴¹ Sohn, 2000, s. 141–142.

⁴² Tamtéž, s. 137.

⁴³ Komentáře historických zápisů plnily další z historiografických rolí – chválit a kritizovat panovníka. Mohlo však dojít k tomu, že komentáře k celým vládám byly zredukovány pouze na osobní kvality krále. Breuker, Koh, Lewis, 2012, s. 131.

⁴⁴ Přirovnání historie k „zrcadlu“ (*jian 鑑*) se odráží v názvech některých historických děl, která jsou jmenována v této práci.

⁴⁵ Jak bude uvedeno níže, toto poslání (stejně jako následující) je také součástí Předmluvy ke *Korjōsa*.

Pokud byla vláda prováděna správně, tedy v souladu s konfuciánskými principy, měla historie oslavovat panovníky, úředníky nebo válečníky a vyzdvihovat vládnoucí dynastii. Jejím účelem bylo také napomáhat stabilitě společnosti a institucím.

Úkolem oficiální historiografie bylo rovněž zaznamenat dějinné události. Tento účel se může zdát triviální, ale zejména v kronikách předcházely dalšímu a neméně důležitému poslání, což byla legitimizace vlády nové dynastie. Pomocí náčrtu dějin předchozí vlády a určité interpretaci, zejména jejího konce, bylo možné demonstrovat ztrátu ctnosti potřebné k udržení mandátu Nebes⁴⁶ a jeho přechodu na současného vládce, který si tak upevnil svou pozici.

Teorie mandátu Nebes tvořila jádro konfuciánského myšlení v ohledu posuzování legitimacy a oprávněnosti jakéhokoli panovníka a dynastie.⁴⁷ Tím, kdo mohl posuzovat, zda je stále ještě v držení panovníkem, byli historikové, kteří reprezentovali vůli Nebes a vůli lidu. Význam a vůle mandátu Nebes měly být podle Mencia obsaženy v názoru lidu, ve skutečnosti však znamenaly názor elity vzdělců, ze kterých se rekrutovali historici.⁴⁸

1.3 Kronika *Korjōsa*

Korjōsa je oficiální kronika období Korjō (918–1392), která byla sestavena na příkaz vlády následujícího období Čosŏn (1392–1897). Do dnešních dob se nedochovala žádná kompletní edice, ale spojením jejích dochovaných částí, které byly tištěny jak pohyblivými typy, tak dřevěnými deskami, ji bylo možné dostatečně spolehlivě rekonstruovat.⁴⁹

Ze současného hlediska spočívá význam kroniky *Korjōsa* zejména v tom, že navzdory určitým nedostatkům patří k relativně malému množství primárních pramenů, které obsahují informace o období Korjō. Jako další historické prameny lze uvést *Korjō sadžŏrjo* 高麗史節要 (Souhrnné dějiny Korjō), *Xuanhe fengshi Gaoli tujing* 宣和奉使高麗圖經 (Ilustrovaný záznam oficiální mise do Korjō během éry Xuanhe songského císaře Huizonga), *Tongguk tchonggam* 東國通鑑

⁴⁶ *Tianming* 天命 je čínský starověký filozofický koncept podmínek, za kterých je panovník (syn Nebes) oprávněn vládnout Podnebesí, a které se odvíjejí zejména od jeho ctnosti.

⁴⁷ Sohn, 2000, s. 133.

⁴⁸ Tamtéž, s. 134.

⁴⁹ Breuker, Koh, Lewis, 2012, s. 131.

(Souhrnné zrcadlo Východní země)⁵⁰ a další neoficiální díla, jako *Samguk jusa*, klášterní kroniky, záznamy z provincií, soukromé biografie apod. Neoficiálními autorskými díly žánru zábavné prózy jsou např. I Illŭv 李仁老 (1152–1220) *Pchahandžip* 破閑集 (Zápisky z dlouhé chvíle) a Čchö Čaŭv 崔滋 (1188–1260) *Pohandžip* 補閑集 (Další zápisky z dlouhé chvíle).

1.3.1 Proces kompilace kroniky *Korjŏsa* a její kritika

Kompilace byla započata významným politikem a neokonfuciánským⁵¹ učením Čong Todžonem 鄭道傳 (1342–1398) brzy po založení nové dynastie I 李, na příkaz prvního krále Tchädžoa 太宗 (vl. 1392–1398), který historiky pověřil sestavit dějiny Korjŏ chronologicky řazené tak, aby napodobovaly *Tongjian* 通鑑.⁵²

Čong Todžonova verze z roku 1395, známá jako *Korjŏ kuksa* 高麗國史 (Dějiny státu Korjŏ), byla kritizována z mnoha důvodů: za odstranění termínů, které Korjŏ tradičně užívalo při odkazování na sebe samo, ale teď byly považovány za znesvěcující vůči Číně; za přepisování všeobecně akceptovaných historických faktů a za nedostatečný obsah.

Za vlády krále Tchädžonga dostali Ha Rjun 河崙 (1347–1416) a další historikové příkaz, aby poupravili Čong Todžonovu *Korjŏ kuksa*, avšak práce nakonec skončila neúspěchem.

V roce 1421 dokončili Ju Kwan 柳觀 (1346–1433) a Pjŏn Kjerjang 卞季良 (1369–1430) úpravy *Korjŏ kuksa*, ale kronika byla poté dále přepracovávána. Král Sedžong, během jehož vlády byla zkompileována většina kroniky, řekl, že „pouze nemít vůbec nic by bylo horší než mít tyto dějiny.“⁵³

⁵⁰ Lze zde jmenovat také *Tongguk sarjak* 東國史略 (Zestručněná historie Východní země) z roku 1403, která byla společně s *Korjŏ sadžŏrjo* a *Tongguk tchonggam* z roku 1485 zkompileována na příkaz krále.

⁵¹ V této práci budu používat u nás zažitého, ale nepřesného termínu neokonfucianismus. Neokonfucianismus je západní označení myšlenkového hnutí, které se naplno rozvinulo za dynastie Songů (960 - 1279) a dalším obdobím rozkvětu prošlo za Mingů (1368 – 1644). Čínský pojem pro něj je *Daoxue* (道學, Učení Cesty). Král, Oldřich. *Čínská filozofie: Pohled z dějin*. Lásenice: Nakladatelství Maxima, 2005. S. 284.

⁵² *Čin Korjŏsa čŏn* 進高麗史箋. *Tchonggamem* se míní dílo sungského historika Sima Guanga *Zizhi Tongjian*, jež je založeno na chronologickém pořádku čínských „úplných“ dějin (*tchongsu* 通史).

⁵³ Breuker, Koh, Lewis, 2012, s. 132.

Roku 1423 zkompletovali Ju Kwan a Jun Hö 尹淮 (1380–1436) *Sugjo Korjōsa* 讐校高麗史 (Zrevidované dějiny Korjō).⁵⁴ Protože však i *Sugjo Korjōsa* byla příliš stručná, v roce 1442 sestavili Sin Kā 申槩 (1374–1446) a Kwōn Če 權蹏 (1387–1445) s kolektivem na královský příkaz detailnější verzi dějin Korjō. Tato *Korjōsa* dostala různé názvy, jako např. *Kwōnčcho Korjōsa* 權草高麗史⁵⁵, *Hongüičcho Korjōsa* 紅衣草高麗史⁵⁶ nebo *Korjōsa čōnmun* 高麗史全文 (Kompletní text dějin Korjō). *Kwōnčcho Korjōsa* byla publikována v roce 1448, ale jelikož byly údajně některé pasáže nepřesné, bylo její šíření zakázáno.

Protože se proces kompilace *Korjōsa* se střetával s opakovanými neúspěchy, byla její chronologická forma zrušena, což vedlo k otázkám, týkajícím se základní reorganizační změny podle systému *kidžōnčche*. A tak král Sedžong roku 1449 znovu nařídil Kim Čongsōovi 金宗瑞 (1383–1453), Čōng Indžimu 鄭麟趾 (1396–1478) a dalším sestavit *Korjōsa* způsobem *kidžōnčche*. Kim Čongsō a Čōng Indži vedli týmu pomocníků, kteří sestavovali informace, zkracovali dlouhé texty, znovu získávali původní zdroje materiálů a psali historické komentáře ke konci vlád. Kim Čongsō byl však poté zavražděn princem ze Sujangu⁵⁷, a protože byl označen za rebela, nechal princ v *Korjōsa* zcela odstranit Kim Čongsōovo jméno a místo něj zůstalo pouze jméno Čōng Indžiho.⁵⁸

Konečná verze byla vytvořena roku 1451, ale zcela neunikla vlivu *Korjō kuksa*, citovala její předmluvu a historické představy kompilátorů byly podobné. Lze říci, že v mnoha ohledech je to její pravděpodobně sofistikovanější a delší edice.⁵⁹

⁵⁴ Sugjo Korjōsa. *Hanguk mindžok munhwa täbäkkwasadžōn* [online]. Academy of Korean Studies [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Index?contents_id=E0031226

⁵⁵ Překlad tohoto názvu je obtížnější, *Kwōn* bude zřejmě jméno kompilátora a jeden z významů *čo* je náčrt, překlad by tedy mohl být Náčrt dějin Korjō pana Kwōna.

⁵⁶ V tomto případě si nejsem jista překladem názvu, protože *hongüi* znamená červený šat.

⁵⁷ Sujangtägun 首陽大君, pozdější král Sedžo.

⁵⁸ „Velký král Sedžong navázal na své významné předky a nechal dále rozvíjet tento kulturní počín. Protože se domníval, že sestavované dějiny by měly obsahovat veškerá vyličení, ustavil znovu úřad pro sestavování dějin a nařídil mu pokračovat. Předchozí údaje nebyly přesné co do období a pořadí a nejen, že bylo mnohé vynecháno, ale kvůli chronologickému pořádku byl způsob zaznamenávání análů, biografii, chronologických tabulek a zápisků rozličený a nebylo možné pochopit začátek a konec záznamů. A tak král mně, pošetilému, svěřil úkol znovu sestavit dějiny.“ *Čin Korjōsa čōn*. 進高麗史箋. 世宗莊憲大王、遙追先猷、載宣文化、調修史要須該備、復開局再令編摩。尙紀次之非精、且脫漏者亦夥、況編年有異於紀傳表志、而敘事未悉其本末始終。更命庸愚、俾任纂述。

⁵⁹ Breuker, Koh, Lewis, 2012, s. 132.

Komplikovaný proces sestavování kroniky trval v důsledku několika revizí téměř šedesát let. *Korjŏsa* jasně ukazuje politické a ideologické zaujetí raného Čosŏnu, kdy ideologický výběr materiálů při sestavování byl do velké míry vědomý.⁶⁰ Při sestavování kroniky použili kompilátoři dokumenty, dostupné v období Korjŏ, které již nejsou dochovány, nejdůležitějšími z nich byly *silloky* a *Kŭngjŏngnok* 金鏡錄 (Záznamy zlatého zrcadla).⁶¹ Podle Předmluvy ke *Korjŏsa Čin* *Korjŏsa čŏn* 進高麗史箋 vycházeli historikové z knih oficiálních dějin, ale také z neoficiální historie (*jasŏ* 野史), jež byla státem autorizovanou lokální historií a jež se na rozdíl od oficiálních dějin relativně vymanila z dosahu přímých vládních zásahů.⁶²

Právě zdroje kroniky byly jedním z důvodů zdlouhavosti tohoto projektu. Některé z nich pocházely z doby počátku Korjŏ, tedy z doby o pět set let starší, nežli byla doba vzniku *Korjŏsa*, a to jak v kontextu ideologickém, tak kulturním. Kompilátoři měli problém porozumět tehdejšímu pluralistnímu⁶³ charakteru společnosti Korjŏ ve srovnání s jejich relativně přehledným viděním světa optikou neokonfuciánské ideologie.

Během kompilace *Korjŏsa* se historikové ocitli v nevýhodném postavení hned z několika důvodů. Protože dějiny zaniklé dynastie byly přístupné panovníkovi bez omezení a on tak mohl proces kompilace ovlivňovat, byli někteří z nich potrestáni a zbaveni funkce z politických důvodů či kvůli svévolným úpravám psané historie, ale také často bez udání důvodu. Tyto problémy byly dále prohloubeny politickými a ideologickými roztržkami kompilátorů, které přispěly k jejich nejednotnosti vůči panovníkovi. Kvůli těmto komplikacím byla vydána nová opatření, která nařizovala, že kdokoli zcizí historické poznámky, bude setnut; kdokoli něco pozmění nebo vymaže, bude potrestán; kdo o něčem takovém bude vědět a neohlásí to, bude degradován o stupeň či kdokoli zveřejní informace, obsažené v historických záznamech, bude setnut.⁶⁴

Dva z dlouhodobějších ideologických sporů spočívaly v tom, jaké termíny užít pro Korjŏ ve vztahu k Číně, protože termíny uvedené v pramenech z období

⁶⁰ Breuker, Koh, Lewis, 2012, s. 132.

⁶¹ Dějiny dynastie Wang od předků krále Tchädža do vlády krále Wöndžonga 元宗 (vl. 1260–1274), sestavené v období vlády krále Čchungjŏla 忠烈 (1274–1298, 1299–1308).

⁶² Sohn, 2000, s. 167.

⁶³ Blíže k této problematice viz Breuker, 2010.

⁶⁴ Sohn, 2000, s. 163.

Korjō nekorespondovaly s představou kompilátorů o podřízenosti království čínskému synovi Nebes, a zda zachovat některé zvyky z tohoto období. Po složité debatě bylo formálně rozhodnuto, že by měly být zaznamenány nezměněné dle historiografického principu *suri pudžak*⁶⁵, který doslova znamenal „předávat, ale nevytvářet.“ Stalo se však to, že do doby, než zastánci tohoto postoje vyhráli debatu, byla většina referencí ke Korjō jakožto impériu a jeho panovníkům jakožto císařům a synům Nebes odstraněna.⁶⁶ *Korjōsa* byla rovněž přepracovávána kvůli vztahu dynastie I k posledním králům Korjō.⁶⁷

Kompilátoři chtěli ukázat podřízený vztah Čosōnu k mingské Číně, ale historická díla z období Korjō používala termínu *pon'gi* (anály) pro záznamy spojené s historií Tří království, který se v Číně užíval v souvislosti se synem Nebes, tedy čínským císařem. Panovník Čosōnu (a také Korjō) nemohl být podle jejich ideologie synem Nebes, nýbrž jeho vazalem, a jako takovému mu měl být určen „vazalský“ oddíl *sega* (dědičné domy), určený pro podřízená království. Proto se kompilátoři rozhodli zařadit dějinné události, týkající se králů Korjō, pod oddíl dědičné domy.

Je však zřejmé, že tyto a další změny vytvořily zcela odlišný dojem z historie Korjō, přetvořily jej k obrazu raného Čosōnu a ztratilo se tak mnoho náznaků, že Korjō byla odlišná společnost a zaujímalá oproti němu jinou pozici vůči Číně a Mandžusku. *Korjōsa* ilustruje radikální posun od pevně nevymezené tolerance k singulární, monistické a doktrínální shodě⁶⁸

O rok později po *Korjōsa* byla také dokončena *Korjō sadžōrjo*, která ve třiceti pěti svazcích obsahuje pouze anály, nikoli biografie, zápisky či další oddíly jako *Korjōsa*. *Korjō sadžōrjo* není zestručněným obsahem *Korjōsa* či její určitou částí, jedná se o doplňující zdroj informací, které v ní nejsou obsaženy. Byla sepsána z úhlu pohledu ministrů a nabízí jejich hodnocení chování krále s dostatečným množstvím případů, kdy ctnostní úředníci poukazují na situace, v nichž král nejednal dostatečně ctnostně, jak by se od něj čekalo.⁶⁹

Korjō sadžōrjo, podobně jako její obsáhlejší protějšek, nabízí pohled jak na historii Korjō, tak na historiografické klima raného období Čosōn. I zde se projevila

⁶⁵ Jedná se o část citátu z Konfuciových Hovorů. *Lunyu* 7:1.

⁶⁶ Breuker, Koh, Lewis, 2012, s. 132–133.

⁶⁷ Löwensteinová a Pucek, 2006, s. 20.

⁶⁸ Breuker, Koh, Lewis, 2012, s. 133, 135.

⁶⁹ Baker, 2012, s. 108.

snaha kompilátorů se vyrovnat s rozmanitostí, pluralitami a čirou neortodoxností předcházejícího období přímým popíráním mnoha jeho charakteristických znaků⁷⁰ z důvodu, že nepovažovali tehdejší společnost ani fungování státu za správné v kontextu vlastní ideologie a nechápali je. V obou kronikách tak došlo k jistému zestručnění, napřímení a distorzi některých faktů, popř. jejich vynechání, pokud tyto neodpovídaly neokonfuciánskému imperativu.⁷¹

1.3.2 Části *Korjōsa*

Jako oficiální kronika byla napsána klasickou formou *kidžōnčche*, která se zaměřuje na panovníka a jeho ministry jako na ohnisko psaných dějin.⁷² Jedním ze vzorů pro zápis byly *Shiji*, obsáhlé dílo mapující čínské dějiny od starověku až po počátek období dynastie Hanů, které je chronologickým líčením historie (*kidžōnčche*) a stalo se vzorem pro kompilátory oficiální historie (*čōngsa* 正史) v pozdějších obdobích.

Korjōsa je tvořena čtyřiceti šesti svazky dědičných domů, třiceti devíti svazky zápisků, dvěma svazky chronologických tabulek, padesáti svazky biografii (*jōldžōn* 列傳) a dvěma svazky seznamů (*mongnok* 目錄), celkem tedy sto třiceti devíti svazky.

Dědičné domy jsou výčtem důležitých historických faktů, seřazených chronologicky podle vlád jednotlivých panovníků období Korjō. Jak již bylo zmíněno, tento oddíl sloužil v Číně k zaznamenávání událostí, týkajících se vazalských států syna Nebes. Biografie líčí životy jednotlivých osobností, přičemž bývá zřejmé, zda má tato postava být chápána kladně či záporně. Tabulky jsou chronologickými přehledy. Zápisky podávají informace o různých oblastech společenského a kulturního života, jako je astronomie, kalendář, pět prvků, geografie, obřady⁷³, hudba, odívání, úřady, armáda, trestní zákoník a další. Do

⁷⁰ Breuker, Koh, Lewis, 2012, s. 135.

⁷¹ V Předmluvě ke *Korjōsa* zmiňuje Čōng Indži: „Vysledovali jsme co nejúplněji události a tyto jsme [uvedli] detailně a zřetelně. Vynechaná a chybná místa jsme opravili a uvedli ve správnost.“ *Čin Korjōsa čōn* 進高麗史箋. 事跡務盡其詳明。闕謬期就於補正。 Je však evidentní, že je *Korjōsa* čosōnskou retroprojekcí, navíc účelovou.

⁷² Breuker, Koh, Lewis, 2012, s. 131.

⁷³ Popisy státních obřadů doznaly změn ve smyslu idealizace podle neokonfuciánského světonázoru. Byl ponechán malý nebo žádný prostor pro kdysi důležité taoistické státní obřady, které byly zde degradovány a zaznamenány pouze zkráceně. Také důležitost a četnost buddhistických státních rituálů byla bagatelizována a různé obřady význačným horám nebo řekám byly popsány nejasně. Breuker, Koh, Lewis, 2012, s. 134.

oddílu zápisky nebylo zařazeno např. pojednání o buddhismu. Buddhismus byl legitimní součástí každodenního života společnosti Korjŏ a nelegitimní (z pohledu neokonfuciánských učenců), ale rovněž každodenní součástí společnosti raného Čosŏnu. Neokonfuciánští ideologové se po založení dynastie I snažili sjednotit politický a rituální život v rámci své ideologie a odsoudit buddhismus.⁷⁴

Popis jednotlivých částí kroniky, důvody zařazení či nezařazení některých faktů a historiografické vzory pro jejich sepsání nalezneme v Sebraných a zrevidovaných vysvětlujících poznámkách ke *Korjŏsa*⁷⁵, jež byly, jak je uvedeno v Předmluvě ke *Korjŏsa*, vytvořeny podle *Shiji*.

Vysvětlující poznámky se postupně věnují všem oddílům kroniky, počínaje oddílem dědičných domů, kde kompilátoři vyjádřili své rozhodnutí označit jednotlivé roky královských epoch *sega* jakožto dějiny vazalů, protože podle *Shiji* se zaznamenávání dějin syna Nebes nazývá *pon'gi*. Ve způsobu jejich zápisu následovali čínské kroniky, jako jsou *Hanshu*, *Hou Hanshu* a *Yuanshi* 元史 (Dějiny Yuanů), s historickými fakty a komentáři. Ač se jim zdála opovážlivá, ponechali určitá označení tak, jak je převzali ze svých zdrojů.⁷⁶ Zápisy o obřadech, jako jsou *wŏn'gu*⁷⁷, *čŏkčŏn*⁷⁸, svátek lotosových lampionů⁷⁹, svátek osmi zákazů⁸⁰ a další zaznamenali pouze při prvním výskytu, ale případy, kdy obřady prováděl král osobně, byly zaznamenány vždy. Kompilátoři považovali většinu záznamů v oddílu zápisků, týkajících se královského rodu Wang 王 od jeho počátku, za nesmyslné, proto převzali ze *sillokŭ* systém udělování posmrtných titulů do tří generací nazpět⁸¹, připojili záznamy z oddílu zápisků a odděleně vylíčili královský rod Wang.

V oddílu zápisků kompilátoři vznesli obavu, že některá fakta a části jsou vymyšlené, podobně jako v *Tangshu* 唐史 (Historie Tangů), a je těžké se na ně

⁷⁴ Breuker, Koh, Lewis, s. 124.

⁷⁵ *Čchansu Korjŏsa pŏmnje* 纂修高麗史凡例, dále Vysvětlující poznámky. Následující informace v této podkapitole vycházejí z vlastního překladu Vysvětlujících poznámek. Část týkající se biografii bude citována doslovně. Blíže k biografii viz Kapitola 2.

⁷⁶ Jedná se o královské předky *čŏng* 宗, Jeho Veličenstvo *pchjeha* 陛下, královnu matku *tchähu* 太后, korunního prince *tchädža* 太子, rok narození krále *čŏril* 節日, instituce *če* 制 a královské dekrety *čo* 詔.

⁷⁷ 圓丘, rituál, při kterém syn Nebes provádí obřady nebeským božstvům o zimním slunovratu.

⁷⁸ 籍田, rituál, kdy panovník osobně propůjčuje rolníkům půdu a plodiny z ní vzešlé se obětují při obřadech předkům.

⁷⁹ *Jöndüng* 燃燈, buddhistický svátek.

⁸⁰ *Pchalguan* 八關, svátek, který je spojením tradičních náboženských představ.

⁸¹ *Samdä čchudžüng* 三代追贈.

odvolávat. Z důvodu, že se mnoho předpisů z období Korjŏ ztratilo, rozhodli se podle *Yuanshi* shromáždit přehledně dostupné prameny a rozdílly v nich tak, aby se šlo na ně snadno odkazovat.⁸²

Protože se chronologické tabulky v různých oficiálních dějinách lišily co do obsáhlosti, zvolili si pro ně kompilátoři *Korjŏsa* jako vzor Kim Pusikovu kroniku *Samguk sagi*.

„Biografie jsou započaty Biografiemi královen, následují Biografie královské rodiny, Biografie poddaných a jsou zakončeny Biografiemi rebelů. Existují-li mezi nimi ti, kdož jsou výjimeční a jejich činnost je záslužná, i kdyby byli otec a syn, jsou v *jöldžŏnech* zaznamenáni zvlášť a přiřazeni do skupin [jim podobných]. Protože Sin U⁸³, neštěstí [vzešlé] ze vzbouřence [Sin] Tona, uloupil na šestnáct let trůn, zde jsme jej v souladu s Biografií Wang Manga⁸⁴ v *Hanshu* odstranili [z dědičných domů] a přidali jej k oddílu biografií, čímž vyjadřujeme záměr jej přísně obvinít jako zrádce.“⁸⁵

Poslední část Vysvětlujících poznámek doplňuje, že se kompilátoři kroniky podle vzoru *Yuanshi* rozhodli na rozdíl od jiných oficiálních dějin nepsat komentáře na konec oddílů biografií, chronologických tabulek a zápisků. Co se týče dekretů, nařízení vydávaných králem nebo dokumentů pro krále od ministrů a dalších, tyto rozdělili podle obsahu a včlenili je do oddílu zápisků. Ty, které nebylo možné včlenit, vepsali do oddílu dědičných domů nebo biografií. Ze sbírek děl a různých spisů mnoha literátů rovněž shromáždili činy, které stály za zmínku. Pokud se v pramenech vyskytly problematické pasáže ohledně institucí, královských příkazů, tabulek, knih a podobně, zjednodušili je a také přidali do oddílu zápisků.

⁸² Na rozdíl od *Yuanshi*, oficiální historie dynastie Yuanů, zkopilované mingskými historiky roku 1370, oddíl zápisků neobsahuje pojednání o buddhismu. Breuker, Koh, Lewis, 2012, s. 133.

⁸³ 辛禡, král U, vládnoucí v letech 1374–1388 po králi Kongminovi 恭愍 (vl. 1351–1374). Kompilátoři knihy věřili, že U nebyl synem krále Kongmina, ale jeho milce, buddhistického mnicha Sin Tona 辛屯 (1322–1371), a proto se rozhodli jej nezařadit mezi ostatní krále, ale postupně až na konec všech biografií (za oddíl Biografií rebelů), společně s jeho synem, králem Čchangem 昌 (vl. 1388–1389), a věnovali jim pět svazků. Toto rozhodnutí je rovněž reflektováno v Předmluvě ke *Korjŏsa*. Podle biografie Sin Tona byl král U (původním jménem Monino 牟尼奴) synem Sin Tona a jeho otrokyně Panjak 般若, ale král věřil, že je to jeho syn. *Korjŏsa* 132, *jöldžŏn* 45, Sin Ton.

⁸⁴ 王莽 (45 př. n. l.–23 n. l.), hanský úředník, který roku 9 uzurpoval trůn a založil dynastii Xinů 新. Vládl do roku 23, kdy zemřel v bitvě o hlavní město a o dva roky později se dynastie Hanů znovu vrátila na trůn.

⁸⁵ *Čchansu Korjŏsa pŏmnje*. 纂修高麗史凡例. 列傳 首以后妃次宗室次諸臣終之以叛逆 其有事功卓異者 雖父子 別傳 餘各以類附 辛禡父子 以逆屯之孽 竊位十六年 今準漢書王莽傳降爲列傳 以嚴討賊之義.

1.3.3 Poslání kroniky dle Přemluvy

Korjōsa, podobně jako ostatní zmiňované oficiální kroniky, splňuje tři základní požadavky, týkající se účelu svého sestavení. O tom promlouvá Předmluva ke *Korjōsa*⁸⁶, kterou sestavil jeden z jejích posledních kompilátorů Čong Indži a roku 1451 ji předložil králi Mundžongovi 文宗 (vl. 1450–1452) při příležitosti předání textu *Korjōsa*. Předmluva se skládá z úvodní zdvořilostní formule, odůvodnění kompilace kroniky, nastínění historie předchozího období Korjō, přechodu mandátu Nebes k současné dynastii I, vysvětlení procesu kompilace s vyjmenováním částí kroniky a závěrečné zdvořilostní formule.

Nejdůležitějším historiografickým úkolem je poukázat na činy, ze kterých je třeba vzít si ponaučení, ať v pozitivním nebo negativním smyslu slova. V Předmluvě je tento záměr vyjádřen narativy, které jsou založeny na klasických citacích, jako „[Při vytváření] nového topůrka bereme v úvahu to staré“⁸⁷ a „vůz vzadu následuje vůz vpředu [a může se také převrátit, pokud nerefléktuje, že se vůz vpředu převrátí]“⁸⁸. S tímto souvisí zřetelná prezentace toho, co má být chápáno jako dobré nebo špatné. Čong Indži uvádí:

„...tím jsme nastavili jasné zrcadlo příštím generacím a doufáme, že nezmizí podstata toho, co je dobré a co špatné.“⁸⁹

Přemluva je započata stručnými dějinami předchozí dynastie a osvětluje původ a uchopení moci rodem Wang. Zde je vyzdvihnuto, že královský rod Wang na počátku sjednotil poloostrov, sloužil dynastii Tang a respektoval Čínu. Dále oslavuje příkladné vládcy počátečního období Korjō, kterými byli Kwangdžong a Songdžong 成宗 (vl. 981–997), během jejichž vlády byl zaveden systém státních zkoušek a převzaty instituce a centralizovaný systém vlády podle čínského vzoru. Naopak zdůrazňuje nestabilní vládu v zemi od nástupu krále Indžonga 仁宗 (vl.

⁸⁶ Dále Předmluva. Následující informace v této podkapitole vycházejí z vlastního překladu Předmluvy, pokud nebude uvedeno jinak.

⁸⁷ *Shijing* · 158/2. 新柯視舊柯.

⁸⁸ *Hanshi waizhuan* 韓詩外傳 (Vnější komentář ke Knize písní od mistra Hana) · 5·19/3. 後車鑑前車.

⁸⁹ *Čin Korjōsa čön*. 進高麗史箋. 揭明鑑於後人、期不沒善惡之實.

1122–1146), od které se situace v zemi měnila k horšímu, s vrcholem v podobě uchopení faktické moci vojenským režimem a pozdějšími mongolskými vpády.⁹⁰

Až na pozitivní zmínku ohledně krále Wöndžonga 元宗 směřuje nutně další vývoj dějin Korjō tak, jak je popsán autory Předmluvy, k zániku dynastie Wang. Ten je předznamenán již zmíněným „uloupením“ trůnu králem U, který jakožto údajný syn mnicha Sin Tona přerušil královskou linii. Tento argument napomáhá druhému a neméně důležitému poslání kroniky – poskytnutí legitimacy vládě nové dynastie a nástupu I Sönggjea⁹¹ na trůn.⁹²

Jde zde zejména o reakci na knihu prvního císaře Mingů Taizua 太祖 (vl. 1368–1398) *Huang Ming Zuxun* 皇明祖訓 (Instrukce předka císařských Mingů), kde byl I Sönggje zobrazen jako člověk, který údajně zavraždil čtyři krále Korjō, aby založil dynastii I. Jeho následovníci tak byli prakticky připraveni o titul bezúhonnosti a bylo vysláno dvacet jedna misí v průběhu téměř dvou století, nežli Čína vyslechla žádost vlády Čosönu a záznam dala opravit.⁹³

Okolnosti ohledně uchopení moci I Sönggjem v Předmluvě uvedeny nejsou, protože by nepodpořily legitimitu zakladatele nové dynastie. Způsob, jakým získal trůn, vykazoval naprostou absenci ctnosti a loajality vůči vládnoucímu rodu. Pro získání legitimacy a uznání vlády nové dynastie Mingy bylo nutné vysvětlit, že k přechodu mandátu Nebes došlo z důvodu ztráty ctnosti posledních dvou vládců, kteří nebyli skutečnými potomky královské dynastie Wang. Vše je navíc posíleno nezařazením předposledních dvou vládců, krále Ua a krále Ččanga, do oddílu dědičných domů mezi ostatní panovníky. Zůstává zde ovšem námitka, že poslední panovník Korjō, dosazený dětský král Kongjang, pocházel jakožto potomek krále

⁹⁰ Zde je zajímavé, že autoři Předmluvy neuvádí konkrétně Mongoly: „...Od té doby se [u moci] střídali proradní poddaní a [svévolně] dosazovali krále na trůn, jako by jen měnili políčka při paduku. [Zemi] napadal mocný nepřítel a kosil lid jako stébla trávy.“ *Čin Korjōsa čön*. 進高麗史箋. 由是、巨姦迭煽、而置君如碁奕。強敵交侵、而刈民若草菅。

⁹¹ 李成桂, pozdější král král Tchädžo 太祖 (vl. 1392 – 1398).

⁹² Jakmile se v království dostala k moci I Sönggjeho frakce, sesadila krále Ččanga (kterého předtím nastolila) a dosadila na trůn krále Kongjanga 恭讓, (vl. 1389-1392) z rodu Wang. Poté nechal I Sönggje popravit Ččanga i s jeho otcem. Králi Kongjangovi bylo teprve osm let, a tak mohl I Sönggje a jeho věrní převzít kontrolu nad vládou. Roku 1392, ve čtvrtém roce vlády krále Kongjanga, založil I Sönggje novou dynastii I. Po třech letech vlády byl král Kongjang poslán do vyhnanství a roku 1394 popraven.

⁹³ Sohn, 2000, s. 138. Historik I Häng 李荇 (1478–1534) napsal, že I Sönggje nechal zabít dva nevinné krále Korjō. Tato pasáž byla smazána jeho kolegy, za což by měli být potrestáni, ale místo toho byl potrestán I Häng a historikové s tím souhlasili, což bylo proti jejich principům a historické tradici. Tamtéž, s. 159.

Sindžonga 神宗 (vl. 1197–1204) v sedmé generaci z královského rodu Wang, a přesto byl I Sönggjem odstraněn.

Proto místo popisu nástupu dynastie I následuje oslava nového panovníka, který díky svému hrdinství, moudrosti a ctnosti získal mandát Nebes, čímž byla zajištěna legitimizace vlády nově nastupující dynastie.

Na tuto pasáž, stručně se zabývající dějinami Korjŏ do ustanovení dynastie I, lze nahlížet rovněž optikou literáta období Čosŏn, který neocenil historii státu podle úspěšných projevů vlády, jako byl např. územní rozmach a kulturní rozkvět, ale hodnotil ji podle uskutečňování Cesty (*dao* 道), což v praxi znamenalo vztahování se ke konfuciánskému ideálu, nikoli k historii Číny ani Koreje (kromě ideálního čínského starověku). Stejně jako v Číně přestala být Cesta předávána na konci dynastie Zhouů 周, také v Koreji byla přerušena na konci období vlády Kidži.⁹⁴ V obou zemích by bylo však možné ideální vládu znovu nastolit, protože songští mistři Cestu znovu našli a předali dále a Korea se nástupem dynastie I znovu přihlásila ke klasickým ideálům.⁹⁵ Celá tato argumentace ovšem opět slouží k legitimizaci nové vlády.

I Sönggje jako král Tchädžo dal po nástupu na trůn pokyn k sepsání dějin dynastie Wang, aby zůstaly zachovány, což lze chápat jako další účel sestavení *Korjŏsa*, ale tento důvod se zdá mnohem slabší nežli předchozí legitimizační. Sestavení dějin předchozí dynastie mělo také ukázat, že rod I je posledním z nástupců legitimních dynastií v Koreji a na nich si zakládá své nástupnictví, čímž jim prokazuje respekt a upevňuje tak dále svou legitimitu.⁹⁶

Nedílnou součástí kroniky, která podtrhuje prvně zmíněné poslání explicitním zhodnocením, jsou komentáře. Kompilátoři je buď anonymně připojili na konec vlád panovníků v oddílu dědičných domů, nebo je převzali z děl učenců a

⁹⁴ 箕子 (?–? př. n. l., čínsky Jizi), podle některých pramenů strýc posledního vládce dynastie Shangů 商 (zhruba 1600–1046 př. n. l.), tzv. tyrana Zhou 紂, který jej uvěznil za kritiku jeho vlády. Po svržení Shangů Zhouy se Kidža stal poradcem zhouského krále Wu 武, jenž jej poslal do Chaoxianu 朝鮮 (korejsky Čosŏn, míněno bájně království Ko Čosŏn, údajně založené roku 2333 př. n. l. Tangunem), aby tam vládl. Kidža prý přinesl do této oblasti znalost zemědělství a systém tzv. studničních polí. Podle některých korejských literátů byl však právě on tím, díky němuž byla Cesta přenesena do Koreje ve své ryzí podobě, tedy z období ideální vlády dynastie Shangů.

⁹⁵ Glomb, Vladimír. Malá Čína: Korea pohledem středověké učebnice. In: Vladimír Glomb, Miriam Löwensteinová (eds.) *Podoby Koreje*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2013, s. 63–85. S. 69, 79, 80.

⁹⁶ Baker, 2012, s. 109.

státníků pozdního období Korjŏ, jako byl např. I Čehjŏn 李齊賢 (1287–1367).⁹⁷ Na rozdíl od kroniky *Samguk sagi* jsou komentáře součástí pouze prvního oddílu kroniky, nejsou obsaženy v oddílech biografí, chronologických tabulek ani zápisků. Může to být proto, že způsob zobrazení historie, zejména v oddílu biografí, implicitně poukazuje na to, co mělo být chápáno jako správné či nikoli a komentářů tak již nebylo zapotřebí.

1.4 Biografie jako součást kronik

Biografie (čŏn 傳, popř. jŏldžŏn 列傳)⁹⁸ jsou neoddělitelnou částí kronik, sepsaných podle *Shiji* chronologickým způsobem *kidžŏnčche*. Podobně jako anály zobrazují dějinné události, týkající se historických osobností. Jejich zařazení do kronik není nahodilé a zcela koresponduje se základními posláním oficiální korejské historiografie.

Narativ biografí v oficiálních kronikách bývá schematický, se stabilními a opakujícími se prvky a malými odchylkami v rámci stylu, který navíc nepřipouští větší exkursy mimo věcný tón, zejména komické a emoční vsuvky. Gramatika vyprávění je čitelná a hlavní důraz se klade na didaktické poslání.⁹⁹ Hrdinové biografí jsou doložitelní anály, ale mohou to být i postavy, vycházející z folkloru, historizované nadužíváním časoprostorových údajů, chronologickým pořádkem, prezentací vzorů a v neposlední řadě i zvykem uvádět a komentovat to, co není zcela běžné nebo jasné, čímž se vytvoří žádoucí oficiální modus, který lze vysledovat např. v biografii Ondala.¹⁰⁰

Biografie v oficiálních historiografických dílech mají poměrně jednoduchou strukturu, jež je dodržována. Právě jednoduchá struktura a srozumitelný narativ napomáhají didaktickému působení biografí a jejich pochopení. Pro biografie je stejně jako pro anály typické, že obsahují velké množství vrocení. Je časté, že i zjevně nepodstatná událost v životopise bývá

⁹⁷ Breuker, Koh, Lewis, 2012, s. 134.

⁹⁸ Za Korjŏ a Čosŏnu existovaly také životopisy *hāngdžang* 行狀 pro oficiální účely, sestavované rodinou dané osobnosti pro potřeby dvora. Löwensteinová, 2014, s. 214.

⁹⁹ Löwensteinová, 2013, s. 52.

¹⁰⁰ Löwensteinová, 2014, s. 217.

uvedena s časovými a prostorovými údaji, např. „Prvního dne čtvrtého měsíce roku *kiju*, druhého roku vlády krále ...¹⁰¹

Z dochovaných záznamů o dějinách z období Tří království lze usoudit, že první díla oficiální i neoficiální historie vycházela ze Sima Qianových *Shiji*, ale do současnosti se bohužel nedochovaly žádné konkrétní příklady biografii z té doby. Rovněž kronika *Ku Samguksa* byla podle všeho sestavena způsobem *kidžončche*, jak je patrné ze zmínky v Básni o králi Tongmjöngovi korjöského literáta I Kjuboa, a obsahovala tedy jak anály, tak biografie.¹⁰²

Kim Pusik včlenil do padesáti svazků *Samguk sagi* deset svazků biografii ve struktuře, která odráží jejich didaktické poslání. Tři svazky jsou věnovány hrdinnému silskému vojevůdci Kim Jusinovi 金庾信 (595–673), další dva pak jiným statečným generálům, vojákům, ministrům a jiným významným státníkům Tří království. Následujících pět svazků obsahuje životopisy vzdělanců; vlastenců, kteří za vlast položili svůj život; oddaných synů, ctnostných žen a dalších (např. malíře či kaligrafa); zrádců a rebelů. Nejdelší biografie náleží Kim Jusinovi a třem zrádcům a rebelům: Jön Käsomunovi 淵蓋蘇文 (603–666), Kung Jeovi 弓裔 (869–918) a Kjön Hwönovi 甄萱 (867–936).

Dle zařazených biografii je patrné, že Kim Pusik vybral jako zářné příklady hodné následování (kromě posledních dvou svazků) nejen osobnosti vznešeného původu, od kterých se očekávaly mravní kvality, ale i osoby nízkého původu, které mohly svými činy, ctností, odvahou a moudrostí překonat hranice sociální stratifikace¹⁰³ a sloužit jako exemplum. Některé příběhy byly uměle dotvořeny, jako v případě jedinců oplývajících mimořádnou vzdělaností, která nebyla ve starověku až příliš podstatná, protože podmínkou pro získání úřadu byl vznešený původ. Ceněny jsou hodnoty, které jsou pro mnoho kultur nadčasové, jako je oddanost vůči rodičům, loajalita k výše postavenému, přátelství mezi muži, věrnost

¹⁰¹ Löwensteinová, 2013, s. 53–54.

¹⁰² Breuker, 2010a, s. 69.

¹⁰³ Nutno dodat, že v období Tří království byly tyto hranice skutečně pevné. Nejvíce se projevovaly v Sille a jejím tzv. systému kostí (*kolpchum* 骨品), podle kterého existuje horní vrstva, která má oprávnění vládnout pro svůj původ (骨) a vyžaduje čistotu krve z obou stran. Löwensteinová, Miriam. Ačkoliv nízkého původu (Životopisná literatura raných korejských kronik). In: *Dálný východ* 2.2, s. 38–47. S. 39–40. Proto jsou některé příběhy (např. prostáček Ondal, který se bez vlastního přičinění stal královským zetěm a vojevůdcem), těžko uvěřitelné a do kroniky byly zařazeny jako součást folkloru či jako demonstrace jiných žádoucích vlastností. Pokud člověk nízkého původu vykonal příkladný skutek, mohl být odměněn, ale neznamenalo to, že jeho potomci formálně překonali hranice, příslušející vznešeným. Tamtéž, s. 44.

manželky či statečnost v boji.¹⁰⁴ Zejména první dvě ctnosti byly akcentovány konfucianismem, který byl vlastní prostředí kompilátora Kim Pusika, ale v období Tři království ještě zdaleka nebyl natolik zažitý.¹⁰⁵

Korjōsa obsahuje celkem sedm set sedmdesát samostatných biografii v padesáti svazcích, ale protože do některých z nich byly ještě včleněny další životopisy, činí jejich celkový počet tisíc osm. Biografie jsou podobně jako v *Samguk sagi* rozčleněny podle jednotlivých typů do skupin, které odrážejí neokonfuciánský světový názor a jsou řazeny od nejctnostnějších po zavrženíhodné.

Skupin je celkem patnáct: královny (*hubi* 后妃), členové královské rodiny (*čongsil* 宗室), princezny (*kongdžu* 公主), nezařazení, dobří úředníci (*jangni* 良吏), loajální a čestní poddaní (*čchungüi* 忠義), oddaní rodičům (*hjo'u* 孝友), oddané manželky (*jölljō* 烈女), talentovaní jedinci (*panggi* 方技), eunuchové (*hwandža* 宦者), krutí úředníci (*hongni* 酷吏), pochlebovači (*pchjehäng* 嬖幸), špatní poddaní (*kansin* 姦臣), rebelové (*pan'jōk* 叛逆) a biografie krále U.

Nejpočetnější skupinou jsou nezařazení s třemi sty čtyřiceti samostatnými biografiemi, následují královny se sto dvaceti pěti, členové královské rodiny se sedmdesáti čtyřmi, princezny se sedmdesáti jednou a rebelové s třiceti osmi životopisy. Mezi nejméně početné skupiny patří krutí úředníci se dvěma, následují dobří úředníci a talentovaní jedinci s pěti a loajální a čestní poddaní se šesti životopisy. Biografie krále U s životopisem krále Čchanga byla zařazena za sekci rebelů, čímž kompilátoři vyjádřili jejich naprostou zavrženíhodnost.

V oddílu biografii se projevil selektivní výběr historického materiálu. Mezi padesáti biografiemi není ani jeden životopis slavných mnichů, ačkoli buddhismus byl státním náboženstvím a největší mnichové byli jmenováni „národními učiteli“ (*kuksa* 國師) nebo „královskými učiteli“ (*wangsa* 王師), sloužili u dvora a měli politický vliv. Navíc biografie v *Korjōsa* obsahují souladu s konfuciánským přesvědčením pozitivnější hodnocení civilních úředníků nežli vojenských.¹⁰⁶

Biografie v *Shiji* (*liezhuan* 列傳), zapsané v sedmdesáti kapitolách, tvoří téměř polovinu knihy. Jedná se o rozmanité příběhy vycházející z ústně

¹⁰⁴ *Samguk sagi* ukazují normativní vzory lidského chování a ideální vztahy. Tyto příběhy posléze sloužily jako námět klasické prózy, kdy se např. vzorový poddaný z biografie stal hlavním hrdinou. Löwensteinová a Pucek, 2006, s. 127.

¹⁰⁵ Löwensteinová, 2012, s. 41.

¹⁰⁶ Baker, 2012, s. 108.

tradovaných vyprávění, historických anekdot a starověkých rituálních textů.¹⁰⁷ Jednotlivé biografie v *Shiji*, pokrývající dějiny Číny od konce dynastie Shangů až po autorovu současnost, nemusí vždy zahrnovat celý život určité osoby (popř. dvojice nebo skupiny osob) od narození po úmrtí, ale mohou odrážet pouze jeho část, která souvisí s demonstrováním tématem. To může mít mj. povahu morálního dilematu nebo složité životní situace, jako je pomsta, otázka spáchání sebevraždy a jiné. Mezi postavami jsou podobně jako v *Korjōsa* ctnostní poddaní, konfuciánští učenci, dobří úředníci, pochlebovači či krutí úředníci, ale kromě nich se zde vyskytují také vojevůdci, spravedliví mstitelé, věštcí a další. Některé příběhy se zabývají také nečínskými etniky a jejich státními útvary sousedícími s Čínou.¹⁰⁸

Pokud srovnáme skupiny biografií v *Samguk sagi* a *Korjōsa*, je zřejmé, že jejich didaktický účel zůstal nezměněn, ale zatímco v *Samguk sagi* je nejvíce ceněn válečník Kim Jusin a další generálové, vojáci a hrdinové, v *Korjōsa* je akcentována královská rodina a vyzdvihování určitých jedinců v sekci nezařazených. Oproti *Samguk sagi* je příběhovost, tedy i evidentní folklornost materiálu biografií v *Korjōsa* nižší. Biografie se silným propagandistickým záměrem a pestrout narativitou jsou zejména ve skupině nezařazených životopisů, časově spíše ke konci období Korjō z řad činných první generací literátů *sadabu*¹⁰⁹, jako jsou např. I Čehjōn nebo Čōng Todžōn. Ve srovnání s jinými biografiemi je patrná jejich narativita a nereálnost a tyto životopisy patří mezi nejrozsáhlejší a nejčlenitější.¹¹⁰

V obou kronikách jsou ceněny vlastnosti jako loajalita k výše postavenému či oddanost vůči rodičům/manželovi a zdůrazněny zavrženíhodné činy zrádců a rebelů. Zatímco v *Samguk sagi* nalezneme čistě folklorní, zhistorizované postavy (např. Ondal), *Korjōsa* se opírá o reálné osoby. I v *Korjōsa* se však občas objevují zázračné úkazy a proroctví, které mohou poukazovat na snahu kompilátorů zaznamenat skutečně vše, co k životopisu našli a na skutečnost, že dané jevy považovali za fakta, která byla symbolem určité situace a napomáhala dokreslení obrazu té či oné osoby, ať v dobrém či špatném slova smyslu.

¹⁰⁷ S'-ma, Čchien. *Kniha vrchních pisařů*. Přeložili Olga Lomová a Timoteus Pokora. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2012. S. 65.

¹⁰⁸ Poslední kapitulu tvoří příběh Sima Qianova rodu, jeho osoby a jeho díla. Tamtéž, s. 66.

¹⁰⁹ 士大夫. Nově vytvářená společenská vrstva neokonfuciánských literátů v poslední třetině období Korjō, kteří se rekrutovali z nižší aristokracie a pocházeli často z provincií.

¹¹⁰ Kong, Miok. Korjōsa hugiimmun čangpchjōnjōldžōnui sōsadžōk sōnggijōk. *Munčchangōmunnonđžip* [online]. 2002, Vol.39 No.- [2002], 147–168 [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: http://www.riss.kr/search/detail/DetailView.do?p_mat_type=1a0202e37d52c72d&control_no=cdd470ae5536ab6effe0bdc3ef48d419, s. 147–149.

2 Rebelové v dějinách Korjŏ

Rebelové (*pan'jŏk* 叛逆) zauímají v konfuciánské historiografii nezáviděníhodnou pozici: jsou dějinami odsouzeni a zavrženi. Jejich životopisy se mají předávat dále, aby sloužily jako odstrašující příklad, a zařazení určité osoby do této sekce bylo známkou toho, že spáchala nejvyšší zločin, kterým byla nejčastěji uzurpace královské moci (nebo pokus o ni), a tedy neloajalita k nejvyšší autoritě.

Po krátké charakteristice Biografií rebelů tato kapitola postupně představí všech třicet osm vzbuřenců období Korjŏ tak, jak byli zařazeni do kroniky *Korjŏsa*, společně se stručným nástinem politické a společenské situace v dané době. Budou rozděleni do tří skupin rebelů raného období Korjŏ (918–1170), období vlády vojenského režimu (1170–1270) a pozdního období Korjŏ (1270–1392). Poté budou analyzovány stěžejní atributy jejich životopisů s cílem ukázat motivy, okolnosti a následky rebelantství. Pro zkoumání jednotlivých biografií bylo vybráno šest hlavních aspektů/sekvencí, které jsou podstatné, biografiím společné a které tvoří základ, na kterém bude možné životopisy komparovat a následně kategorizovat. Jedná se o následující:

- a) původ a vztah rebela ke králi
- b) důvody vzpoury
- c) role loajálních poddaných
- d) předzvěsti a znamení
- e) úspěch/neúspěch vzpoury
- f) trest a důsledky vzpoury.

2.1 Biografie rebelů

Biografie rebelů (*pan'jŏk jŏldžŏn* 叛逆列傳) jsou zaznamenány v šesti svazcích kroniky *Korjŏsa* (*kwŏn* 127–132, *jŏldžŏn* 40–45) a časově pokrývají celé období Korjŏ. *Kwŏn* 127 obsahuje biografie rebelů z počátečního období Korjŏ do počátku vlády vojenského režimu, jehož některým představitelům jsou věnovány *kwŏny* 128, 129 a částečně 130, který zobrazuje zejména rebely z řad osobních jednotek rodu Čchö¹¹¹. *Kwŏny* 131 a 132 zahrnují vzbuřence z období mongolských nájездů a následné mongolské nadvlády do konce království Korjŏ. Do sekce rebelů byli

¹¹¹ 崔, rod, který se za formální vlády králů Korjŏ chopil moci roku 1196 a byl svržen roku 1258.

zařazení jedinci, kteří přímo uzurpovali královskou moc; mniši, již zneužili svého vlivu u dvora; rebelující členové osobních vojenských jednotek; příslušníci mocných aristokratických rodů, kteří komplotovali proti králi; a další.

Biografie jsou jednoduše strukturovány zpravidla do tří částí – úvodní, střední a závěrečné pasáže, které jsou sice ohraničené, ale zároveň plynule přecházejí jedna do druhé. Úvodní část bývá typicky uvedena údaji o místě původu a postavení rodičů (popř. prarodičů) a roku vládnoucího korejského panovníka. V některých případech se objevuje popis fyzických i psychických vlastností rebela, který nemusí být vždy negativní. U vzhledu bývá vyzdvihována stavba těla a výška, ale i jiné vlastnosti: „[Im] Jönovy oči byly jako oči včely a jeho hlas zněl jako štěkot divokého ryšavého psa. Byl hbitý a silný, uměl i chodit po rukách nebo se vyšvihnout na příčný trám u stropu.“¹¹² V případě psychických vlastností je nejčastěji zmiňována lakota, vychytralost, krutost, popř. chtíč a očerňování ostatních, ale pokud byl rebel na začátku života dobrým poddaným, je toto zmíněno také. Např. biografie Kim Čuna 金俊 (?–1268) říká, že „[Kim] Čun byl impozantního vzhledu i stavby těla, povahou štedrý, přátelský a skromný a i k podřízeným byl laskavý. Vynikal v lukostřelbě, proto si získal srdce lidí a denně se bavil se statečnými mladými muži a popíjeli, proto v jeho domě nebyvalo úspor.“¹¹³

Následuje stručný popis života, kde jsou především zdůrazněny dosažené tituly a příbuzenské vztahy. Jádro životopisu pak leží ve vykreslení vzpoury (nebo pokusu o ni) s jejími následky. Důležitou roli zde hrají loajální poddaní, kteří jí buď zabrání, nebo se o to pokusí. Příznačné je až nadměrné uvádění všech zúčastněných osob se všemi jejich tituly, zatímco některé části biografií se zdají být neúplné; tento jev je poměrně častý a zřejmě vychází ze snahy zapsat vše dostupné při relativním nedostatku zdrojů.

Biografie jsou ukončeny ve většině případů potrestáním rebela, postihem jeho rodiny a osob, podílejících se na vzpouře, a někdy také informacemi o jeho potomcích. I zde jsou vyjmenovány všechny potrestané osoby. Do některých

¹¹² *Korjŏsa* 130, *jŏldžŏn* 43, Im Jŏn. 衍蜂目豺聲捷而有力能倒身臂行或投蓋于屋梁.

¹¹³ *Korjŏsa* 130, *jŏldžŏn* 43, Kim Čun. 俊狀貌魁岸性寬厚謙恭下人又善射好施與以得衆心日與遊俠子弟群飲家無所儲.

biografií byly přidány životopisy dalších osob, které jsou s hlavní postavou buď pokrevně spřízněny, nebo jsou součástí vzpoury (popř. obojí).¹¹⁴

Biografie jsou sepsány věcným, strohým stylem, s patrnou snahou shrnout všechny existující údaje. Často obsahují vrocení, upřesňující, ve kterém roce vlády jakého panovníka se daná událost stala, přičemž se může jednat o záležitost z hlediska biografie marginální. Biografie ožívují občasné odkazy k čínským dějinám a popisy přírodních úkazů, proroctví a neobvyklých úkazů, které ovšem v kontextu konfuciánské historiografie nejsou ničím neobvyklým (přírodní úkazy se objevují např. v *Chunqiu*) a podtrhují historiografickou funkci tohoto typu biografií. Na rozdíl od Kim Pusikových *Samguk sagi* zde nejsou připojeny hodnotící komentáře.

Co se týče délky jednotlivých biografií, jsou zde relativně velké rozdíly. Zdaleka nejdelší samostatnou biografií je životopis Čchö Čchunghöna 崔忠獻 (1149–1219), který má přes 16 300 znaků (do něj jsou včleněny tři biografie jeho potomků), po němž následuje životopis mnicha Sin Tona 辛旽 (1322–1371) s téměř 6 000 znaky. Biografie Čöng Čungbua 鄭仲夫 (1106–1179) s více než 4 300 znaky zaujímá třetí místo. Jedenáct nejkratších biografií má od téměř 200 do 400 znaků; nejkratší je biografie úředníka Kwön Kjöma 權謙 (?–1356) v pozdním období Korjō.

Poslání Biografií rebelů je zcela jednoznačně uvedeno v předmluvě k této sekci:

„Konfucius vytvořil *Chunqiu*, kde se velmi přísně [staví] proti vzbouřencům a těm, kteří ovládli určitou oblast a bouřili se. Jejich potrestání bez milosti mělo sloužit jako varování budoucím generacím. Vždyť pokud byli poddaní loajální a mírní, žili ve vznešenosti, jejich rod zůstal zachován a o jejich jménech se dozvěděli i v budoucnu. Ale ti, co povstali, bez výjimky podstoupili krutý nejvyšší trest, jejich rodiny byly vyhlazeny a obřady předků ukončeny, jak toto může nebýt varováním? Proto jsme sepsali životopisy vzbouřenců.“¹¹⁵

¹¹⁴ Pro účely této práce nebudou započítány včleněné biografie dalších rebelů s výjimkou představitelů vojenské nadvlády rodu Čchö.

¹¹⁵ *Korjōsa* 127, *jöldžön* 40, *pan'jök* 1. 孔子作春秋尤嚴於亂臣賊子及據地以叛者其誅死者而不貸所以戒生者於後也 夫人臣忠順則榮其身保其宗而美名流於後叛逆者未有不脂潤鼎鑊赤其族而覆其祀者可不戒哉 作叛逆傳.

Kompilátoři zde odkazují k nejvyšší historiografické autoritě, kterým bylo Konfuciovo¹¹⁶ dílo *Chunqiu*. Skrze něj deklarují záměr biografií vzbuřenců sloužit jako varování pro ty, kteří by se chtěli bouřit proti autoritě státu, protože pak by následoval nejvyšší trest, jenž by postihl také jejich rod, včetně přerušení vykonávání obřadů zemřelým předkům.

Srovnáme-li předmluvu k rebelům s předmluvou k sekci Špatných poddaných, kteří jsou popsáni ve dvaceti třech biografiích, vidíme, že ti sice stejně jako vzbuřenci existovali, ale moudří vládcové dokázali, na rozdíl od rebelů, jejich chování korigovat tak, aby následovali Cestu. To již nemohlo být uskutečňováno od vlády krále Indžonga, kdy se v zemi objevovali neustále a ničili ji. Stejně jako biografie rebelů, také životopisy špatných poddaných mají být ponaučením pro příští generace.¹¹⁷

Za protipól rebelů mohou být považováni loajální a čestní poddaní, kterým bylo v *Korjōsa* věnováno šest životopisů. Předmluva k nim je uvedena citátem ze spisu Mencius:

„Mencius pravil: „Mám rád jak život, tak smysl pro správné. Pokud bych nemohl mít obojí, odhodil bych život a vybral si smysl pro správné.““¹¹⁸

Kompilátoři zde užívají Menciova výroku, na kterém demonstrují vysokou mravní integritu jedinců, kteří, i kdyby se ocitli tváří v tvář smrti a i kdyby tato smrt měla být bolestivá, neuhnou před ní a půjdou jí vstříc, aby nezradili své morální principy a víru v ně. Podobně jako v předchozím případě zde slouží jako jakýsi milník vláda krále Indžonga, během které se sice objevovali špatní poddaní, ale těch, kteří byli loajální a čestní, rovněž nebylo málo.¹¹⁹

2.2 Rebelové raného období Korjō (918–1170)

Rané období Korjō se proti dvěma následujícím vyznačovalo relativně vyšším stupněm královské moci a zároveň existencí skupin, které by v období Silly stěží

¹¹⁶ Tradičně se věřilo, že *Chunqiu*, anály ve formě stručných chronologických záznamů dějin státu Lu 魯, mezi lety 722–481 př. n. l., byla jako jediná kniha z Pěti klasiků konfuciánského kánonu sepsána Konfuciem, ostatní údajně editoval, ale v současnosti je tento názor zpochybňován.

¹¹⁷ *Korjōsa* 125, *jöldžön* 38, *kansin* 1.

¹¹⁸ 孟子曰...生亦我所欲也義亦我所欲也 二者不可得兼舍生取義者也. Část Menciova výroku z *Mengzi* 6A:10, citovaná v *Korjōsa* 121, *jöldžön* 34, *čchungüi* 1.

¹¹⁹ *Korjōsa* 121, *jöldžön* 34, *čchungüi* 1.

mohly získat postavení a úřady, ale nyní se mohly dostat do popředí díky svým úzkým vazbám na krále, zajištěnými sňatkovou politikou nebo různými zásluhami. Právě tento fakt nejčastěji umožnil vzestup některých jedinců a podpořil jejich ambice dostat se ještě výše. Rané období Korjŏ předkládá devět rebelů, kteří chtěli získat přímý vliv na krále a v podstatě jeho prostřednictvím vládnout, popř. sami usednout na trůn.

Biografie rebelů raného období Korjŏ jsou obsaženy v *kwŏnu* 127, *jŏldžŏn* 40 a pokrývají období od založení dynastie Wang v roce 918 až po začátek vlády vojenského režimu a *coup d'état* v roce 1170.

2.2.1 Rebelové v kontextu politického a společenského klimatu¹²⁰

První dva rebelové, Hwan Sŏn'gil 桓宣吉 (?–918) a I Hŭn'am 伊昕巖 (?–918)¹²¹, byli vojenskými veliteli v době, kdy se Wang Kŏn 王建 (877–943) stal vladařem Kung Jeova Tchäbongu¹²², usedl na trůn jako zakladatel nové dynastie a král Tchädžo 太祖 (vl. 918–943) a vyhlásil stát Korjŏ. Roku 935 získal trůn od slabého sillského panovníka, o rok později dobyl Pozdní Päkče a přijal uprchlíky z Kitany dobytého státu Parhä. Stal se tedy vladařem celého Korejského poloostrova s kitanskými a džurdženskými sousedy za pomyslnými severními hranicemi. Korjŏ přijalo rigidní systém sociální stratifikace s mocnými aristokratickými rody¹²³ a také buddhismus, který byl akceptován jako „buddhismus, ochraňující stát“ (*hoguk pulgjo* 護國佛教).

Král Tchädžo konsolidoval politickou moc prostřednictvím zapojení členů mocných rodů do centrální byrokracie, ale také prostřednictvím svateb s dcerami z těchto rodin¹²⁴ za účelem zajistit si jejich loajalitu. Jeho sňatková politika přetrvávala během raného období Korjŏ, ale její nevýhodou byla paradoxně větší

¹²⁰ Rebelové této podkapitoly budou představeni dle jejich chronologického pořadí podle *Korjŏsa* a analyzováni v tomtéž pořadí, s výjimkami pro zachování přehlednosti.

¹²¹ Biografie I Hŭn'ama je s 239 znaky nejkratším životopisem v *kwŏnu* 127.

¹²² 泰封 (901–918), stát vyhlášený Kung Jem, se zprvu nazýval Korjŏ, ale byl dvakrát přejmenován a je nazýván podle posledního názvu Tchäbong nebo Pozdní Kogurjŏ. Wang Kŏn byl jedním z Kung Jeových generálů, kteří jej dosadili na trůn poté, co svrhli Kung Jea pro jeho despotickou vládu.

¹²³ Na rozdíl od Silly zde však existovala možnost sociální mobility. Lee, Peter H. *Sourcebook of Korean Civilization*. Edited by Peter H. Lee et al. Volume 1. New York: Columbia University Press, 1993. S. 305.

¹²⁴ Král Tchädžo měl údajně dvacet devět manželek. Hentorn, William E. *A History of Korea*. New York: The Free Press, 1971. S. 88.

moc a vliv těchto rodů. Příkladem rebela, který využil tohoto systému, je Wang Kju 王規 (?–945), jehož dvě dcery se staly manželkami krále Tchädžoa. Během jeho vlády vznikla také zvláštní vrstva jedinců se zásluhami při zakládání nového státu, kteří za svou pomoc a loajalitu získali tituly a půdu. Tchädžo započal úzké vztahy s Čínou, se kterou se v období Korjō udržovala čilá diplomatická, obchodní a kulturní výměna a Korjō odtud přejímalo vše podstatné.

Za vlády krále Kwangdžonga rostl vliv mocných rodů, proto Kwangdžong upevnil svou moc¹²⁵, prohlásil se císařem a provedl čistku v řadách svých oponentů. Roku 958 byl zaveden systém státních zkoušek (*kwago* 科擧), na základě kterých byly přidělovány civilní a vojenské úřady. Nejprestižnější byly zkoušky úřednické vrstvy *munban* 文班, následovaly zkoušky vojenských úředníků *muban* 武班 a třetím a nejnižším stupněm byly zkoušky profesní pro obyvatele střední vrstvy *čapkwa* 雜科, která se v tomto období teprve rekrutovala. Také pro mnichy vznikl třístupňový systém zkoušek, kde mohli dosáhnout vysokých postů, jako např. titulu královského učitele *wangsa*, a získat tak přímý vliv na krále.

Státní zkoušky se ale postupem času změnilly na elitní záležitost, popř. byly úřady přidělovány privilegovaně, za blíže nespecifikované zásluhy a na doporučení. Počet úřadů se rychle zvyšoval a půdy, kterou úředníci dostávali a po skončení úřadu měli vracet, ale nevraceli, začínal být pro tyto účely nedostatek.

Korjō přejalo institucionální a byrokratický aparát podle tangských a songských modelů, jenž byl dále rozvinut během vlády krále Söngdžonga. Centralizovaný systém vlády byl pak završen za vlády krále Mundžonga 文宗 (vl. 1046–1083). Ve státních zkouškách byli zvýhodňováni civilní úředníci a diskriminováni vojenští úředníci a úředníci z provincií ve smyslu získání přístupu do centrálních úřadů. Také udělovaná půda již byla úzce spojena s vlastnictvím úřednických hodností a titulů.

Dva případy vzpoury se staly během vlády krále Mokčonga 穆宗 (vl. 997–1009). Král Mokčong nastoupil na trůn ve věku sedmnácti let, ale v pozici regentky držela faktickou moc královna matka Čchönčchu¹²⁶ během celého období jeho

¹²⁵ Při přejímání čínských byrokratických vzorů měl král na jedné straně činit důležitá rozhodnutí, ale na druhé straně se čekalo, že bude naslouchat doporučením svých rádců. Breuker, 2010, s. 151.

¹²⁶ Čchönčchu *tchähu* 千秋太后 (964–1029), také nazývaná královna Hön'e (*Hön'e wanghu* 獻哀王后). Dále královna matka. Její otec byl osmým synem krále Tchädžoa s jeho čtvrtou manželkou.

vlády. Prvním vzbuřencem byl Kim Čchijang 金致陽 (?–1009), vzdálený příbuzný královny matky. Měl s ní syna, kterého chtěl dosadit na trůn a tím si posílit vlastní pozici.

Druhým rebelem byl generál Kang Čo 康兆 (964–1010), v té době velící vojenské posádce v Západním hlavním městě (dnešní Pchjongjang). Mokčong jej se svými stoupenci povolal, aby mu pomohl zbavit se Kim Čchijangovy hrozby, avšak Kang Čo odstranil nejen jeho, královnu matku a její kliku, ale také krále Mokčonga a se souhlasem armády a mocného rodu Kimů z Ansanu prohlásil syna královny matky s Kim Čchijangem posledním přímým potomkem královské dynastie a dosadil jej na trůn jako krále Hjöndžonga.¹²⁷

Korjō mělo ambice získat území na severovýchodě, na němž sídlili Kitani a které kdysi patřilo státu Kogurjō. Korejskému státníkovi Sō Hūimu 徐熙 (942–998) se podařilo při prvním střetu na hranici diplomatickým úsilím získat část území až k řece Jalu, ale Kitani za pár let chtěli získat toto území nazpět. Korjō uzavřelo mírovou dohodu s vládnoucí dynastií Kitanů Liao 遼 po jejich vstupu na území Korjō v roce 993, ale Kitani využili Kang Čoovo sesazení krále jako záminku pro napadení Korjō v roce 1010. Generál Kang Čo, který proti nim táhl se svými jednotkami, byl zajat a zabit.

Následujících devadesát let se podle Biografií rebelů nevyskytl žádný rebel, který by si vysloužil záznam, až do vlády dětského krále Hōndžonga 獻宗 (vl. 1094–1095), který čelil pokusu o vzpouru I Čauiho 李資義 (?–1098). Pokus byl zmařen jeho strýcem, budoucím králem Sukčongem 肅宗 (vl. 1095–1105), jenž po jeho abdikaci nastoupil na trůn a byl konfrontován hrozbou střetu s Džurdženy.¹²⁸

Poslední tři revolty vznikly za vlády krále Indžonga, kdy míra politického a společenského napětí dosáhla vrcholu. Mocné rody se snažily posílat do paláce své dcery, aby se staly královými manželkami a zároveň uzavíraly sňatky mezi sebou. Od roku 1010 do roku 1046 držel dominantní postavení rod Kimů z Ansanu,

¹²⁷ Henthorn, 1971, s. 97.

¹²⁸ Název je odvozen od výsměšného čínského pojmenování pro tyto kmeny *nüzen* 女眞 (*nü* je znak pro ženu a *zhen* znamená skutečnost) a vznikl po porážce Džurdženů Tchangy. Džurdženové si založili roku 1115 dynastii Jinů 金 a porazili roku 1125 kitanské Liao. Korjō posílalo své jednotky během incidentu na část jejich území, které si chtělo nárokovat. Džurdženové však kvůli zájmům v Číně s nimi neměli zájem vést válku, a tak k ozbrojeným střetům na území Korjō nedošlo. Před tímto incidentem panovaly mezi Korjō a Džurdženy dobré vztahy a Korjō jim posílalo tribut. Lee, Kenneth B. *Korea and East Asia: The Story of a Phoenix*. Westport: Praeger Publishers, 1997. S. 67.

ale poté byla jeho moc na ústupu kvůli rostoucímu vlivu rodu I z Kjōngwōnu (dnešní Indžu), což bylo doprovázeno krvavými střety v hlavním městě.¹²⁹

Králi Indžongovi bylo teprve sedmnáct let, když se hlavní příslušník klanu I, I Čagjōm 李資謙 (?–1126)¹³⁰, který byl jeho tchánem a zároveň dědečkem, pokusil uzurpovat královskou moc. Úspěšně odstranil své odpůrce a své syny obsadil do nejvyšších vládních úřadů, ale byl zastaven vlastním příbuzným a rebellem Čchōk Čun'gjōngem 拓俊京 (?–1144). Tím také skončila moc klanu I a o moc u dvora mohly soupeřit jiné rody.

Netrvalo ani deset let a král Indžong se musel postavit poslednímu a neméně silnému rebelovi raného období Korjō, buddhistickému mnichovi Mjōčchōngovi 妙清 (?–1135), který byl populární jak u elity Západního hlavního města, tak mezi některými dvorskými úředníky. Mjōčchōng žádal přesun hlavního města do Západního hlavního města, prohlásil korjōského panovníka císařem a chtěl s pomocí Číny porazit Džurdženy. Král Indžong, ač zpočátku částečně podléhal jeho vlivu a Západní hlavní město několikrát navštívil, nakonec přijal stanovisko svých ministrů, v jejichž čele stál Kim Pusik. Roku 1135 mu nařídil potlačit vzpouru v Západním hlavním městě, což trvalo téměř rok.¹³¹ V období poté není žádný záznam o rebelech až do vzestupu vojenských úředníků roce 1170.

2.2.2 Analýza biografí rebelů raného období Korjō

a) Původ a vztah rebela ke králi

Původ jednotlivých vzbuřenců se různí. Nalezneme zde vojenské velitele a provinční úředníky, ale také vysoce postavené úředníky centrální vlády a dokonce i buddhistického mnicha. Na samotném původu ovšem až tolik nezáleželo, pokud měl rebel blízký vztah s králem.

Existovaly dva hlavní důvody napojení rebela na osobu krále, které mohly být provázány. Prvním byly jeho **zásluhy**, které mohly mít původ v pomoci Wang Kōnovi při zakládání nové dynastie a loajality vůči němu, jako tomu bylo v případech Hwan Sōn'gila a Wang Kjua. Biografie Hwan Sōn'gila uvádí, že „...Tchādžo jmenoval Hwan Sōn'gila [za zásluhy při zakládání nové dynastie]

¹²⁹ Henthorn, 1971, s. 111.

¹³⁰ I Čagjōmův životopis je se 3763 znaky nejdelší biografii v *kwōnu* 127.

¹³¹ Henthorn, 1971, s. 112.

generálem kavalérie, důvěřoval mu jako své pravé ruce a vždy jej nechával vést dobře vycvičené vojsko. V paláci držel noční stráž.“¹³² Dále se mohlo jednat o zásluhy v boji, které měl Čchök Čun'gjong z bitev s Džurdženy, za něž obdržel úřednické tituly a král pozval jeho otce, vyššího generála, do paláce, kde jej pohostil a daroval mu jeden *čong* 錠¹³³ stříbra a deset *söku*¹³⁴ rýže.¹³⁵ V neposlední řadě to mohly být zásluhy rebelových předků, které mu zajistily úřady a přístup ke králi, jako tomu bylo v případě I Čagjoma.

Druhým byla **spřízněnost s královskou rodinou**. Wang Kju využil svého blízkého vztahu ke králi Tchadžovi a poslal své dvě dcery do paláce, aby se staly patnáctou a šestnáctou královnou, svou třetí dceru dal za ženu synovi krále Tchadžoa, králi Hjedžongovi 惠宗 (vl. 943–945). Kim Čchijang, příbuzný královského rodu z matčiny strany, často navštěvoval královnu matku v paláci v převleku za buddhistického mnicha. Král Söngdžong se o tom dozvěděl, vyměřil mu trest holí a poslal jej do vyhnanství, ale král Mokčong jej po svém nástupu, zřejmě pod vlivem své matky, která byla jeho regentkou, povolal nazpět. I Čaui byl synem jednoho z hlavních úředníků v Západním hlavním městě a v průběhu své úřednické kariéry se stal za vlády krále Söndžonga 宣宗 (vl. 1083–1094) ministrem na ministerstvu daní (*hobu sangsö* 戶部尙書). Jeho sestra se stala třetí manželkou krále¹³⁶ a porodila knížete z Hansanu 漢山侯 Wang Juna 王昀. Mladší sestra I Čagjoma se provdala za krále Sundžonga 順宗 (vl. září 1083 – prosinec 1083). V době, kdy jeho moc silně vzrostla, provdal svou druhou dceru za krále Jedžonga 睿宗 (vl. 1105–1122) a přinutil krále Indžonga, svého vnuka, který byl jejich nejstarším synem a kterého dosadil na trůn, aby se oženil s jeho třetí a čtvrtou dcerou. Čchök Čun'gjong byl tchánem jeho nejmladšího syna.

Co se týče ostatních rebelů, I Hün'am byl bratrem Hwan Sön'gilovy manželky. Sloužil v Kung Jeově vojsku jako vyšší generál kavalérie (*magun*

¹³² *Korjosa* 127, *jöldžön* 40, Hwan Sön'gil. 太祖拜宣吉馬軍將軍委以腹心常令率精銳宿衛.

¹³³ *Čongem* stříbra je míněn prut stříbra, jehož hodnota nebo velikost nebyla zřejmě pevně stanovena.

¹³⁴ Jeden *sök* je měrná jednotka, odpovídající zhruba 180 litrům.

¹³⁵ *Korjosa* 127, *jöldžön* 40, Čchök Čun'gjong.

¹³⁶ Předchozí manželka krále Söndžonga byla dcerou I Söka 李碩 (?–?), který pocházel stejně jako I Čaui z rodu I 李 z Indžu 仁州. I Sökův otec I Čajön 李子淵 (1003–1061) byl vysokým hodnostářem, otcem I Söka a dědečkem I Čauiho a I Čagjoma. Předchozí manželka krále Söndžonga byla tedy I Čauiho sestřenicí. Všechny tři I Čajönovy dcery byly manželkami krále Mundžonga. Biografie I Čajöna se nachází v sekci Nezařazených.

tädžanggun 馬軍大將軍) společně s Wang Kõnem a byli **přátelé**. Kang Čo byl generál, pocházející z mocného klanu Kangũ 康 ze Sinčchõnu 信川 v provincii Hwanghãdo 黃海道. Jeho otec byl příbuzným krále Tchädžoa z matčiny strany a patřili mezi potomky prvních předků krále Tchädžoa, Kang Hogjõnga 康虎景 (?–?) v sedmé generaci před Tchädžoem a Kang Čchung 康忠 (?–?) v šesté.¹³⁷ Prošel mnoha úřady a nakonec odešel jako tzv. dočasný úředník do severozápadní provincie, kde měl na starosti bezpečnost hranice. Mjočchõng byl buddhistický mnich, který získal **důvěru** mnoha vysokých úředníků, např. úředního asistenta Západního hlavního města Pãk Suhana 白壽翰 (?–1135), básníka Čõng Čisanga 鄭知常 (1068–1135), královského tajemníka Kim Ana 金安 (?–1135) a dalších ministrů z králova okolí. Mjočchõng přesvědčil krále Indžonga i přes jeho počáteční nedůvěru, aby nechal postavit královský palác v Západním hlavním městě s cílem přemístit tam v dohledné době hlavní město.

b) Důvody vzpoury

Motivy vzpoury¹³⁸ jsou explicitně vyřčeny pouze ve dvou biografiích. I Hũn'am **nechtěl** po sesazení Kung Jea **sloužit novému králi** Tchädžovi a Hwan Sõn'gil se cítil být **nedoceněný**. Myšlenka na vzpouu jej ovládla poté, co mu jeho žena řekla: „Vaše schopnosti přesahují [schopnosti] jiných a vojáci jsou vám oddáni. Také vaše zásluhy jsou velké, ale u moci se drží jiní, není to k vzteku?“¹³⁹

Z biografií se lze domnívat, že pohnutky ostatních vycházely z **touhy po moci**. Wang Kju, I Čaũ a I Čagjõm měli sestry nebo dcery provdané za krále a dobře zvoleným způsobem podpory mohli dosáhnout toho, aby jejich synovci, resp. vnuci usedli na trůn a oni tak skrze ně mohli přímo ovlivňovat státní záležitosti. Kim Čchijang měl poměr s královnou matkou, která fakticky vládla. Čchõk Čun'gjõng využil svého postavení a také moci svého příbuzného I Čagjõma.

V případě Kang Čoa sehráli roli úředníci Ŭ Čongdžõng 魏從正 (?–?) a Čchõ Čchang 崔昌 (?–?), kteří byli degradováni a pomýšleli na vzpouu. Lži o tom, že králův život visí kvůli nemoci na vlásku a že královna matka s Kim Čchijangem se chtějí zmocnit vlády, jej nabádali, aby vzal armádu a přišel toto nebezpečí

¹³⁷ Protože byl však zařazen mezi rebely, jeho jméno bylo vyjmutó z genealogií.

¹³⁸ Je třeba zdůraznit, že se jedná o účelové a zkreslené texty, a v tomto kontextu je třeba je vnímat.

¹³⁹ *Korjõsa* 127, *jõldžõn* 40, Hwan Sõn'gil. 子才力過人士卒服從又有大功而政柄在人可不懷乎.

zažehnat.¹⁴⁰ U Mjočchönga není jisté, zda byl hlavním strůjcem a propagátorem myšlenky přesunu hlavního města, nebo byl pouze figurkou v rukách vlivných ministrů, kteří viděli možnost skrze jeho osobu povstat.¹⁴¹

c) Role loajálních poddaných

Aby byla vytvořena protiváha ke vzbouřencům, zobrazují některé biografie loajální vojenské velitele či úředníky, kteří **ohlásili králi plánovanou vzpouru**, tj. naplnili svou funkci rádce. Hwan Sön'gilovo povstání, připravované s vojáky armády, bylo zachyceno velitelem kavalérie Pok Čigjömem.¹⁴² Ten vše oznámil Tchädžovi, ale Tchädžo dosud nepozoroval nic podezřelého a neuvěřil mu. Vojenský velitel Jöm Čang 閻襄 (?–?) byl sousedem I Hün'ama a o jeho plánech podal podrobnou zprávu Tchädžovi, který měl znovu pochybnosti: „I Hün'am [svévolně] opustil strategické území. Od dávných dob doted' je ztráta pohraničí podstatou vážného zločinu. Ale společně jsme stáli bok po boku, sloužili jednomu veliteli a našli v sobě zalíbení, což je to, co mi brání v potrestání. Navíc se u něj dosud neprojevily známky zrady, a tak bude mít [pro své činy] určitě nějakou omluvu.“¹⁴³ Poté však dal věc prošetřit.

Úředník nižšího 6. stupně z Úřadu pro astrologii Čchö Čimong 崔知夢 (906–987) Hjedžonga varoval před rebely¹⁴⁴ a jednoho dne mu poradil, aby se přestěhoval do jiného pavilonu. Ještě též noci pronikl Wang Kju se svými nohsledy do paláce, a protože tam krále nenašel, vynadal věrnému rádci.¹⁴⁵ Král Sukčong, když byl ještě vévodou z Kjerimu 鷄林公 a pobýval v paláci, odhalil I Čauiho komplot a ten byl nakonec součinností loajálního hodnostáře a generála zmařen. Jiný oddaný úředník obvinil Kim Čchijanga z pokusu o převrat v době, kdy král Mokčong ležel nemocný na lůžku.

¹⁴⁰ Žádný z nich není zmíněn v Biografiích rebelů, ani v Biografiích špatných poddaných.

¹⁴¹ Podle některých studií Mjočchöngovy rebelie vyplývá, že jeho osoba, učení a myšlenky byly částečně zneužity některými z jeho následovníků. Proto Mjočchöngova vzpoura neskončila jeho popravou, ale trvalo mnohem déle, nežli se Kim Pusikovi podařilo nastolit pořádek v Západním hlavním městě. Breuker, 2010, s. 407–445.

¹⁴² 卜智謙 (?–?), jeden z Kung Jeových generálů, kteří jej svrhli a dosadili Wang Kōna.

¹⁴³ *Korjōsa* 127, *jöldžön* 40, I Hün'am. 听巖弃鎮自來以喪邊疆罪實難原然與我並肩事主情分有素不忍加誅且其反形未露彼必有辭.

¹⁴⁴ Kromě Wang Kju se o převrat chtěli pokusit také mladší nevlastní bratři krále Hjedžonga Wang Jo 王堯 (pozdější král Čöngdžong 定宗 a třetí panovník Korjō, vl. 945–949) a Wang So 王昭 (pozdější král Kwangdžong a čtvrtý panovník Korjō). Wang Kju byl falešně obviněn, že se spiknutí účastnil s nimi. Po zjištění, že tomu tak nebylo, byl král k němu velmi štedrý, nicméně Wang Kju mezitím spřádal vlastní plán na dosazení králova syna s jeho dcerou na trůn.

¹⁴⁵ *Korjōsa* 127, *jöldžön* 40, Wang Kju.

Modelovým poddaným, vystupujícím v biografiích I Čagjōma a Mjočchōnga, je Kim Pusik. Kim Pusik vystoupil proti rozkazu mladého krále Indžonga, aby bylo s I Čagjōmem jednáno s vyšším stupněm úcty, než by bylo obvyklé pro jeho postavení, a všichni toto doporučení následovali. Byl také zodpovědný za **potlačení** Mjočchōngovy vzpoury. Role králových poradců je zdůrazněna rovněž na konci některých biografií. Král Tchädžo nechtěl potrestat jednoho z následovníků Hwan Sōn'gila, ale nakonec uposlechl svého rádce a učinil tak. Tím se naplňuje jeden ze základních motivů biografie i se všemi platnými a stálými strukturními prvky (upozornění poddaného – králový výhrady – opakované upozornění – vzpoura), které věrným poddaným přísluší v biografiích i fikci.

d) Předzvěsti a znamení

V souladu s tehdejšími představami se v příbězích rebelů objevují také **znamení, předzvěsti a proroctví**. Přírodní jevy nejsou ničím neobvyklým v konfuciánské historiografii, protože jsou zaznamenány již v *Chunqiu*. **Neblahé úkazy** zdůrazňují historiografickou funkci biografií rebelů. V příbězích I Čagjōma a Mjočchōnga jsou nejčastěji zobrazeny přírodní jevy jako bouře, silné deště nebo požáry, upozorňující na špatné činy obou rebelů. Příkladem z I Čagjōmova životopisu může být situace, kdy chtěl I Čagjōm vnutit králi Indžongovi svou třetí dceru za manželku, protože se obával, že by případná královna z jiného rodu mohla získat moc. „Král nechtěl, ale nakonec souhlasil, avšak toho dne se strhl silný vítr, střešní tašky poletovaly a stromy se vyvracely z kořenů. Poté ještě poslal svou čtvrtou dceru [aby se stala královnou], ale i [tehdy] byl silný vítr a déšť.“¹⁴⁶ I Čagjōm věřil, že je oprávněn usednout na trůn na základě proroctví, vyvěštěného ze znaku pro jeho příjmení „I 李“.¹⁴⁷ V Mjočchōngově životopisu se objevují **falešná/zinscenovaná št'astná znamení** jako hudba z Nebes či pětibarevný povlak na hladině řeky Tädonggang¹⁴⁸ a neblahé úkazy jako hořící pagoda, vítr, déšť, zima a jiné pohromy a podivné úkazy.

¹⁴⁶ *Korjōsa* 127, *jōldžōn* 40, I Čagjōm. 王不得已從之是日大風飛瓦拔木後又納其第四女又大風雨.

¹⁴⁷ Znak „I 李“ (švestka) se dá rozložit do tří znaků: *sip* 十, *pchal* 八 a *ča* 子. Proroctví říkalo, že *sippchaldža* se stane králem. Objevuje se také např. v biografii I Ůimina 李義旼 (? – 1196) a v *Taiping Guangji* 太平廣記 (Rozsáhlé záznamy z taipingské éry). Věštění podle znaků bylo oblíbené za Korjō i Čosōnu.

¹⁴⁸ Ten byl ovšem způsoben rýžovým koláčem, který Mjočchōng a jeho následovníci naplnili olejem a vhodili do řeky; stejně jako hudbu z Nebes nikdo jiný kromě vzbuřenců neslyšel. Mjočchōngovy

V biografii Wang Kju varoval loajální úředník Čchö Čimong krále Hjedžonga, že „padající hvězda překročila Purpurové zakázané území (čamiwön 紫微垣)¹⁴⁹, v zemi budou jistě vzbouřenci.“¹⁵⁰ Generál Kang Čo uslyšel hlas krále Mokčonga, jak mu spílá, když byl zajat Kitany, poté, co jej sesadil a na cestě do vyhnanství nechal zabít.^{151, 152} Co se týče množství, úlohy a významu jde tedy o množství varovných signálů, které vysílají Nebesa nadarmo, neboť jim není věnována patřičná pozornost.

e) Úspěch/neúspěch vzpoury

Vzpoury mohou být rozděleny do tří skupin na **plánované** (a neuskutečněné), **neúspěšné** a **úspěšné**. První zprávě o spiknutí Hwan Sön'gila s vojáky král Tchädžo neuvěřil, ale když vpadli se zbraněmi do paláce, kde král s několika učiteli diskutoval o státních záležitostech, povstal a vyčinił mu: „I když jsem vaší silou dosáhl tohoto [místa], jak by to nebylo [se záměrem] Nebes! Nebeský mandát byl již udělen, jak se opovažujete?“ Hwan Sön'gil uslyšel Tchädžouův hlas a spatřil jeho zjev, zapochyboval o svém úmyslu, složil zbraně a dal se svou bandou na útěk.¹⁵³ Poté, co se král Tchädžo od vojenského velitele Jöm Čanga dozvěděl, že I Hün'am ze vzdoru opustil své strážní stanoviště, a nechtěl jej coby druha nechat potrestat, vyslechla dvorní dáma, poslaná do I Hünamova domu, povzdechnutí jeho manželky, prokazující jeho nekalé úmysly. Také v případě I Čauiho bylo vzpouře zabráněno včasným pověřením loajálního úředníka a povolán vysoký generál Wang Kungmo 王國髦 (?–1095) s armádou zabili I Čauiho i muže z jeho kliky, kteří byli již shromážděni uvnitř paláce.

Když se poprvé Wang Kju se svými následovníky vloupal do královských komnat, „král Hjedžong se vzbudil, jednou ranou jej složil na zem a nařídil svým

úskoky byly odhaleny, proto údajná šťastná znamení, na rozdíl od neblahých jevů, pozbývala platnosti poslání biografie.

¹⁴⁹ Purpurové zakázané území je termín ze starověké čínské astronomie a označovalo říši Nebeského císaře a jeho rodiny. Jeho protějškem bylo město Pozemského císaře.

¹⁵⁰ *Korjōsa* 127, *jōldžōn* 40, Wang Kju. 流星犯紫微國必有賊.

¹⁵¹ „Ty jsi darebák. Jak bys mohl uniknout trestu Nebes?“ [Kang] Čo si sundal helmu a padl na kolena. A ozývalo se: „Zločin smrti, zločin smrti.““ *Korjōsa* 127, *jōldžōn* 40, Kang Čo. 汝奴休矣天伐詎可逃耶 兆即脫鞬牟長跪曰 死罪死罪.

¹⁵² V análech *Korjōsa* ani *Korjō sadžōrjo* není zmíněn důvod, proč se se Kang Čo rozhodl nechat Mokčonga na cestě do exilu zabít. Novému králi pak sdělil, že Mokčong spáchal sebevraždu. *Korjōsa* 3, *sega* 3, Mokčong *kiju*.

¹⁵³ *Korjōsa* 127, *jōldžōn* 40, Hwan Sön'gil. 朕雖以汝輩之力至此豈非天乎 天命已定汝敢爾耶 宣吉見太祖辭色自若疑有伏甲與衆走.

pobočníkům, aby jej odtáhli a už se na nic neptali.“¹⁵⁴ Když byl král Hjedžong vážně nemocný, domluvil se budoucí král Čöngdžong s generálem Wang Singnjömem 王式廉 (?–949) ze Západního hlavního města, aby přišel do paláce a držel noční stráž, tudíž se Wang Kju neodvážil provést převrat.

Kim Čchijang se podobně jako Wang Kju pokusil svrhnout krále Mokčonga v době, kdy byl vážně nemocný. Z jeho svazku s královnou matkou vzešel princ Tärjanggun 大良君 (budoucí král Hjöndžong) a „společně se domlouvali, že jej učiní následníkem, ale zároveň na Tärjangguna žárlil, utlačoval ho a donutil jej se stát buddhistickým mnichem a mnohokrát mu uškodil.“¹⁵⁵ Když vypálil královský palác a vyhrožoval, že zavraždí krále a převezme vládu, přivolal král generála Kang Čoa, který poslal armádu, aby zlikvidovala Kim Čchijanga i jeho příznivce. Kang Čo tak učinil, ale také sesadil Mokčonga a na trůn dosadil Tärjangguna. I Čaui se snažil podporovat svého synovce, knížete z Hansanu, aby získal trůn. Uvnitř paláce pak shromáždil vojsko a chtěl vyvolat vzpouru, ale byl včas odhalen.

Rebelie dvou příbuzných, Čchök Čung’gjönga a I Čagjöma¹⁵⁶ proběhla v roce 1126. I Čagjömova moc i vliv na krále Indžonga byly v té době na vrcholu. Dosadil členy rodiny a své kliky do důležitých úřadů, otevřeně přijímal i dával úplatky, soukromě poslal tribut Songům a vyslance k Jinům, požadovaným stupněm zdvořilosti se vyvyšoval nad korunního prince a den svých narozenin prohlásil svátkem nekonečné humánnosti (*insudžöl* 仁壽節)¹⁵⁷. Z celé země mu přicházely blahopřejné listy a dary ve formě potravin.¹⁵⁸

Královi rádci Kim Čchan 金瓘 (?–1135) a An Porin 安甫麟 (?–1126) se domluvili s několika generály, aby zabili Čchök Čun’gjöngova mladšího syna a bratra, kteří díky svému vlivu získali vyšší úřednické posty než generálové. Následkem toho vtrhli Čchök Čung’gjöng a I Čagjöm se svými muži (přes tři sta z nich tvořili ozbrojení mniši, vedení I Čagjömovým synem)¹⁵⁹ do královského

¹⁵⁴ *Korjōsa* 127, *jöldžön* 40, Wang Kju. 惠宗覺之一拳斃之令左右曳出不復問.

¹⁵⁵ *Korjōsa* 127, *jöldžön* 40, Kim Čchijang. 致陽與太后謀爲王後忌大良君逼令爲僧屢欲害之.

¹⁵⁶ I Čagjöm si potřeboval zajistit podporu armády, jíž významnou byl díky svým zásluhám v boji právě Čchök Čun’gjöng. Zajistil jeho rodině místa ve vládě a jeho synovi za manželku svou dceru. Kang, Hi-woong. *The development of the Korean ruling class from late Silla to early Koryo* [online]. 1964 [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <https://digital.lib.washington.edu/researchworks/handle/1773/11100>. S. 280–281.

¹⁵⁷ Tento svátek byl stanoven za vlády krále Hjöndžonga jako den královských narozenin.

¹⁵⁸ *Korjōsa* 127, *jöldžön* 40, I Čagjöm.

¹⁵⁹ Kang, 1964, s. 284.

paláce pod záminkou, že chtějí bránit krále před nepřítelem, kterým byli generálové a jejich příznivci, plánující je napadnout. Král Indžong je vyzval, aby odhodili zbraně a odešli, ale nejenže neposlechli, ale Čchök Čun'gjöng navíc, bez souhlasu I Čagjōma, přikázal v noci vypálit většinu paláce. Poté odstranili všechny své odpůrce, král byl nucen palác opustit, podobizny předků dal uschovat do vyschlé studny v paláci a jeho nejvěrnější pobočníci jej doprovázeli.¹⁶⁰ Král chtěl odstoupit ve prospěch I Čagjōma, ale ten se bál konfrontace s nejvyššími představiteli vlády a odmítl.¹⁶¹ Přesto podléhaly státní záležitosti libovůli obou rebelů a nikdo z ministrů nemohl o ničem rozhodovat.

Ve vzpouře však došlo ke zvratu, když se Čchök Čun'gjöng rozhodl být loajální ke králi.¹⁶² I Čagjōm však díky věštbě ohledně svého jména nepřestal pomýšlet na trůn a poté, co se pokusil otrávit krále¹⁶³ a dobýt palác, Čchök Čun'gjöng krále bezpečně vyprovodil a uvěznil I Čagjōma společně s jeho rodinou.

Vzpoura Mjočchōnga a jeho následovníků v Západním hlavním městě dosáhla vrcholu v roce 1135. Žádali, aby panovník vyhlásil vlastní císařskou éru, ale král Indžong pod vlivem svých rádců již Mjočchōngovi nedůvěřoval. V Západním hlavním městě se rozhodli povstat¹⁶⁴ a vyhlásili vlastní éru Čchōngä

¹⁶⁰ V této situaci jsou do kontastu s rebely postaveni loajální poddaní krále, kteří jej doprovázeli a chránili jej v Jižním paláci, kam se před rebely uchýlil. Kromě nich zde byli i další, jako např. vojenský úředník nižšího 5. stupně Hong Ipkong 洪立功 (?-?), kterému Čchök Čun'gjöng poručil, aby se šedesáti vojáky došel pro další dříví na otop. „[Hong] Ipkong pošeptal vojákům: ‚Já a vy všichni jsme královi poddaní a to, že neseme dříví na podpálení královského paláce, není správné od poddaného.‘ Pak složili náklad a dírou vlezli do brány Sönūimun. Předstoupili před krále, postavili se vedle sebe a společně se mu poklonili. Král se v údivu zeptal: ‚Kdo jste?‘ [Hong] Ipkong vystoupil a sdělil mu [důvod]. Král byl velmi potěšen a pohostil je jídlem a pitím. Od té doby drželi noční stráž a neodešli.“ *Korjōsa* 127, *jöldžōn* 40, I Čagjōm. 立功密語卒曰 我與若等皆王臣也而負薪燒宮非臣子之義 遂釋擔從宣義門竇入見羅拜王驚問 爾爲誰 立功前自陳王甚悅賜酒食自是宿衛不離.

¹⁶¹ *Korjōsa* 127, *jöldžōn* 40, I Čagjōm.

¹⁶² Důvodem, proč se Čchök Čun'gjöng nechal přesvědčit k loajalitě ke králi, bylo postupně odcizení s I Čagjōmem. I Čagjōm musel podat vysvětlení ohledně zapálení paláce, ke kterému nesvolil, a oba se vzájemně obviňovali. Tato situace je příkladnou ukázkou toho, že stále zde existovala oligarchie mocných aristokratických klanů, které mohly v případě potřeby vyvinout nátlak na osobu, uzurpující si moc. Kang, 1964, s. 286.

¹⁶³ „...Naplnil ... jedem a podal jej králi. Královna o tom králi potají řekla a hodili jej krkavcům, kteří byli [na místě] mrtví. Znovu poslal jed, přes královnu, ale ta držela misku a předstírala, že jí upadla a obsah se vylil. Ta královna byla I Čagjōmova čtvrtá dcera.“ *Korjōsa* 127, *jöldžōn* 40, I Čagjōm. 置毒...中以進王妃密白于王以...投烏烏斃又送毒藥令妃進于王妃奉碗陽蹶覆之妃卽資謙第四女也.

¹⁶⁴ Vzbouřenci krátce po začátku revolty poslali králi memorandum, kde se přirovnávali k rádcí zakladatele dynastie Han Gaozua 高祖 (vl. 202–195 př. n. l.) Liu Jing 劉敬 (206–220 př. n. l.), který císaři poradil přesunout hlavní město do Chang'anu, a k shangskému králi Pan Gengovi 盤庚 (vl. 1290–1263 př. n. l.), jenž přesídlil hlavní město do Yin. Glomb, Vladimír a Miriam Löwensteinová. *Korejská náboženství*. Praha: Togga, 2014, s. 51.

天開 (Otevření Nebes), nově založený stát Täu 大爲 (Velké konání) a svou armádu pojmenovali *Čchongjŏn čchungüigun* 天遣忠義軍 (Věrní a spravedliví vyslaní Nebesy).¹⁶⁵ Chtěli napadnout hlavní město, ale král vyslal vojsko, vedené Kim Pusikem, aby rebelii potlačilo.

Pokud si za kritérium úspěšnosti vzpoury určíme zabití/sesazení krále a dosazení nového za uplatňování přímého vlivu rebela, pak lze říci, že vzpoury I Čagjŏma a Kang Čoa mohou být považovány za úspěšné. Cílem rebelů nebylo v drtivé většině případů získání trůnu, což se jevílo jako obtížně obhajitelné, ale faktická moc. Přestože I Čagjŏm v poslední fázi své revolty o trůn usiloval, předtím jej ve stěžejní chvíli právě z tohoto důvodu odmítl.

f) Trest a důsledky vzpoury

Činy vzbouřenců nebo dokonce pouhé plány je spáchat musely být potrestány. Nejčastěji byli **setnuti**, jejich **hlavy byly exemplárně vystaveny na tržišti** a rodiny uvřženy do **otroctví**. Jejich následovníci byli podle stupně zapojení buď **popraveni**, nebo **posláni do vyhnanství** a jejich **majetek byl zkonfiskován**.

Hwan Sŏn'gila a I Hŭn'ama dal potrestat král Tchädžo. I Hŭn'am se o vzpouře ve smyslu napadení nejvyšší královské autority nepokusil, ale ze špatných úmyslů jej usvědčily vyřčené obavy jeho manželky. Král zřejmě váhal s jeho potrestáním, ale protože jeho rádci navrhovali jednomyslně popravu, musel souhlasit a řekl mu: „Založením jsi odporné mysli a propadls trestu [smrti]. To, co je našimi zákony, platí v Podnebesí pro každého [stejně] a nelze to kvůli osobním pocitům měnit.“¹⁶⁶ Na tržišti jej popravili a zkonfiskovali jeho rodinný majetek, ale jeho komplice nevyslýchali.

Wang Kju byl po svém zmařeném pokusu poslán do exilu, ale brzy po něm vyslali člověka, aby mu na cestě setnul hlavu. Potrestali také více než tři sta mužů z jeho bandy. Kim Čchijang zemřel rukou vojáků generála Kang Čoa, jeho věrní včetně královny matky¹⁶⁷ byli vypovězeni na daleké ostrovy a úředníci a sluhové v paláci korunního prince, kteří byli do věci zapleteni, byli také potrestáni. Kang Čo však musel čelit nájezdu Kitanů. Prvotní úspěchy v boji jej ukolébaly, nepřítel

¹⁶⁵ Glomb a Löwensteinová, 2014, s. 50.

¹⁶⁶ *Korjŏsa* 127, *jŏldžŏn* 40, I Hŭn'am. 汝素蓄兇心自陷刑辟法者天下之公不可私撓.

¹⁶⁷ Královna matka byla vyhnána do jejího rodného Hwangžu 黃州. V roce 1029 ji její syn, král Hjŏndžong, povolal zpět do paláce, kde strávila zbytek života.

začal brát na lehkou váhu a dokonce hrál se svými muži *paduk*.¹⁶⁸ Oslaben nenadálou přemírou nepřátelských bojovníků a zjevením krále Mokčonga byl zajat. Odmítl stát se poddaným kitanského vládce a byl usmrcen.¹⁶⁹ Zhruba polovinu z celého rozsahu biografie I Čauiho tvoří výčet osob, zapletených do vzpoury a zabitých přímo v paláci nebo po dalším vyšetřování a osob poslaných do vyhnanství. Na doporučení cenzorátu král Sukčong rozhodl, aby desítky tisíc *sőkũ* rýže, které vzbouřenci nashromáždili, byly zkonfiskovány ve prospěch státní pokladny.¹⁷⁰

I Čagjōmovi následovníci, kteří jednali v den revolty podle jeho přímých rozkazů, byli na místě popraveni. I Čagjōma, stejně jako jeho další komplice, poslali s rodinou do vyhnanství, ale každého z jeho synů na jiné místo. I Čagjōm tam po nějaké době zemřel a za tři roky povolal král Indžong jeho manželku nazpět.¹⁷¹ Svému tchánovi pak udělil posmrtné tituly.

Čchōk Čun'gjōng obdržel za svou konečnou loajalitu ke králi úřednické tituly, titul za zásluhy, půdu, otroky a věčné dary a král nechal jeho podobiznu nakreslit na zeď. Úředník vyššího 6. stupně Úřadu pro kontrolu veřejných záležitostí (*čungsōmunhasōng* 中書門下省) Čōng Čisang¹⁷² předložil králi memorandum, kde mu připomněl jeho revoltu a žádal potrestání.¹⁷³ Čchōk

¹⁶⁸ *Korjōsa* 127, *jōldžōn* 40, Kang Čo.

¹⁶⁹ „Kitanský vládce Kang Čoovi uvolnil pouta a zeptal se: „Staneš se mým poddaným?“ Kang Čo odpověděl: „Jsem člověk z Korjō. Jak bych to mohl změnit a stát se tvým poddaným?“ I když se zeptal znovu, odpověď byla stejná jako prve. Tak mu odřízl nožem kus masa a znovu se zeptal, ale odpověď byla zase jako na začátku. Když se však zeptal [I] Hjōnuna, ten mu odpověděl: „Oběma očima jsem už viděl nové slunce a měsíc. Jak mohu jedním srdcem myslet na dávnou zemi?“ Kang Čo se rozzlobil a nakopl jej se slovy: „Jsi člověk z Korjō, jaktože mluvíš takto?“ Kitani nakonec Kang Čoa zabili. *Korjōsa* 127, *jōldžōn* 40, Kang Čo. 契丹主解兆縛問曰 汝爲我臣乎 對曰 我是高麗人何更爲汝臣乎 再問對如初又劓而問對亦如初問鉉雲對曰 兩眼已瞻新日月一心何憶舊山川 兆怒蹴鉉雲曰 汝是高麗人何有此言 契丹遂誅兆. Jak napovídá znak *gua* 劓, Kang Čo zřejmě podlehl trestu smrti tzv. plátkováním (*lingchi* 凌遲, nebo také „[smrt] tisíci řezy a rozsekáním na deset tisíc kusů“ *qiandao wangua* 千刀萬劓), kdy mu bylo postupně odřezáváno maso z těla. Tento trest byl zaveden ve středověké Číně zhruba okolo roku 900 a zrušen koncem vlády dynastie Qingů roku 1905.

¹⁷⁰ *Korjōsa* 127, *jōldžōn* 40, I Čaui.

¹⁷¹ Jeho manželka poté obdržela králův rozkaz, ve kterém stálo, že hodlá zapomenout na chyby jejího zesnulého manžela a následovat příkladů vévody Zhuanga z Zheng 鄭莊公 a Prvního císaře Qinů (Qin Shi Huang 秦始皇), již odpustili svým matkám a přestože je opustili, rozhodli se se s nimi znovu setkat. *Korjōsa* 127, *jōldžōn* 40, I Čagjōm.

¹⁷² korjōský úředník a nadaný básník. Nemá samostatnou biografii coby rebel, ale je mu věnována poslední část Mjočchōngovy biografie. Jakožto stoupenec Mjočchōnga byl Kim Pusikem popraven.

¹⁷³ „...od dávných dob byli zrádci jako on výjimeční a on je skutečně velkým zločincem v Podnebesí. To, co se stalo v pátém měsíci, jsou dočasné zásluhy a to, co se stalo v druhém měsíci, je zločin na věčnost. Jak dokáže Jeho Veličenstvo, ač není necitelného srdce, zakrývat dočasnými zásluhami věčný zločin? Předajte jej úřadům a potrestajte jej.“ *Korjōsa* 127, *jōldžōn* 40, Čchōk Čun'gjōng. 自古亂臣罕有若此誠天下之大惡也 五月 之事一時之功也 二月 之事萬世之罪也 陛下雖有不忍人之心豈以一時之功掩萬世之罪乎 請下吏罪之.

Čun'gjöng byl poslán do vyhnanství, ale následujícího roku král jeho trest snížil a nakonec jeho rodině vrátil zabranou půdu a nechal je žít společně. Král mu také udělil úřad na ministerstvu daní. Po několika desítkách dnů se u něj objevil nádor a zemřel. Král dal **sepsat zločiny** Čchök Čun'gjönga, I Čagjöma, jejich potomků a následovníků a přikázal příslušným úřadům držet listinu v úschově.

Poslední rebel tohoto období, Mjochöng, byl v procesu potlačování vzpoury popraven s dalšími z jeho stoupenců a jejich hlavy byly vystaveny na tržišti pro výstrahu. Kim Pusik se však potýkal s posledními vzbouřenci v Západním hlavním městě ještě po několik měsíců, než bylo povstání zcela vymýceno.

2.3 Rebelové období vlády vojenského režimu (1170 – 1270)

Období vlády vojenského režimu je typické vyšším stupněm sociální mobility oproti předchozímu. Předpokladem pro získání vysokého úřadu nemusely být úspěšně složené státní zkoušky, aristokratický původ ani úzké vazby na krále, ale loajalita k hlavním vůdcům vojenské vzpoury. Rebely v tomto období jsou nejčastěji přímo představitelé vojenské vlády, přísluhovači Mongolům a zrádci, kteří se chtěli uplatnit v mongolském byrokratickém aparátu.

Kwöny 128, 129 a 130 (*jöldžöny* 41, 42 a 43) předkládají osmnáct samostatných biografii rebelů doby vlády vojenského režimu. Životopisy zahrnují období začínající mocenským převratem v roce 1170 a končící pádem vojenského režimu roku 1270 a potlačením vzpoury posledních vojenských velitelů soukromé vojenské oddíly *sambjölčcho* 三別抄 (tři zvláštní jednotky) roku 1273.

2.3.1 Rebelové v kontextu politického a společenského klimatu¹⁷⁴

Vnitřní klima v zemi za vlády krále Ůidžonga 毅宗 (vl. 1146–1170) rozbouřila vojenská aristokracie, která se vyznamenala v bojích s nomádkými kmeny, avšak postupně ztrácela vážnost a byla diskriminována. Již za vlády krále Mokčonga začala armáda podléhat rozhodnutím civilních úředníků, vojenští úředníci dostávali menší platy a zřídka zastávali prestižní funkce v nejvyšších vládních úřadech. Jejich narůstající nespokojenost se projevila v roce 1014 neúspěšným pokusem o převrat.

¹⁷⁴ V této podkapitole představím jednotlivé rebely v chronologickém pořadí. Pro analýzu jejich životopisů v následující podkapitole jsem zvolila vzhledem k jejich počtu a povaze vzpour řazení rebelů dle typů rebelií.

Napětí mezi vojenskými a civilními úředníky se dále stupňovalo a počínajíc incidentem roku 1167 se zapálením vousů prvního rebela tohoto období, generála Čöng Čungbua 鄭仲夫 (1107–1179), se situace vyhrotila v roce 1170, kdy dal Čöng Čungbu a jeho klika příkaz pobít více než padesát civilních úředníků, eunuchů a palácových úředníků.¹⁷⁵ Král Ůidžong byl sesazen¹⁷⁶ a dosazením jeho mladšího bratra, krále Mjöngdžonga 明宗 (vl. 1170–1197) na trůn byla nastolena faktická vláda vojenské kliky (*musin čönggwön* 武臣政權).

Společně s Čöng Čungbuem držel v první fázi nadvlády nejvyšší moc v zemi I Ůibang 李義方 (1121–1174). Přestože zásadní rozhodnutí prováděla Rada generálů (*čungbang* 重房) a zvýšilo se zastoupení vojenských úředníků v hlavních vládních úřadech, na čemž se podílel právě I Ůibang, s Čöng Čungbuem se rozhodli ponechat výkonnou moc v rukách civilních institucí.¹⁷⁷

Mezi muži nižší hodnosti než generálové, kteří byli účastni převratu roku 1170, panovala řevnivost, která vyústila ve svržení a odstranění Čöng Čungbua, jeho syna a zetě Kjöng Täsüngem 慶大升 (1154–1183). Kjöng Täsüng si v této turbulentní době vytvořil osobní ochrannou jednotku *tobang* 都房 („oddíl hlavního města“), ale za čtyři roky po uchopení moci zemřel na náhlou nemoc.¹⁷⁸

Sociální status se za vojenské nadvlády stal menší překážkou pro získání úřadu. Například třetí z rebelů, I Ůimin 李義旻 (?–1196), by jako syn otrokyně nemohl v předchozím období získat úřad, ale dosáhl pozice úředníka ve Státní radě (*čáčchu* 宰樞), která jakožto středisko nejvyšší moci bývala obsazována civilními úředníky, ale v této době ji již téměř z poloviny tvořili vojenští úředníci. Vojenská vláda byla však neefektivní z důvodu jejich nevzdělanosti, nezkušenosti a nejednotného velení. I Ůimin byl jmenován generálem poté, co byl poslán zavraždit krále Ůidžonga roku 1173, a nakonec ovládl Radu generálů a chopil se moci. Jeho třináctiletá krutovláda se vyznačovala zabíjením odpůrců, drancováním,

¹⁷⁵ Shultz, Edward J. *Generals and Scholars: Military Rule in Medieval Korea*. Honolulu: University of Hawai‘i Press, 2000. S. 23.

¹⁷⁶ Čöng Čungbu jej vyhostil na ostrov Kōdžedo 巨濟島, kam za ním po třech letech poslal dva své muže, kteří jej opili, zabili, zabalili do rohože a vhodili do vody. Henthorn, 1971, s. 113. Jedním z nich byl I Ůimin.

¹⁷⁷ Shultz, 2000, s. 25.

¹⁷⁸ Životopis Kjöng Täsunga nebyl zařazen do Biografií rebelů, ale nachází se v Nezařazených biografiích. Důvodem byla zřejmě jeho oblíbenost mezi lidmi, jak vyplývá z jeho životopisu. *Korjōsa* 100, *jöldžōn* 13, Kjöng Täsüng.

znásilňováním a braním úplatků. Zmatek v zemi zapříčinil to, že se místní úředníci obohacovali na úkor státní pokladny a příjmy státu se tak snížily na minimum.

I Ůimin byl nakonec odstraněn roku 1196 Čchö Čchunghönem 崔忠獻 (1149 – 1219)¹⁷⁹, jenž se zbavil také zbylých vojenských rivalů a nastolil stabilní diktaturu za nominální vlády často měněných králů, která bývá historiky označována jako obdoba kamakurského šógunátu.¹⁸⁰

Čchö Čchunghön kritizoval nešvary vojenské vlády jako získávání úřadů nevzdělanými lidmi, protože věřil, že je to příčinou mnoha nepokojů na venkově. Také nesouhlasil s vlivem buddhistických mnichů, kteří půjčovali dvoru a mocným aristokratům obilí na úrok, s jejich vlivem na politiku Korjō a s pobytem krále Mjōngdžonga mimo královský palác, kde se spíše než o vládní záležitosti zajímal o víno a ženy.¹⁸¹

Čchö Čchunghön se rozhodl roku 1197 sesadit Mjōngdžonga a dosadit jeho bratra jako krále Sindžonga 神宗 (vl. 1197–1204). Odstranil nebo poslal do vyhnanství všechny členy I Ůiminovy rodiny včetně jejich otroků a I Ůiminovy podporovatele. Také se zbavil všech svých odpůrců, vypořádal se s povstáním rolníků, nespokojených se svou situací a utíkajících z půdy; vzpourou otroků roku 1198 pod vedením Mandžōka¹⁸² a revoltou buddhistických mnichů v roce 1203 v provincii Severní Kjōngsang.

Veškerou moc soustředil do svých rukou nejen obsazováním klíčových pozic svými věrnými, ale také vhodně zvolenou sňatkovou politikou s nejváženějšími rody Korjō, jako byl např. klan Imů z Čōnganu, ze kterého pocházela matka krále Sindžonga. Na rozdíl od svých předchůdců byl však striktně

¹⁷⁹ Čchö Čchunghönův životopis je nejrozsáhlejší samostatnou biografií v *Korjōsa* a obsahuje také životopisy jeho třech následovníků z rodu Čchö. Aby mu mohli kompilátoři věnovat celý *kwon* 129, byli Čōng Pangüi a Čo Wōndžōng zařazeni v *Korjōsa* nechronologicky před něj.

¹⁸⁰ Henthorn, 1971, s. 120. Japonsko mělo v této době na rozdíl od Koreje decentralizovanější administrativu a šógunát nebyl umístěn v hlavním městě Kjōtu, ale v Kamakuře. Šógun Minamoto Joritomo neovládal celé území, ale pouze jeho část. Shultz, 2000, s. 108, 109, 175.

¹⁸¹ Shultz, 2000, s. 40–43.

¹⁸² Mandžōk byl soukromý otrok, který chtěl shromáždit další soukromé otroky, a společně se chystali povstat v hlavním městě v naději, že se k nim připojí také palácoví eunuši a státní otroci převezmou kontrolu nad královským palácem. Tvrdil, že mezi nimi a vysokými úředníky a generály, kteří se k titulům dobrali také z pozic otroků, není žádný rozdíl. Chystali se zavraždit Čchö Čchunghōna a každý svého pána a spálit registr otroků. Otroků se v daný den shromáždilo několik set. Jeden z nich, Sunjōng, však zradil, a udal celou věc svému pánovi, který neprodleně informoval Čchö Čchunghōna. Čchö Čchunghön nechal Mandžōka a asi sto otroků pochyvat a naházet do řeky. Sunjōng i jeho pán byli odměněni. Lee, Peter H., 1993, s. 347. Je zajímavé, že Mandžōkův příběh nebyl včleněn mezi Biografie rebelů nebo špatných poddaných, ačkoli se evidentně pokoušel postavit proti obvyklé sociální struktuře.

proti sňatkům členů své rodiny s příslušníky královského rodu. Když jeho mladší bratr Čchö Čchungsu 崔忠粹 (1153–1197) neposlechl a pokusil se provdat svou dceru za syna a korunního prince krále Sindžonga¹⁸³, nechal jej Čchö Čchunghön zabít svými vojáky.

Čchö Čchunghön vrátil administrativu do rukou zkušených civilních úředníků a prováděl politiku jménem krále, čímž si zajistil legitimitu. Vytvořil duální administrativu, kde veřejné úřady fungovaly na základě soukromých, které mu podléhaly. Podobně začal budovat soukromou armádu a zároveň dosadil vysoké generály a své příbuzné do Rady generálů, jež kontrolovala slabou královskou armádu, ale jednalo se spíš o čestné funkce, protože tento orgán postupně pozbyl rozhodovací pravomoci.¹⁸⁴

Během jeho vlády byla vytvořena *jabjölčcho* 夜別抄 (zvláštní noční jednotka), která se starala o pořádek ve městě během noci a později se rozdělila na dva oddíly. Kromě ní patřila do Čchö Čchunghönovy armády jednotka chránící jeho dům a elitní a loajální jednotka *tobang*. Právě vojáci *tobangu* zachránili Čchö Čchunghönu před několika atentáty, jedním z nich byl pokus krále Hüidžonga 熙宗 (vl. 1204–1211). Síla rodu Čchö spočívala v silné soukromé armádě, rozsáhlém vlastnictví půdy a otroků. Otroci byli za svou loajalitu odměňováni v rámci osobních ochranných jednotek.

Za Čchö Čchunghönu také proběhly rebelie čtvrtého a pátého rebela *kwönu* 128 Čöng Pangüiho 鄭方義 (?–1201), který inicioval roku 1200 povstání otroků v Čindžu 晋州, a Čo Wöndžonga 曹元正 (?–1187), strůjce povstání roku 1187 a dalšího z mnoha příkladů postupu na nejvyšší pozice přes otrocký původ matky.

Po Čchö Čchunghönovi vládl jeho syn Čchö U 崔瑀 (nebo také Čchö I 崔怡, 1166–1249). Když odstranil stoupence svého otce, upevnil dále svoji moc vytvořením Civilní rady (*čöngbang* 政房) v roce 1225 v jeho vlastní rezidenci.

¹⁸³ Čchö Čchunghön bratrovi domlouval: „Ted’ je sice moc v zemi soustředěna do našich rukou, ale jsme prostého původu. Kdyby se stala tvá dcera manželkou korunního prince, jak by se to mohlo obejít bez řečí? Jak by mohly být základem vztahu mezi manžely laskavost a smysl pro správné, když už je to několik let, co se oženil a kdyby ji opustil, jak by mohl [získat] sympatie lidí? Lidé v dávných dobách říkali, že když se vůz vpředu převrátí, zadní vůz by to měl brát jako varování. Naposledy učinil I Ůibang dceru manželkou korunního prince a nakonec zemřel rukou jiných. Chceš jít v jeho stopách?“ *Korjōsa* 129, *jöldžön* 42, Čchö Čchunghön. 今我兄弟雖勢傾一國然系本寒微若以女配東宮得無譏乎! 夫婦之間恩義有素太子配有年一朝離之於人情何? 古人曰: '前車覆後車戒.' 向者李義方以女配太子卒死人手今欲踵其覆轍可乎?

¹⁸⁴ Shultz, 2000, s. 56.

Státní byrokratické instituce zůstaly zachovány, ale podléhaly rozhodnutím Rady generálů a čím dál častěji Civilní rady.

Čchö U byl podobně jako jeho otec konfrontován s bojem proti Kitanům, kteří uprchli před mongolskou armádou na území Korjō. Roku 1219 je donutila spojená mongolsko-korjōská armáda se vzdát u pevnosti Kangdong (východně od Pchjōngjangu)¹⁸⁵ a Mongolové, kteří se roku 1206 sjednotili, poté žádali po Koreji tribut. Korjō souhlasilo a Mongolové odtáhli. Za neznámých okolností však zemřel mongolský výběrčí daní Čukuju, který cestoval zpět do říše roku 1225¹⁸⁶, na což se chán Ögödej (vl. 1229–1241) rozhodl vojensky zareagovat. Mezi lety 1231 až 1253 proběhlo šest mongolských vpádů do Korjō a následovalo pětileté drancování země.

Během první mongolské invaze se jeden z velitelů korjōského vojska Hong Pogwōn 洪福源 (1206–1258) vzdal Mongolům a stal se jejich průvodcem. Podobně také posloužili mongolské armádě rebelové I Hjōn 李峴 (?–1254), Čo Sukčchang 趙叔昌 (?–1234) a Čo Hü 趙暉 (?–1273), kteří ji doprovázeli a snažili se přimět korjōské pevnosti, aby se vzdaly. Čo Hü poté zůstal u mongolského vojska a dostal funkci správce dobyté oblasti.

Čchö U nejprve posílal do boje s nomádkými kmeny královskou armádu, ale jelikož ta byla roku 1233 Mongoly téměř rozprášena, byl nucen vyslat své domovní jednotky, *tobang* a *jabjōlčcho*, které doposud sloužily primárně k ochraně jeho rodiny.¹⁸⁷ Vojáci *jabjōlčcho* navíc jezdili do odlehlých regionů bojovat proti banditům a vzbouřencům. Jedním z nich byl také rebel Han Sun 韓恂 (?–1220), který vyvolal vzpouru v době bojů s Kitany v severní příhraniční oblasti.

Když Mongolové dobyli hlavní město Kägjōng, dvůr ve zmatku podepsal mírovou smlouvu se všemi kapituláčními požadavky. Na dobytá území byli umístěni mongolští vojenští místodržící *darugači*¹⁸⁸, aby dohlíželi na činnosti korjōských autorit. Čchö U nemínil dodržovat jejich požadavky a dal přenést hlavní město na ostrov Kanghwado 江華島, včetně svatyně předků.

¹⁸⁵ Nejznámější korjōský literát I Kjuho byl pověřen sepsáním děkovného dopisu mongolskému chánovi.

¹⁸⁶ Twitchett, Denis C., John King Fairbank a Herbert Franke, ed. *The Cambridge History of China, Volume 6: Alien Regimes and Border States, 907–1368* [online]. United Kingdom: Cambridge University Press, 2008 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.history.univ.kiev.ua/download/LibraryKNUHistory/Cambridge%20History/Cambridge%20History%20Of%20China/Cambridge%20History%20Of%20China%2006.pdf>. S. 370.

¹⁸⁷ Shultz, 2000, s. 60–61.

¹⁸⁸ *Darugači* znamená v mongolštině „ten, kdo dává pečet“.

Do roku 1238 obsadili Mongolové území poloostrova svými vojáky. Lidé se většinou ukryli v horách či na ostrovech při pobřeží a odpor spočíval hlavně na bedrech vytrvalých rolníků, kteří organizovali místní partyzánské jednotky a přepadali ze zálohy. Lid zformoval armádu dobrovolníků, vedenou místními vůdci nebo buddhistickými mnichy, která bojovala proti Mongolům, docela často úspěšně. Obyvatelstvo, znechucené zbabělostí dvora, se začalo organizovat a bouřit také proti vládě a bylo vojensky potlačováno jednotkami *jabjölčcho*. Nedílnou součástí oficiální obrany i domobrany byly také oddíly otroků.

Čchö U setrval na novém dvoře na Kanghwado do své náhlé smrti roku 1249 a po něm převzal moc na osm let jeho syn Čchö Hang 崔沆 (1209–1257). Čchö Hang se podobně jako jeho otec odmítal vzdát Mongolům a zůstával v přesunutém a dobře opevněném hlavním městě. Během jeho vlády však začal vojenský režim upadat, což souviselo s jeho nezkušeností v oblasti vysoké vládní administrativy a armády a také s chaotickou situací v zemi, kdy Mongolové drancovali a vypalovali města a vesnice, pobřežní oblasti napadali japonští piráti *wakó* 倭寇 a Kägjōng ovládly vzpoury proti dvoru, jenž nepřestal vybírat daně v rýži a dovážet rozličné produkty pro svůj přepychový způsob života.

Během období mongolských vpádů se kromě rebelů, kteří pomáhali mongolskému vojsku, objevovali také takoví, kteří odešli přímo na mongolské území a budovali si (nebo měli v úmyslu si zde vybudovat) úřednickou kariéru. Příkladem jsou Čo I 趙彝 (?–?), Han Hongbo 韓洪甫 (?–?) a U Čöng 于琮 (?–?).

Po smrti Čchö Hanga došlo k rozdělení *jabjölčcho*, která po přesunu na Kanghwado vykonávala funkci osobní strážce rodu Čchö. Jednotka se rozdělila do dvou oddílů a s *tobangem* zformovala *sinüigun* 神義軍 (svatá armáda spravedlnosti), jež se také nazývala *sambjölčcho*. *Sambjölčcho* bojovaly proti Mongolům a sloužily jako soukromá armáda vojenského režimu.

Čchö Hang zanechal svému synovi Čchö Ůimu 崔誼 (1238–1258) již částečně nefunkční administrativu a tvořící se odpor v řadách jeho věrných. Za pouhý rok byl zavražděn vojskem, které vedl Kim Čun 金俊 (?–1268), původně otrok sloužící rodu Čchö, jenž byl za svůj čin odměněn králem Kodžongem 高宗 (vl. 1214–1259) a povýšen do vyššího sociálního stavu.¹⁸⁹ Kim Čun, který byl do

¹⁸⁹ Shultz, 2000, s. 129.

roku 1268 vojenským vůdcem na Kanghwado, je jeden z posledních tří vojenských uzurpátorů moci a rebelů uvedených v *Korjŏsa* po zániku rodu Čchö.

Roku 1259 byla podepsána mírová smlouva s Mongoly, ale dvůr nadále setrval na ostrově. Im Jŏn 林衍 (1221–1270) odstranil s podporou krále Wöndžonga 元宗 (vl. 1259–1274) Kim Čuna a hned poté krále sesadil a na trůn posadil jeho mladšího bratra. Na protest proti jeho činu provedl vzpouru v severozápadní oblasti Čchö Tchan 崔坦 (?–?).¹⁹⁰ Král Wöndžong však byl znovu dosazen Kublajchánem (vl. 1260–1294) a nařídil okamžitý návrat dvora a lidu do vnitrozemí.¹⁹¹ Im Jŏn zemřel na nádor a ještě před svou smrtí vyslal své jednotky do všech krajů, aby přesvědčily obyvatelstvo přesunout se před Mongoly na ostrovy.¹⁹² Po Im Jŏnovi následoval jako poslední vojenský vůdce jeho syn Im Jumu 林惟茂 (1252–1270), jehož životopis je vložen do biografie otce.

S kapitulací dvora nesouhlasily elitní jednotky *sambjŏlčcho*. Když se dozvěděly o svém plánovaném zrušení, vzbouřily se, svrhly rok Imů a pod vedením posledního rebela tohoto období Pä Čungsona 裴仲孫 (?–1271) začaly bránit přesunutí hlavního města zpět až do roku 1270 a pokračovaly v boji nejprve z ostrova Kanghwado a poté z ostrova Čindo 珍島.

Jednotky *sambjŏlčcho* na ostrově Čindo se Kublajchánovi zdály být hrozbou pro plánovaný vpád do Japonska, tudíž se je rozhodl zlikvidovat. Spojené mongolské a korjŏské jednotky se snažily dobýt Čindo a po tuhých bojích donutily nejúpornější rebely uprchnout na ostrov Tchamna 耽羅. Nakonec byli poraženi spojenými jednotkami Korjŏ a Yuanů¹⁹³ roku 1273.

2.3.2 Analýza biografií rebelů období vlády vojenského režimu

a) Původ a vztah rebela ke králi

Původ rebelů se v období vojenské vlády různí, ale obecně lze říci, že v tomto období nebyl vztah krále a rebela pro jeho získání vlivu na rozdíl od raného období

¹⁹⁰ Čchö Tchanova vzpoura zasahuje až do období vlády krále Čchungnjŏla 忠烈 (vl. 1274–1308), ale z důvodu zachování celistvosti *kwŏnŭ* a přehlednosti bude jeho životopis představen v této části.

¹⁹¹ Wanne, Joe J. Traditional Korea a Cultural History. *International Research Series No. 3*. Seoul: Chung'ang University Press, 1972. S. 234.

¹⁹² Pro přesun zpět do Kägjŏngu byl vybrán šťastný den. *Korjŏsa* 130, *jŏldžŏn* 43, Pä Čungson.

¹⁹³ Mongolská dynastie Yuanů byla založena roku 1271 a vládla do roku 1368. Název Yuan bude v této práci užit jako název státu.

Korjō důležitý, protože reálná moc byla v rukou představitelů vojenského režimu.¹⁹⁴ Původ některých vzbouřenců tak mohl být podobně jako v předchozím období nízký, pokud existovaly zásluhy a vazby na vojenské vůdce, s tím rozdílem, že zde byla propustnost sociálních vrstev viditelnější.

V závislosti na reálné moci se v tomto období rekrutovaly v zásadě tři typy rebelů. Prvním byli přímo **uchvatitelé nejvyšší moci** z řad vojenské aristokracie nebo „řadových“ vojáků se zásluhami. Druhý typ představovali zejména nižší úředníci a vojenští velitelé, kteří **povstali na místní úrovni**, a třetí typ zastupovali ti, kteří **přeběhli na stranu Mongolů**, ať už byli nápomocni při jejich nájezdech či odešli do Yuanu.

Jako první rebel tohoto období je v *Korjōsa* uveden Čöng Čungbu, pocházející z aristokratického rodu Čöngů z Hädžu 海州鄭氏, jehož neobyčejný vzhled¹⁹⁵ mu zajistil prestižní místo velitele palácové stráže. Společně s ním jako velitel sloužil také I Ůibang, jehož otec byl vyšším generálem a příslušníkem aristokratického rodu I z Čöndžu 全州李氏, který datoval svou genealogii od období Silly. Třetí rebel v kronice a čtvrtý vojenský vládce I Ůimin byl na rozdíl od svých předchůdců jakožto syn prodáváče soli a klášterní otrokyně prostého původu¹⁹⁶, ale díky své fyzické síle byl přijat do armády hlavního města a pro svou zdatnost v pěstním zápase byl králem Ůidžongem povýšen až na vojenského úředníka 7. stupně.¹⁹⁷

¹⁹⁴ Přestože faktická moc byla v držení vojenského režimu, který s králi nakládal velmi neuctivě právě v době prvních čtyř vojenských vůdců, zůstával pro něj zdrojem legitimity a žádný z rebelů se nepokusil osobně uzurpovat trůn. Králové se jich obávali a aby si je naklonili, propůjčovali jim úřady, záslužné tituly a jejich tváře byly zpodobňovány na zdech paláce.

¹⁹⁵ „Čöng Čungbu byl statného a statečného vzezření, ostrého pohledu a vysokého čela lidí z Hädžu. Měl překrásný zářivě bílý plnovous, jeho výška přesahovala sedm stop a na pohled z něho šel strach.“ *Korjōsa* 128, *jöldžön* 41, Čöng Čunbu. 鄭仲夫海州人容貌雄偉方瞳廣額白皙美鬚髯身長七尺餘望之可畏.

¹⁹⁶ Ohledně I Ůiminova původu se objevují názory, že je potomkem třetího syna vietnamského krále dynastie Lý (1009–1225) Lý Nhân Tônga (vl. 1072–1127) I Janghona 李陽焜, který se chtěl vyhnout boji o trůn, proto odešel do sungské Číny a posléze do korejského Kjöngdžu 慶州. Poté se usídlil v Čöngsönu 旌善 v provincii Kangwöndo a stal se zakladatelem místního rodu I. Kang, Eun-Hae. Korjō musin I Ůiminüi jöksawa Betchūnam wangsonüi čönsöl. *Journal of North-East Asian Cultures*. The Association of North-East Asian Cultures, 2011, 29(12), 109-125. S. 118–120. Autor článku zakládá své tvrzení na názoru vietnamských historiků, prezentovaného na společné konferenci rodu 2007, a na neoficiální historii a výpovědích členů rodu I z Čöngsönu, kteří se hlásí k příslušnosti k I Ůiminovu rodu. Autor nicméně přiznává, že v oficiálních dějinách Vietnamu ani Koreje se záznam tohoto druhu nevyskytuje. V jeho biografii se však píše, že pocházel z Kjöngžu.

¹⁹⁷ *Korjōsa* 128, *jöldžön* 41, I Ůimin.

Čchö Čchunghön byl synem vysokého generála a za zásluhy svých předků dostal vojenský titul velitele jednotky. Vyznamenal se ve službách předchozích vojenských vůdců a stal se generálem. Své nástupnictví pak svěřil synovi Čchö U, který prošel několika úřady a byl zkušeným vojenským velitelem. Následující dva představitelé vojenského režimu, Čchö Hang a Čchö Ůi, byli synové konkubín a byli nezkušení ve státních i vojenských záležitostech. Čchö Hang předtím, než byl povolán otcem na Kanghwado, pobýval v Čölle jako mnich, a po jeho smrti Čchö Ůi postupoval příliš rychle v přebírání administrativy po otci, aniž by byl s jejím fungováním dobře obeznámen.

Kim Čunův otec byl věrným otrokem Čchö Čchunghöna a Kim Čun po narození převzal jeho pozici. Čchö U i Čchö Hang mu důvěřovali a získal funkci vyššího vojenského úředníka 7. stupně.¹⁹⁸ Im Jön pocházel z rodiny drobného místního úředníka a částečně s pomocí Kim Čuna, kterého později se svými komplici zabil, se dobral úřadu. Jeho syn Im Jumu byl pak odstraněn příslušníky *sambjölčcho*.

Druhý typ vzbouřenců, kteří provedli vzpouru na lokální úrovni, je reprezentován čtyřmi rebely. Prvním z nich je Čöng Pangüi, místní úředník z Čindžu. Následuje Čo Wöndžöng, který měl rovněž jako syn *kisäng* zapovězený oficiální postup nad 7. úřednický stupeň, ale protože byl nápomocen I Ůibangovi v době Čöng Čungbuovy revolty, dostal se postupně až na pozici vyššího úředníka 3. stupně v Radě bezpečnosti.¹⁹⁹ Han Sun a jeho komplic Ta Či 多智 (?-?), jehož životopis je včleněn do biografie Han Suna, byli příslušníci příhraniční stráže a vojenskými úředníky v Ůidžu 義州, kde vyvolali vzpouru. Posledním vzbouřencem tohoto typu je generál Pä Čungson, jeden z posledních velitelů vzdorujících *sambjölčcho*.

Rebelové, kteří byli do kroniky zařazeni pro svou kolaboraci a pomoc mongolské armádě, pocházejí většinou z řad vojáků. Zřejmě historicky nejznámějším z nich, jenž uvítal mongolského velitele Salit'u²⁰⁰ při jeho prvním vpádu do Korjō v roce 1231, byl vojenský velitel Hong Pogwön. Podobně byli

¹⁹⁸ Sedmým úřednickým stupněm byl omezen oficiální kariérní postup lidí nízkého původu, podobně byl povýšen také I Ůimin před tím, než se chopil moci.

¹⁹⁹ *Korjōsa* 128, *jöldžön* 41, Čo Wöndžöng. Rada bezpečnosti (*čchumirwön* 樞密院) kontrolovala od konce 10. století společně s Ministerstvem pro vojenské záležitosti vojenskou strukturu v zemi. Shultz, 2000, s. 5. Je nutné upřesnit, že jeho vzpoura byla provedena v paláci, nikoli v provincii.

²⁰⁰ Také nazýván Salledei, korejsky Salljetchap 撒禮塔.

nápomocni mongolskému vojsku také vojenský úředník pro rekruty I Hjön a Čo Sukčchang z rodu vysokých civilních úředníků z Höngsöngu 橫城, střežící v pozici generála hranici. Někteří ze vzbouřenců získali za svou pomoc mongolské armádě úřednické posty v rámci mongolské říše, jako například Čo Hü, potomek úřednického rodu Čo z Hanjangu 漢陽趙氏. Čchö Tchan byl vojenský velitel severozápadního okruhu. Nejprve zde uskutečnil vzpouru a poté se přidal na stranu Mongolů.

Čo I byl původně buddhistickým mnichem, ale poté uspěl u státních zkoušek a jako znalec jazyků několika zemí odešel za úřednickou kariérou do Yuanu.²⁰¹ Přednost Yuanu před svou vlastí dal také místní úředník z Čchusöngu 楸城 Han Hongbo a tlumočník U Čöng, který se při svém diplomatickém poslání do Yuanu rozhodl v zemi zůstat.

b) Důvody vzpoury

Prvotní pohnutky ke vzpouře v tomto období, založené na dovršení **nespokojenosti vojenské aristokracie** v důsledku její diskriminace a upřednostňování civilních úředníků, jsou vykresleny v životopise prvního rebela Čöng Čungbua. Při obřadech vyhánění zlých duchů uplynulého roku (*narje* 儺禮) probíhalo v paláci bujaré veselí, kterého se účastnila také palácová stráž. Mladý eunuch Kim Tongdžung 金敦中 (?–1170) při něm sežehl plamenem svíce Čöng Čungbuův plnovous. Čöng Čungbu jej popadl a začal nadával, ale jeho otec Kim Pusik o tom v hněvu pověděl králi Indžongovi a chtěl mu dát nabít holí. Král naoko souhlasil, ale protože si Čöng Čungbua cenil, nechal jej tajně uprchnout.²⁰²

Čöng Čungbu se po nějaké době vrátil do palácové služby a s nelibostí přihlížel, jak se král Ůidžong více než státním záležitostem věnuje alkoholu a ženám při svých mimopalácových dýchánkách, kterých se účastnili civilní úředníci. Společně skládali básně, předváděli divadelní výstupy a shlíželi spatra na generály. Jednou se zábava protáhla a vojenští velitelé a vojáci nedostali najíst. Vojenští velitelé I Ůibang a I Ko 李高 (?–1171) si šeptali: „Civilní úředníci tu dostávají, až jsou pod obraz opilí a jako žok nacpaní, a vojenští úředníci vespolek akorát hladoví.

²⁰¹ *Korjosa* 130, *jöldžön* 43, Čo I.

²⁰² *Korjosa* 128, *jöldžön* 41, Čöng Čungbu.

Jsme vyčerpaní, jak to máme dál snášet?“²⁰³ Čöng Čungbu přisvědčil a společně naplánovali vzpouru.

Podobně jako v předchozím období nejsou však důvody pro vzpouru jednoznačně uvedeny ve většině biografií. Pak lze předpokládat, že pohnutky vzbouřenců byly nejčastěji vedeny **touhou po moci**, což vyplývá zejména z povahy rozvržení nejvyšší moci, dané vládou vojenského režimu. Typicky se stávalo, že vojenští úředníci spolupracovali, aby se zbavili nejvyššího držitele moci, ale tu pak získal pouze jeden z nich, proto se pak druhý nejsilnější znovu pokoušel odstranit někdejšího spojence. Nástupem prvního představitele vojenského režimu byl dán precedent: vláda vojenské aristokracie je možná a lze se o ni pokusit.

Čchö Čchunghön měl v době před uchopením moci již stabilní vojenskou kariéru a reputaci schopného generála. Jako záminka k odstranění I Ůimina mu nakonec dobře posloužil incident s ukradeným holubem z domu jeho bratra Čchö Čchungsua I Ůiminovým synem, generálem I Čijöngem 李至榮 (?–1196). Byl to však Čchö Čchungsu, který staršího bratra k pomstě přemluvil.²⁰⁴

Revolta Čöng Pangüiho měla původ v povstání otroků v Čindžu v roce 1200. Státní i soukromí otroci se postavili na odpor vykořisťování a represím svých pánů, povstali a zapálili domy více než padesáti úředníkům tohoto okresu. Protože Čöng Pangüiho dům shořel také, vzal luk a šípy a šel s nimi do místního úřadu.²⁰⁵ Čo Wöndžöng, ač se přes svůj nízký původ dobral funkce ministra, naléhal, aby mohl vlastním synem obsadit prestižní pozici velitele stráže v paláci korunního prince. Jmenován byl však někdo jiný a to zřejmě jen posílilo jeho rozhodnutí pokračovat v nepravostech, jakými byly zejména krádeže půdy, majetku jiných a vybraných daní z půdy, kterými měly být pokryty výdaje centrálních a místních úřadů.

Častou motivací byla také možnost **obohacení se**, spojená s realitou probíhajících vpádů mongolských vojsk. V zemi byl všeobecný chaos a mnozí místní úředníci²⁰⁶, inspektoři a generálové, posláni s vojskem do severozápadních regionů na obranu země, využívali svého vlivu a vybírali od místního obyvatelstva úplatky, nejčastěji v podobě stříbrných předmětů a rýže. Pro některé rebely, jako

²⁰³ *Korjōsa* 128, *jöldžön* 41, Čöng Čungbu. 文臣得意醉飽武臣皆飢困是可忍乎.

²⁰⁴ *Korjōsa* 129, *jöldžön* 42, Čchö Čchunghön.

²⁰⁵ *Korjōsa* 128, *jöldžön* 41, Čöng Pangüi.

²⁰⁶ Jedním z nich byl také I Hjön, který měl za úkol rekrutovat vojáky a protože získal mnoho úplatků ve formě stříbra, lidé mu dali přezdívku „Ministr stříbra“ 銀尙書. *Korjōsa* 130, *jöldžön* 43, I Hjön.

byl např. Han Sun, uvedené posloužilo jako záminka k odstranění takových osob a získání vlastní moci.

Pä Čungson a jeho *sambjölčcho* se obávali, že jejich registry, které měly být zhotoveny během přesunu hlavního města zpět z ostrova Kanghwado, budou předloženy Mongolům, proto se jejich rozhodnutí zradit zemi ještě upevnilo.²⁰⁷

V případě rebelů, kteří se vzdali Mongolům a pomáhali jim, byl zřejmě motivací **strach a touha po vlastním prospěchu**. Hong Pogwön již měl precedent ve svém otci, který se roku 1218 vzdal Mongolům při boji proti Kitanům u pevnosti Kangdongsöng 江東城 a Čo Hü si počínal promyšleně při kolaboraci s Mongoly, aby jeho zisk byl co nejvyšší.

Pohnutky pro Čchö Tchanovu vzpouru v severozápadní oblasti a Západním hlavním městě jsou v jeho biografii zobrazeny jako snaha potrestat Im Jöna za sesazení krále Wöndžonga.²⁰⁸ Vzhledem k dalšímu vývoji jeho revolty je však pravděpodobnější, že motivy byly spíše sobeckého charakteru. Důvodem Han Hongboa pro odchod do Yuanu byla nenávisť ke staršímu bratrovi.

c) Role loajálních poddaných

Loajálních poddaných, tvořících protiváhu k rebelům, je oproti předchozímu období relativně méně. Je tomu tak také proto, že kvůli věcnému popisu je mnohdy obtížné rozpoznat, zda určité osoby vyvíjely snahu svrhnout rebela a nastolit obvyklý pořádek, či se pouze zbavit protivníka a získat vlivnou pozici. Králové byli navíc závislí na vojenských vůdcích a mnohdy se jich obávali, neboť mohli být podle jejich libovůle sesazeni. Z tohoto důvodu se neodvažovali pověřovat své poddané opatřeními proti rebelům a pokud se objevili loajální poddaní, jednali většinou **ze své vůle**.

Role loajálního úředníka se zdá být obsažena v biografii Čöng Čungbua, kdy zástupce ministra pro vojenské záležitosti Čo Tonghüi 趙冬曦 (?–1170), který roku 1168 zabránil vykořisťování obyvatelstva místními úředníky na ostrově

²⁰⁷ *Korjōsa* 130, *jöldžön* 43, Pä Čungson.

²⁰⁸ „Předchozí král pobýval dvakrát u [mongolského] dvora, naši zemi uvedl do bezpečí a lid se z toho těšil. Im Jön je jen nějaký jeden voják z Čindžu, jaké má zásluhy a ctnost, že si svévolně uzmul moc ve státě a našeho krále podle libosti sesadil? Protože u dvora není loajálních poddaných, snažíme se povstat, chceme toho vrchního ničemu zabít a znovu nastolit našeho krále...“ *Korjōsa* 130, *jöldžön* 413, Čchö Tchan. 前王再朝上國以安東方民受其賜林衍鎮州一兵卒耳有何功德操弄國柄擅廢吾王耶 朝無忠臣吾等奮激欲誅首惡復戴吾王耳.

Tchamna, zmobilizoval armádu za účelem potlačit nastolenou vládu Čöng Čungbua, ale Čöng Čungbuovi stoupenci mu znemožnili postup a uvěznili jej. Čöng Čungbu Čoa vyhostil, ale ten byl na cestě do exilu zavražděn jedním ze svých strážců. Po nastolení krále Mjōngdžonga chtěl také vysoký civilní úředník Kim Podang 金甫當 (?–1173) zabít Čöng Čungbua a I Ůibanga a znovu dosadit krále Ůidžonga, ale byl neúspěšný. Důsledkem jeho činu byl desetidenní masakr literátů.²⁰⁹

Proti moci I Ůibanga a Čöng Čungbua se rovněž postavil guvernér Západního hlavního města Čo Ůčchong 趙位寵 (?–1176) a se svou armádou postupoval až k hlavnímu městu, kde byl poražen a vytlačen k řece Tädonggang. I Ůibangovo vojsko je po více než měsíc obléhalo, ale kvůli kruté zimě se museli vrátit nazpět.²¹⁰ V boji proti Čo Ůčchongovi se vyznamenal jak I Ůimin, který byl povýšen na „velkého generála dobývajícího východní území“ (*čöngdong tädžanggun* 征東大將軍), tak Čchö Čchunghön. Ten musel také čelit několika pokusům o atentát, ale u většiny z nich není zcela jasné, zda jejich iniciátoři zamýšleli dostat se k moci či obnovit předešlý stav.²¹¹

Když Im Jōn sesadil roku 1269 krále Wōndžonga, jehož syn v té době pobýval u mongolského dvora, a dočasně na trůn dosadil jeho mladšího bratra, vévodu z Anjōngu 安慶公 Wang Čchanga 王曄 jako krále Jōngdžonga 高麗 (vl. červen 1269 – listopad 1269), a přikázal, aby král Wōndžong opustil palác. Král odcházel pěšky v dešti, proto úředník I Čchanggjōng 李昌慶 (?–?), jenž měl přesun na starosti, věnoval králi vlastního koně a přikázal svým pěti sluhům, aby byli k službám králi a královně. Když se vracel korunní princ od mongolského dvora, ohlásil mu otrok při úradě v Čöngdžu 靜州, že na něj čeká dvacet mužů z *jabjōlčcho* v záloze, a korunní princ se rozhodl vrátit a vše ohlásit. V té době generál Ju Wōndžök 兪元績 (?–1269) a vyšší vojenský úředník 6. stupně Čöng Sugjōng 鄭守卿 (?–1269) měli v úmyslu zabít Im Jōna a znovu dosadit krále Wōndžonga, ale byli prozrazeni a popraveni.²¹²

²⁰⁹ *Korjōsa* 128, *jōldžōn* 41, Čöng Čungbu.

²¹⁰ *Korjōsa* 128, *jōldžōn* 41, I Ůibang.

²¹¹ Jeden z nich byl plánován jeho synovcem, generálem Pak Čindžäm 朴晉材 (1170–1207). Pak Čindžämu šlo jednoznačně o získání moci pro sebe. Čchö Čchunghön mu dal vyříznout šlachy na nohou a poslal jej do vyhnanství, kde za několik měsíců zemřel. *Korjōsa* 129, *jōldžōn* 42, Čchö Čchunghön.

²¹² *Korjōsa* 130, *jōldžōn* 43, Im Jōn.

Po vniknutí Čo Wöngdžöngových synů a jejich stoupenců až ke královským komnatám v paláci povolal loajální úředník Kwön Čölpchjöng 權節平 (?-?) potají armádu, před kterou rebelové uprchli.

Jiné příklady loajálních poddaných se objevují v biografii Pä Čungsona. V době, kdy odploval se členy *sambjölčcho*, obyvateli a nakradeným majetkem z ostrova Kanghwado, shromáždili sekretář nižšího 4. stupně I Sukčün 李淑眞 (?-?) a vyšší vojenský úředník 6. stupně Jun Kilbo 尹吉甫 (?-?) otroky a pronásledovali vzbouřence, kteří je považovali za mongolská vojska a uprchli. I Sukčün poté zapečetil sklady a sýpky v místech, kam dorazili, a dal je střežit, proto se psanci neodvážili do nich vloupat.²¹³

d) Předzvěsti a znamení

Znamení, povětšinou **neblahá**, se objevují v některých biografiích také tohoto období. Jedná se o **nebeské jevy**, kdy obvykle dojde k vychýlení drah planet a **přírodní úkazy** jako bouře, déšť a vítr. Kromě nich se v příbězích vyskytují rovněž **sny, proroctví, zázračné jevy a lidové pověry**.

Biografie I Ůimina jich obsahuje nejvíce. Počátek jeho života je uveden snem jeho otce: „když byl [I] Ůimin malý, viděl jej [I] Sön ve snu, jak si oblékl modrý šat a vyšplhal se na devítistupňovou pagodu v klášteře Hwangnjongsa a domníval se, že se toto dítě určitě stane váženým [člověkem].“²¹⁴ Později, při cestě s manželkou do hlavního města, nocoval I Ůimin jižně od hradeb a „zdálo se mu, že dlouhý žebřík sahal od brány až do paláce a on po něm šplhal, ale probudil se a zdálo se mu to divné.“²¹⁵

Další I Ůiminův sen o tom, že mu z obou podpaží vyrůstala duha pěti barev, byl spojen se dvěma proroctvími. Jedno se objevuje také v biografii I Čagiöma a vychází ze znaku pro příjmení I 李. Jeho význam je stejný, ale odkazuje ke staré

²¹³ *Korjōsa* 130, *jöldžön* 43, Pä Čungson.

²¹⁴ *Korjōsa* 128, *jöldžön* 41, I Ůimin. 義叟少時善夢見義叟衣青衣登黃龍寺九層塔以爲此兒必大貴. Domnívám se, že spojení „oblékl si modrý šat“ se váže k tzv. systému kostí v Sille. Po nejvyšší „svaté kosti“ (*sönggol* 聖骨) a „pravé kosti“ (*čingol* 眞骨) následovalo šest hlavních úřednických hodností (*tupchum* 頭品, tyto ještě zahrnovaly další stupně), z nichž 4., 5. a 6. příslušely aristokracii a 1., 2. a 3. běžnému obyvatelstvu. Modrý šat byl spojován s pátou hodností, zatímco nejvyšší šesté náležel šarlatový oděv. Příslušníci „svaté“ a „pravé“ kosti nosili purpurový šat. Devítistupňová pagoda kláštera Hwangnjonsa byla symbolem vítězství Sily nad devíti národy ve Východní Asii a vystoupení na její vrcholk by znamenalo, že se I Ůimin dostane mocensky nejvýše.

²¹⁵ Tamtéž. 夢有長梯自城門至闕歷梯而登覺而異之.

slávě Silly. Druhé proroctví říkalo: „Potomci draků budou vyčerpáni dvanáctou generací.“²¹⁶

Posledním zázračným jevem v I Ůiminově biografii je jeho víra, odhalující některé lidové představy tehdejší doby. „V Kjöngdžu bylo jedno místo, kde [stála] dřevěná [socha] *tokkabiho*²¹⁷ a lidé jej nazývali *tuduül*.²¹⁸ [I] Ůimin si postavil ve svém domě síň, kde jej přijímal a každý den prováděl obřady předkům a modlil se za štěstí. Jednoho dne byl slyšet ze svatyně nárek. [I] Ůiminovi se to zdálo zvláštní, zeptal se a *tokkabi* mu odpověděl: „Už po dlouhou dobu ochraňuji tvůj dům, ale teď chtějí Nebesa seslat neštěstí. Já nemám, kam bych se uchýlil, a proto pláču.“²¹⁹

V životopisu Čchö Čchunghöna se rovněž vyskytuje několikero zázračných úkazů a přírodních jevů. Když chtěl roku 1197 sesadit krále Mjöngdžonga a dosadit Sindžonga, připravoval s Čchö Čchungsem obřad, při kterém chtěl sdělit své rozhodnutí Nebesům. „Té noci silně hřmělo, blýskalo se, pršelo, padaly kroupy a fičel tak prudký vítr, že se stromy vytrhávaly z kořenů a mnoho zdí se zřítilo. Poté za sedm dní znovu udeřilo silné hromobití.“²²⁰ Král Sindžong byl nicméně dosazen a Čchö Čchunghön jej poté požádal, aby propustil eunucha Min Sika 閔湜 (?–1201), protože podle legendy, když se král napil ze studny „*tal'ä*“ 烱艾, dostal se pak k moci eunuch. Proto ji nechal rozbořit a určil za královskou studnu v klášteře Kwangmjöngsa 廣明寺.²²¹

Čchö Čchunghönova moc přesahovala moc krále a šířily se o něm různé zvěsti, které jej měly demonizovat. Například se říkalo, že když si stavěl dům, velikostí srovnatelný s palácem, „dal potají chytit chlapce a dívky, oblékl je do pětibarevných šatů a dal je pohřbít zaživa ve čtyřech rozích [základů domu], aby

²¹⁶ *Korjōsa* 128, *jöldžön* 41, I Ůimin. *Jongson sibiđžin* 龍孫十二盡. Potomky draků jsou míněni panovníci dynastie Wang. Králem v dvanácté generaci by byl král Wöndžong, který však nastoupil na trůn až 63 let po I Ůiminově smrti. Pokud by byli tři předkové Wang Kōna zahrnuti do královské dynastie, odpovídalo by to vládě krále Mjöngdžonga, jenž vládl v době I Ůiminova vzestupu i vlády.

²¹⁷ *Tokkabi* jsou specifičtí démoni s nadpřirozenými schopnostmi. Existují v mnoha podobách a variantách, tj. mohou lidem škodit, ale také přinést štěstí, a proto byli vzýváni rituály.

²¹⁸ *Tuduül* 豆豆乙, nebo také *tuduri* 豆豆里, je lidový kult, spojený s uctíváním *tokkabi* (*tuduri* je jeho starší název). Tato pověra včetně rituálu pochází z Kjöngdžu, hlavního města starověké Silly, a je rovněž navázána na místní výrobu železa. Kang, 2011, 113–115.

²¹⁹ *Korjōsa* 128, *jöldžön* 41, I Ůimin. 慶州有木魅土人呼爲豆豆乙義叵起堂於家邀置之日記祈福忽一日堂中有哭聲義叵怪問之魅曰 吾守護汝家久矣今天將降禍吾無所依故哭.

²²⁰ *Korjōsa* 129, *jöldžön* 42, Čchö Čchunghön. 是夕大雷電雨雹暴風拔木墻屋多頽後七日又大雷電. Podobně se také strhla silná bouře, když Im Jön sesadil krále Wöndžonga a dosadil krále Jöngdžonga. *Korjōsa* 130, *jöldžön* 43, Im Jön.

²²¹ *Korjōsa* 129, *jöldžön* 42, Čchö Čchunghön. Význam názvu studny odpovídá názvu rostliny aktinidie význačné (rovněž nazývané minikiwi).

tím vypudil [neblahou] energii nucených prací.“²²² Kromě občasných klik, které se proti němu utvořily, musel čelit hrozbě Kitanů a četným povstáním. Při jednom z nich, kdy povstali mniši z několika klášterů s cílem jej odstranit, jich dal Čchö Čchunghön několik stovek zabít, a protože se spustil silný déšť, zdálo se, že se řinou potoky krve.²²³

V době blížící se Čchö Čchunghönově smrti „...vstoupil Měsíc do dráhy Marsu a úředník, který vybírá šťastný den, řekl: ‚Urozený muž zemře.‘ Čchö Čchunghön povolal několik desítek dvorských hudebníků a řekl jim, aby celý den hráli, a když o třetí hlídce hudba [přestala] skutečně zemřel.“²²⁴ Po jeho smrti se moci chopil Čchö U, který se velmi sblížil s potulným mnichem, jenž vykládal v hlavním městě budoucnost. Mnich mu jednou řekl: „„Pokud by král přišel o trůn, vy, ministře, byste jej získal, byl by to osud, jak by bylo možné se mu vyhnout?““²²⁵

Kim Čunova biografie obsahuje tři předpovědi budoucnosti. První z nich se týká přímo jeho osoby, kdy mu jeden mnich předpověděl, že v budoucnu získá moc v zemi. Předpověď dalšího mnicha ohledně pokusu o Kim Čunovo svržení jeho nepřáteli se naplnila, ale bez úspěchu a všichni, včetně mnicha samotného, byli potrestáni. Dále je v Kim Čunově biografii uveden vliv šamanky jménem Jobang 鵲房 (Krahující obydlí), jež chodila do jeho domu a předpovídala pro něj osud země.

Posledním znamením je sen jeho syna Kim Čua 金柱 (?-?) poté, co byl Kim Čun a několik jeho synů již popraveno Im Jönem a jeho následovníky: „Několik dní předtím viděl [Kim] Ču ve snu, jak člověk oblečený v purpurovém šatu²²⁶ přišel a posadil se nahoru do čela úřadu. Prikázal někomu, aby pochytal všechny syny a jehlou je navlékl na šicí nit. Když naposledy [přišla řada] na Kim Čua, řekl člověk s jehlou: ‚Toho mám také navléci?‘ a člověk v purpurovém rouchu odpověděl: ‚Proč bys měl jen tohoto ušetřit?‘ Poté jej navlékl a Kim Ču byl skutečně potrestán jako poslední.“²²⁷

²²² *Korjōsa* 129, *jōldžōn* 42, Čchö Čchunghön. 密捕童男女衣以五色埋四隅以禳土木氣. V textu jsou užity znaky pro pomluvu/lež *waōn* 訛言, kompilátoři se tedy nesnažili tuto pomluvu přetvořit ve skutečnost, aby tak rebela postavili do horšího světla.

²²³ Tamtéž.

²²⁴ Tamtéž. ...月犯熒惑日官奏: "貴人死." 忠獻召集樂工數十奏樂竟日至夜三鼓樂未...果死.

²²⁵ Tamtéž, část Čchö U. 今王有失位相公有王侯相命之所在其可避乎?

²²⁶ Purpurový šat náležel příslušníkům nejvyšších aristokratických vrstev, viz poznámka č. 212.

²²⁷ *Korjōsa* 130, *jōldžōn* 43, Kim Čun. 前數日柱夢有一紫衣人來坐廳上使人執俊諸子以針線貫之最後及柱針者曰 此亦貫乎 紫衣曰 何獨赦也 遂貫之柱果後誅.

Veskrze **kladné znamení** nalezneme pouze v životopise Im Jöna. Ke konci jeho života „...byla Nebesa přes deset dní jinová a jakmile zemřel, vyjasnilo se.“²²⁸

Biografie vůdce vzbouřených *sambjölčcho* Pä Čungsona v sobě nese proroctví o skončení potomků dynastie Wang ve dvanácté generaci, podobně jako tomu bylo v I Ůiminově životopisu. Vykladač jej získal před podobiznou krále Tchädžoa v klášteře Pong'ŭnsa 奉恩寺 a proroctví říkalo, že polovina přežije a polovina padne. Domníval se, že ti, co budou zničeni, jsou ti, kteří se vrátí z ostrova Kanghwado na pevninu, a ti, co přežijí, jsou ti, co budou následovat *sambjölčcho* na ostrovy, proto se k nim přidal.²²⁹

Demonstrace tehdejších lidových představ je součástí Hong Pogwōnovy biografie. Korjōský vévoda z královského rodu Wang Čun 王綽 (1223–1283) přišel jako rukojmí do Yuanu a pobýval zde v domě Hong Pogwōna, který jej hostil, ale jejich vztahy se postupně zhoršovaly. Hong Pogwōn nakonec přikázal šamance, „aby vyrobila dřevěnou panenku, její ruce svázala, do hlavy zarazila hřebík, pohřbila ji do země nebo vhodila do studny a proklela ji.“²³⁰

e) Úspěch/neúspěch vzpoury

Pokud bude zachováno rozdělení rebelů na uchvatitele nejvyšší moci, vzbuřence na místní úrovni a přeběhlíky k Mongolům, lze rovněž definovat cíle vzpoury pro všechny tři skupiny. V případě prvního typu rebelů to evidentně byla **uzurpace královské moci**, vzbuřenci na místní úrovni se snažili získat **lokální vliv** a případně **se obohatit** a třetí typ rebelů toužil po **prospěchu** a **bezpečí**, získaném za zradu země.

O všech rebelech první skupiny platí, že jejich vzpura byla úspěšná z toho hlediska, že skutečně nejvyšší moc v zemi získali a přímo určovali, který král bude sesazen a který usedne na trůn. Královská moc byla upozaděná a králové se vojenských vůdců báli, proto jim propůjčovali nejvyšší úřady, záslužné tituly, půdu a majetek a nechávali malovat jejich podobizny na zeď v paláci. Jejich nevýhodou však byla relativní nestabilita tohoto systému kvůli existenci dalších adeptů na převzetí moci.

²²⁸ *Korjōsa* 130, *jöldžön* 43, Im Jön. 天陰旬餘至是開霽.

²²⁹ *Korjōsa* 130, *jöldžön* 43, Pä Čungson.

²³⁰ *Korjōsa* 130, *jöldžön* 43, Hong Pogwōn. 作木偶人縛手釘頭埋地或沈井呪詛. Kletba byla mířena na Wang Čuna, avšak neúspěšně.

Čöng Čungbuova vzpoura byla počátkem změny stávajícího systému. Král Ůidžong byl nahrazen Mjōngdžongem, poměry zastoupení civilních a vojenských úředníků ve vládě se během prvních několika let změnily ve prospěch vojenských a mnoho mocenských vazeb mezi vlivnými civilními úředníky bylo zpřetrháno z důvodu plošných čistek. Rebelové měli také tendenci posilovat své vazby na krále sňatky, např. I Ůibang provdal svou dceru za korunního prince. Tyto svazky však byly relativně méně časté nežli v předcházejícím období.

Za stálé nominální vlády krále Mjōngdžonga přesáhla I Ůiminova třináctiletá vláda zhruba třikrát dobu jeho třech předchůdců. I Ůiminovo povýšení bylo zapříčiněno nejprve dokonanou vraždou krále Ůidžonga²³¹, za kterou obdržel hodnost vyššího generála, a za jeho vojenské schopnosti, za něž získal hodnost vysokého generála. Když se chopil nejvyšší moci, zabavoval pozemky, vystavěl si přepychový dům, kam si vodil svobodné ženy a těm hezkým namlouval, že se s nimi ožení, ale krátce poté je vyhnal.²³²

Čchö Čchunghön se pro své vojenské zásluhy stal generálem a jeho moc rostla. Odstranil I Ůimina a předložil králi desetibodové memorandum, ve kterém kritizoval jeho častý pobyt mimo palác, nadměrný počet vládních úředníků, zabírání státní i soukromé půdy civilními úředníky, nadměrné zatěžování daněmi z půdy a chamtivost místních úředníků a vyslaných inspektorů, vliv buddhistických mnichů na krále, okázalost a zkorumpovanost dvorských úředníků, nerespektování zákonitostí geomancie svévolnou výstavbou buddhistických klášterů mnichy a neefektivní upozorňování na panovnickovy omyly ze strany pověřených úředníků.²³³

Rok poté získal Čchö Čchunghön záslužné tituly, jeho podobizna a podobizny jeho otce a bratra Čchö Čchungsua byly umístěny na zeď. Sesadil krále Mjōngdžonga a dosadil krále Sindžonga, který za sedm let abdikoval ve prospěch

²³¹ „...[I] Ůimin a ostatní vstoupili do pevnosti, vzali [krále] Ůidžonga nahoru k bažině na sever od kláštera Konwōnsa 坤元寺 a nabídli mu několik misek vína. [I] Ůimin zlomil [králi] páteř, že to vydalo zvuk a hlasitě se tomu zasmál. Čonü zabalil [tělo] do pokrývky, pak spojil dvě nosítka a vše vhodil do bažiny. Náhle se zvedl vítr, divoce rozvířil prach a písek a všichni lidé se s křikem rozutekli pryč. Jeden z klášterních mnichů, který uměl dobře plavat, zachytil tělo hosené na nosítkách. Tělo vytáhl a den leželo na břehu, ale ani bahenní ryby, ani draví ptáci se jej neodvážili poškodit.“ *Korjōsa* 128, *jōldžōn* 41, I Ůimin. 義叟等入城出毅宗至坤元寺北淵上獻酒數盃義叟拉脊骨應手有聲便大笑存威裏以褥合兩釜投之淵中忽旋風大起塵沙飛揚人皆呼噪而散寺僧有善泅者取釜棄屍屍出水渰有日魚鼈烏鳶不敢傷。

²³² Tamtéž. Dva z I Ůiminových synů, I Čijōng a I Čigwang 李至光 (?–1196), se chovali podobně nebo ještě hůře. I Čijōng unášel vdané ženy a zneuctil královu oblíbenou konkubínu, ale král se jej neodvážil potrestat.

²³³ *Korjōsa* 129, *jōldžōn* 42, Čchö Čchunghön.

krále Huidžonga. Ten byl však rovněž za sedm let vyhoštěn po svém neúspěšném pokusu o odstranění Čchö Čchunghöna a nastoupil jeho bratranec jako král Kangdžong 康宗 (vl. 1211–1213). Z důvodu jeho brzké smrti Čchö Čchunghön zažil i pátého krále Kodžonga.

Čchö Čchunghönova moc zdaleka přesahovala vliv všech ostatních rebelů. Jmenoval civilní i vojenské úředníky a král pouze souhlasil, přičemž většinu tvořili jeho příbuzní a oblíbenci. Jeho osobní armáda *tobang* střežila jeho dům a s vojenským doprovodem také vstupoval do královského paláce. Obdržel titul knížete z Čingangu 晉康侯, avšak odmítl titul vévody z Čingangu 晉康公, který mu zdál příliš vysoký.²³⁴ Král Kodžong mu dokonce propůjčil také královské příjmení Wang.²³⁵ Po jeho smrti nastoupil syn Čchö U, který si udržel podobné postavení jako otec, ale s vládou Čchö Hanga a Čchö Ůiho moc rodu Čchö upadla.

Kim Čun vrátil zabitím Čchö Ůiho moc králi a ten mu dal záslužné tituly, úřady, titul vévody z Činjangu 晉陽公 a půdu. Jeho moc však nebyla již založena na natolik propracovaném byrokratickém aparátu, jako měli jeho předchůdci a král měl po kapitulaci mongolskému dvoru silnější postavení, čehož využil jeho pozdější odpůrce Im Jön. Im Jönovo sesazení krále Wöndžonga nemělo však dlouhého trvání a králův návrat jistila vojska vyslaná Kublajchánem. Dvůr se přesouval zpět na pevninu, kde by byl jako uzurpátor moci potrestán císařem, proto se snažil alespoň přesvědčit obyvatele, aby se přesunuli na ostrovy. Im Jönův nezkušený syn Im Jumu se také musel potýkat s rostoucím vlivem Mongolů, který se mu po několika měsících jeho vlády stal osudným.

Čtyři revolty druhého typu vzbouřenců na místní úrovni sledovaly různé cíle. Čöng Pangüi využil nepokojů v době povstání otroků v Čindžu a chtěl se zřejmě chopit místního úřadu. Byl uvězněn, ale s pomocí bratra uprchl a se svými následovateli zabíjeli své odpůrce v celém kraji a zabavovali jejich majetek. Čo Wöndžöng bažil po majetku a jako velitel jezdeckého severovýchodního okruhu zabral mnoho majetku jiných lidí a daně z přidělené půdy, za což byl sesazen, ale protože díky I Ůibangovi získal velký vliv, šel na odpočinek jako ministr a rovněž jeho synové, kteří se chovali podobně, využívali tohoto postavení. Vtrhli do paláce,

²³⁴ *Korjōsa* 129, *jöldžön* 42, Čchö Čchunghön. Aristokratických titulů bylo celkem pět, titul vévody (*kong* 公) byl nejvyšší, po něm následoval kníže (*hudžak* 侯爵), hrabě (*päkčak* 伯爵), vikomt (*čadžak* 子爵) a nejnižším titulem byl baron (*namdžak* 男爵).

²³⁵ Tamtéž.

zabili několik úředníků a dostali se až ke královským komnatám, ale utekli ve strachu před shromážděným vojskem.

Han Sun se svým komplicem Ta Čim se zmocnili místního úřadu, vězení a sýpek v Ůidžu a ospravedlňovali se tím, že jednají proti utlačovatelským praktikám místních úředníků. Veleli třem armádám, postupně se zmocnili také dalších pevností při severních hranicích a vzdali se Kitanům, se kterými se vzájemně podporovali, dokud mezi nimi nedošlo ke sporům.

Pä Čungson se svými jednotkami *sambjölčcho* povstal na ostrově Kanghaiwado a bránili obyvatelstvu v návratu na pevninu. Rozdělili si zbraně, ale když si uvědomili, že většina vojáků z obrany uprchla, naložili soukromý i veřejný majetek, manželky a děti a podařilo se jim doplout na ostrov Čindo. Zde plenili okolní oblasti, ale jejich armáda byla rozdrvena korjöskými a mongolskými jednotkami. Ti, co přežili, zde nechali manželky a děti a uprchli na ostrov Tchamna.

Třetí typ rebelů zahrnuje ty, kteří se vzdali a byli nápomocni mongolské armádě a přeběhlíky do Yuanu, popř. obojí. Hong Pogwön nejenže napomohl Salit'ovi při jeho prvním vpádu, ale také vyvolal povstání v Západním hlavním městě a poté uprchl do Yuanu, kde jako *darugači* spravoval zhruba čtyřicet dobytých pevností. Protože očerňoval vlastní zemi, Čchö U se jej obával a jeho otcí udělil hodnost vyššího generála.²³⁶

I Hjön, Čo Sukčchang a Čo Hü dělali průvodce²³⁷ mongolské armádě a snažili se přimět pevnosti, aby se jim vzdaly. I Hjön se stal *darugačim* a obohatil se majetkem z dobytých pevností. Čo Sukčchang se vzdal a nuceně následoval Mongoly, ale po velmi násilném dobytí Čchöldžu 鐵州 poslal dopis korjöskému dvoru, aby poslal loď s vojskem a přesunul obyvatele, což se podařilo. Čo Hü a jeho stoupenci v mongolských službách využili zmatku okolo přesunu uprchlíků z patnácti okresů na ostrov Čukto 竹島, zabili velitele jezdeckva a další z nich a ukradli jejich majetek.²³⁸ Oblast připojili k mongolskému území a Čo Hü se stal jejím správcem. Poté však ukradl tribut, mířící k Mongolům v době kapitulace Korjō, a úspěšně svalil vinu na Kitany.

²³⁶ *Korjōsa* 130, *jöldžön* 43, Hong Pogwön. V biografii je na tomto místě uvedeno, že následné mongolské vpády s jejich následky zavinil Hong Pogwön.

²³⁷ Vojenská taktika Mongolů, díky které získali bezprecedentní rozsah území, zahrnovala také brání rukojmích, které v tomto případě mohli využít pro jejich znalost korejštiny a terénu. Mohli navíc těžit ze strachu, vyvolaném vídnou, že spolubojovníci v ostatních pevnostech se již vzdali.

²³⁸ *Korjōsa* 130, *jöldžön* 43, Čo Hü.

Čchö Tchan povstal se svými následovníky v Západním hlavním městě a přilehlých oblastech. Napomohl mongolské armádě získat hejtmany z místních okresů a informoval císaře, aby poslal jednotky do Západního hlavního města. Za to získal zlatý odznak a byl jmenován *darugačim*.

Čo I odešel za úřednickou kariérou do Yuanu, kde však dvoru nalhával, že Korjō a Japonsko upevňují vzájemné vztahy. Císař poslal do Japonska posly a král Wōndžong jim dal na jeho žádost průvodce. Protože kvůli vysokým vlnám nebylo možné se pustit na moře, průvodce se vrátil a podal císaři zprávu, že se tam nelze dostat a Korjō tedy nemá navázané vztahy s Japonskem.²³⁹ Čo Iho to neodradilo a snažil se svou zemi očerňovat dále. Han Hongbo se stal chráněncem mongolského posla Jesüdera (kor. Jasoktal 也速達), kterého oklamal a vrátil se do Koreje.²⁴⁰ U Jesüdera také pobýval U Čöng, který podobně jako Čo I pomlouval svou vlast.

f) Trest a důsledky vzpoury

Většina revolt tohoto období se odlišuje od období předcházejícího, proto zde není typické, že vzbuřenci jsou popraveni na příkaz krále. Konec jednotlivých rebelů bude představen opět v rozdělení na uchvatitele nejvyšší moci, vzbuřence na místní úrovni a přeběhlíky k Mongolům.

Rebelové první skupiny byli nejčastěji **odstranění** svými **protivníky**. Pokud byla jejich vláda stabilní a měli silného nástupce, jako tomu bylo v případě prvních třech Čchö a Im Jōna, zemřeli bez cizího zapříčinění. I Ůibang byl odstraněn Čöng Čungbuovým synem Čöng Kjunem 鄭筠 (?–1179), který se také zbavil členů jeho frakce a I Ůibangova dcera, již provdal za korunního prince, byla vyhnána. Čöng Čungbu se vzdal svých úřadů ve věku sedmdesáti dvou let a krátce poté zabil Kjōng Täsung s tichým souhlasem krále Čöng Kjuna, který pomýšlel na svatbu s princeznou. Čöng Čungbu s blízkým ministrem a jeho synem uprchli, ale nakonec byli uvězněni, setnuti a jejich hlavy byly vystaveny na tržišti.

²³⁹ *Korjōsa* 130, *jöldžön* 43, Čo I.

²⁴⁰ Jesüder poslal dopis korjōskému dvoru: „Je to už několik let od doby, kdy jsem přijal za svého člověka z Čchusōngu Han Hongboa. Řekl, že se vydá získat stříbro, které v minulosti ukryl v tunelu ve svém rodném místě Tädžōngsa, a tak jsem mu dal dva lidi jako společníky a on, jakmile dorazili do Kūmgjojōku, ve skrytu uprchl a nevrátil se zpět. Důvodem, proč dobré vztahy obou [našich] zemí nelze udržet, jsou ve skutečnosti právě takoví ulhaní ničemové. Proto žádám, abyste jej chytili a poslali mi jej.“ *Korjōsa* 130, *jöldžön* 43, Han Hongbo. 楹城人韓洪甫投入已有年矣向者請取本郡大井寺窖藏銀物而來我令二人伴行及到金郊驛逃竄不還兩國和好之約不固者實由此等姦人語言也請捕送.

I Ůimina zabil Čchö Čchunghön na návrh svého mladšího bratra Čchö Čchungsua, kterému I Čijöng ukradl holuba. Jeho hlava byla vystavena na tržišti a také jeho tři synové byli popraveni. V Kjöngdžu bylo I Ůiminovo příbuzenstvo vyhlazeno do tří stran (otcova, matčina a manželčina) a jeho otroci a stoupenci byli rovněž zabiti. Král pak dal na doporučení odstranit jeho podobiznu z palácové zdi.

Čchö Čchunghön odešel na odpočinek v sedmdesáti letech, ale stále dohlížel na armádu. O rok později onemocněl, vrátil opěrku a hůl²⁴¹ a udělené příjmení Wang, propustil odpůrce poslané do vyhnanství na ostrovy a zemřel.²⁴² Jeho syn Čchö U si udržel otcovo silné postavení a zemřel ve věku osmdesáti tří let, ale vnuk Čchö Hang zemřel náhle na nemoc, když mu bylo čtyřicet osm let. Krátká a nestabilní vláda Čchö Ůiho byla ukončena Kim Čunem.

Někdejší Kim Čunův spojenec Im Jön měl rozepře s Kim Čunovým synem ohledně polí a po incidentu se zabitím sluhy v jejich domě Im Jönovou manželkou, kdy ji chtěl Kim Čun poslat do vyhnanství, získal Im Jön spojení úředníka, poživajícího královu přízeň, a také králův souhlas. Se svými nohsledy dal vyrobit velký kyj a schoval jej do truhlice, jež vypadala jako dar, a zorganizoval povolání Kim Čuna ke králi. Král ve strachu z prozrazení komplotu vyhlásil, že je nemocný a Kim Čun byl při průchodu palácem udeřen kyjem a probodnut mečem. Poté byl popraven také jeho mladší bratr a synové. Im Jön se obával konfrontace s císařem po svém sesazení krále Wöndžonga, zvláště, když k němu poslal svého syna s vysvětlením a císař jej dal pro jeho lež pověsit. Nakonec se mu objevil na těle nádor a zemřel. Jeho syn Im Jumu byl zadržen příslušníky *sambjölčcho*, kteří jej chtěli poslat do vyhnanství, ale mongolští poslové jej přikázali podříznout na tržišti.

Život druhého typu rebelů byl ukončen za **odlišných okolností**. Čöng Pangüiho se kvůli jeho drancování kraje lidé obávali, ale když jeho krutosti naplnily určitou mez, spojili se, zabili jej a jeho bandu rozprášili. Čö Wöndžöng byl za své krádeže potrestán sesazením na nižší pozici, ale až na pátou žádost ve věci rozhodujících úředníků. Poté, co jeho synové vnikli do paláce a uprchli před přivolanou armádou, byl Čö Wöndžöng s ostatními v souvislosti s další plánovanou vzpourou vyslýchán, uvězněn a následně s několika dalšími setnut.

²⁴¹ Opěrku a hůl (*kwedžang* 几杖) uděloval král vyšším úředníkům se zásluhami, kterým bylo sedmdesát a více let a stále vykonávali úřad. Před ním ji v sedmdesáti letech dostal Čöng Čungbu.

²⁴² *Korjosa* 129, *jöldžön* 42, Čchö Čchunghön. Mezi jeho a královským pohřbem nebyl velký rozdíl.

Han Sun byl nakonec zabit v opilosti na hostině, kam jej přilákali Kitani²⁴³, a Pä Čungson s většinou *sambjölčcho* byli rozdrnceni korjöskými a mongolskými jednotkami na ostrově Čindo. Přeživší uprchli pod velením Kim Tchongdžönga 金通精 (?–1273) na ostrov Tchamna, kde byli znovu poraženi a Kim Tchongdžöng vzal více než sedmdesát svých mužů do hor, kde se oběsili.²⁴⁴

V případě prvního přeběhlíka k mongolské armádě Hong Pogwöna se císař dozvěděl o incidentu s prokletím symbolické dřevěné panenky šamankou a přikázal několika desítkám silným mužům, aby jej **ukopali k smrti**. Jeho majetek pak **zkonfiskovali** a ženu a syny **mučili**. Poté chtěl císař na žádost jednoho ze synů Hong Pogwönův zločin smýt a dal mu úřad po otci. Později jej také pověřil organizací výpravy do Japonska.²⁴⁵

Podle rozhodnutí vysokých úředníků Korjō byl I Hjōn za pomoc Mongolům a okrádání obyvatelstva **setnut na tržišti** a jeho majetek byl zkonfiskován. Pět jeho synů dali **vhodit do moře** a zbytek rodiny poslali do **vyhnanství na ostrovy**. Čo Sukčchang, Čo Hū ani Čo I **nebyli potrestáni**.²⁴⁶ Čo Sukčchang se vzdal Mongolům, ale poté napomohl jejich dílčí porážce a stal se generálem. Čo Hū sloužil císaři zřejmě do konce života a Čo I zemřel v Yuanu.²⁴⁷ O osudu Čchō Tchana není rovněž nic známo.

Na Jesüderovu žádost byl Han Hongbo dopaden a poslán do Yuanu, ale biografie neuvádí, zda a jak tam byl potrestán. K popravě U Čönga dala podnět yuanská administrativa, protože se nakonec oženil s paní Čchä 蔡氏, která měla rozkaz přijít s manželem k mongolskému dvoru, ale nedbala rozkazu, neodešla a znovu se vdala.

2.4 Rebelové pozdního období Korjō (1270–1392)

Pozdní období Korjō je převážně obdobím mongolské nadvlády, která trvala zhruba sto let. Její předzvěstí byl rok 1259, kdy byla uzavřena mírová smlouva mezi Korjō a mongolskou říší a král Kodžong vyslal poselstvo se svým synem a omluvou

²⁴³ *Korjōsa* 130, *jöldžön* 43, Han Sun.

²⁴⁴ *Korjōsa* 130, *jöldžön* 43, Pä Čungson.

²⁴⁵ *Korjōsa* 130, *jöldžön* 43, Hong Pogwōn.

²⁴⁶ Čo Sukčchang byl setnut později za účast ve vzpouře Pchil Hjōngboa 畢賢甫 (?–1233).

²⁴⁷ „[Čo] I si udělal zvyk každý den se živě vměšovat do záležitostí [vlastní země], ale do konce svůj záměr nedovedl a zemřel.“ *Korjōsa* 130, *jöldžön* 43, Čo I. 彝常以讒毀爲事竟不得志而死.

k mongolskému dvoru. Konec mongolského vlivu je spojen se zánikem dynastie Yuanů v roce 1368 a nástupem Mingů v Číně, ačkoli faktická moc Yuanů začala upadat již ve 40. letech 13. století.²⁴⁸

Pro toto období je typické, že králové byli do jisté míry samostatní, ale podléhali rozhodnutí yuanského dvora, proto pro ně bylo důležité mít ve své blízkosti loajální poddané, kteří by posílili jejich postavení. Proto propůjčovali některým z nich relativně velkou moc, která se často obracela proti nim.

Biografie rebelů třetího období jsou obsaženy v *kwōnech* 131 a 132 (*jöldžony* 44 a 45), přičemž deset biografií bylo začleněno do *kwōnu* 131 a *kwōn* 132 byl použit pouze pro samostatnou biografii buddhistického mnicha Sin Tona.

2.4.1 Rebelové v kontextu politického a společenského klimatu²⁴⁹

Nadvláda dynastie Yuanů nad Korjō přinesla zásadní politicko společenské změny. Jednou z nich bylo podle požadavku Kublajchána držení korunních princů Korjō pod dohledem na mongolském dvoře v Dadu²⁵⁰, kde se vzdělávali, dokud nebudou dosazeni na trůn, a jejich svatby s mongolskými princeznami.²⁵¹ Tato tradice pokrevní spřízněnosti byla započata synem krále Kodžonga, který se po návratu z mongolské říše roku 1260 stal králem Wōndžongem.²⁵²

Od krále Čchungnjōla po krále Čchungdžonga 忠定 (vl. 1348–1351) byli králové Korjō nuceni užívat královská jména, která vyjadřovala podřízenost k mongolským císařům a zahrnovala znak *čchung* 忠 (loajální). Nesměli ani užívat obvyklých honorifikačních ani posmrtných titulů. Protože pobývali u mongolského dvora a měli za manželku Mongolku, těšili se malé autoritě, potřebné k formulaci a implementaci národní politiky. Navíc byli dosazováni a sesazováni z trůnu podle momentální situace v Dadu. Kupříkladu král Čchungnjōl, který strávil většinu doby své vlády v Yuanu, byl donucen abdikovat ve prospěch svého syna Čchungsōna

²⁴⁸ Grayson, J. H. *Korea: A Religious History*. New York: Oxford University Press, 1989. S. 122.

²⁴⁹ Pořadí rebelů v této a následující podkapitole bude odpovídat návaznosti dějinných událostí, pouze Sin Ton, jehož biografie byla zařazena jako jediná do posledního „vzbouřeneckého“ *kwōnu* 132, bude ponechán jako poslední.

²⁵⁰ 大都, mongolsky nazývaný Chánbalyk a dnešní Peking. Zde však zaujímal pasivní postavení a byli tedy spíše „královskými zeti.“

²⁵¹ Pouze Korejci a Ujgurové měli tuto výsadu v rámci mongolské říše. Weatherford, Jack. *Čingischán a utváření moderního světa*. Přeložila Petruška Šustrová. Praha: Nakladatelství BB/art, 2004. S. 117.

²⁵² Wanne uvádí, že svatba budoucího krále Wōndžonga s Kublajchánovou dcerou byla na Wōndžongovo naléhání, který si takto chtěl upevnit moc. Wanne, 1972, s. 240.

忠宣 (vl. 1298, 1308–1313), ale byl znovu dosazen o sedm měsíců později. Král Čchunghje (vl. 1330–1331, 1340–1344) byl ani ne po dvou letech vlády sesazen a povolán do Yuanu a tato situace se opakovala o dekádu později.

Hlavním Kublajchánovým záměrem v souvislosti s podrobením si Korejského poloostrova byly další výboje na východ a dobytí Japonska. K tomuto účelu byl zřízen Sekretariát pro výpravy na východ (*čöngdong hängsöng* 征東行省), v jehož čele byl formálně korejský král, ale fakticky byl řízen mongolskými *darugači*. Sekretariát byl zachován i po skončení výbojů do Japonska a stal se prostředkem kontroly vnitřních záležitostí Korjů až do roku 1365.²⁵³

Pod přímou správou vládních úředníků vyslaných z Yuanu byla komanderie *Tongnjöngbu* 東寧府 poblíž Pchjöngjangu.²⁵⁴ Dále byl vyslán generální guvernér pro oblast *Ssangsöng čchonggwanbu* 雙城總管府²⁵⁵ a generální guvernér pro provincii Tchamna, který zde byl zodpovědný za chov koní. Úřady generálního guvernéra v provincii Tchamna a správce komanderie *Tongnjöngbu* byly zrušeny za krále Čchungnjöla, zatímco úřad generálního guvernéra oblasti *Ssangsöng čchonggwanbu* byl zachován. Ostatní *darugači*, dosazení na dobytá území Korjů byli odvoláni Kublajchánem již ve čtvrtém roce vlády krále Wöndžonga, kdy vnitřní politika Korjů začala být ovlivňována také prostřednictvím mongolských princezen.²⁵⁶

Roku 1279 si Kublajchán zcela podmanil dynastii Jižní Sung a chtěl ve výbojích pokračovat ve Střední Asii, Evropě a dobýt Japonsko. Pro obě výpravy

²⁵³ Henthorn, William E. [online]. 2013 [cit. 2013-06-08] *Korea: The Mongol Invasions*. Leiden: J. E. Brill, 1963. Dostupné z WWW: <<http://archive.org/details/koreamongolinvas00hent>>. S. 122.

²⁵⁴ Kang, 2006, s. 166.

²⁵⁵ Tato správní oblast společně s oblastí *Tongnjöngbu* byla založena již roku 1258 v souvislosti s odporem místního obyvatelstva proti mongolským nájezdům a je částečně popsána v biografii Čchö Tchana: „...Císař dal [Čchö] Tchanovi a [I] Jölljöngovi zlatý odznak a [Hjön] Hjočchölovi a [Han] Sinovi stříbrný. Vydal rozkaz včlenit vzbouřenou oblast [do mongolského území], název změnit na *Tongnjöngdžu* a vytyčit Čabirjöng jako hranici země. [Čchö] Tchan a ostatní byli správci dobytých území. ... V 16. roce [vlády krále Čchungnjöla] císař zrušil *Tongnjöngbu* a vrátil všechny pevnosti na severozápadě [Korjů].“ *Korjōsa* 130, *jöldžön* 43, Čchö Tchan. 帝賜坦及延齡金牌孝哲慎銀牌詔令內屬改號東寧府畫慈悲嶺爲界以坦等爲總管... 十六年 帝罷東寧府悉歸西北諸城.

²⁵⁶ Zhao, George Qingzhi *Marriage as Political Strategy and Cultural Expression: Mongolian Royal Marriages from World Empire to Yuan Dynasty*. New York: Peter Lang Publishing, Inc., 2008. ISBN 978-1-4331-0275-2. Dostupné z WWW: <http://books.google.cz/books?id=XnIbzwN7IC&pg=PA200&lpg=PA200&dq=darughachi,+Goryeo&source=bl&ots=1FHooMc6_s&sig=rU7qspQeSzkJ8BGYIJGmBu3A37o&hl=en&sa=X&ei=fkmzUbaEKdT34QJm4CoDg&ved=0CE4Q6AEwBg#v=onepage&q=darughachi%2C%20Goryeo&f=false>. S. 200. V biografích pozdního období Korjů je několik případů, kdy princezny aktivně zasahují proti rebelům, např. v biografii Hong Pogwöna nebo Čchö Tchana.

v letech 1274 a 1281 zhotovili Korejci zhruba devět set lodí, které mělo obsluhovat patnáct tisíc mužů. Pro první výpravu bylo rekrutováno pět tisíc korejských vojáků a pro druhou deset tisíc.²⁵⁷ Obě výpravy však postihl stejný osud a byly a po více či méně úspěšném boji byly rozmetány bouří na moři. Vliv těchto výprav na Korjō byl pochopitelně ničivý, protože krátce po nájezdech museli Korejci postavit stovky lodí, vybavit je posádkou, naložit proviantem a sehnat požadované vojsko.

Za mongolské nadvlády se z důvodu administrativní i vojenské potřeby zvýšil počet vyšších úředníků, což negativně ovlivnilo jejich prestiž. Neexistovala pevná kvóta pro počet úředníků v byrokratickém aparátu a mnoho lidí mohlo získat titul ještě před skutečným přiřazením na pozici. Roku 1276 stanovil dvůr daně pro úředníky, které se odvíjely od jejich třídy, a tyto se postupně staly primárním měřítkem postavení v byrokracii pozdního období Korjō.

Král Čchungsön byl schopný panovník s ambiciózními plány na politické a ekonomické reformy. Byl však ve své reformní činnosti omezován²⁵⁸ aristokratickými úředníky, Sekretariátem pro výpravy na východ a yuanským dvorem. Navíc podobně jako jeho předchůdce král Čchungnjōl strávil většinu doby své vlády v Kublajchánově letním sídle v Shangdu 上都 (dnešní Kaiping). Jedním z jeho oblíbenců byl první rebel tohoto období, Čo Čök 曹頤 (?–?).²⁵⁹

Za vlády jeho syna Čchungsuka bylo roku rozhodnuto o přičlenění Korjō k Yuanu. Významný učenec I Čehjōn se snažil zemi zachránit a poslal dopis chánu Tug Temürovi (vl. 1328 – duben 1329 a září 1329–1332), který údajně po jeho přečtení ihned přestal trvat na svém původním záměru.²⁶⁰

²⁵⁷ Zhao, 2008, s. 121. Hatada uvádí ta samá čísla a navíc 15 000 *sōkū* válečného proviantu. Hatada, Takashi. *A History of Korea*. Translated and edited by Warren W. Smith, Jr. and Benjamin H. Hazard. Santa Barbara: American Bibliographical Center – Clio Press, 1974. S. 54.

²⁵⁸ Chán Gegeen (vl. 1320–1323) jej i po rezignaci na vládu ve prospěch jeho syna Čchungsuka 忠肅 (1313–1330 a 1332–1339) poslal na čtyři roky do exilu do Tibetu. Rutt, Richard. *James Scarth Gale and his History of the Korean People*. Seoul: Royal Asiatic Society, 1972. S. 208.

²⁵⁹ Čo Čök později podporoval Wang Koa 王曺 (?–1345), vnuka krále Čchungnjōla, který s titulem krále Shen (*shenwang* 瀋王) usiloval několikrát o získání trůnu. Měl podporu chána Gegeena, jenž mu pomohl výše uvedeným vyhoštěním krále Čchungsöna, ale bezúspěšně. Titul krále Shen časově navazoval na titul krále Shenyangu (瀋陽王), který byl udělen poprvé králi Čchungsönovi roku 1307 nebo 1308 s trváním do roku 1310. Poté byl od roku 1310 do roku 1388 udělován titul krále Shen. Shenyang se nachází v Mandžusku a nositel titulu byl vybírán ze sesazených králů Korjō nebo z pokrevně spřízněných princů, kteří si mohli činit nároky na trůn, a oslaboval moc korejského krále. Měl také dohlížet nad Korejci, žijícími v oblasti Liaodongu. Grayson, 1989, s. 121.

²⁶⁰ V dopise se opíral mj. o loajalitu Korjō jak posíláním tributů, tak vojenskou pomocí Yuanu v případech nepokojů. Také naznačil, že Korjō je ve srovnání s mongolskou říší pouze malou zemí s mizivým užitekem pro Yuan. Rutt, 1972, s. 209–210.

Dalším charakteristickým rysem doby mongolské nadvlády byla povinnost pravidelného zasílání tributu. Tento tribut se lišil od tributu posílaného kitanskému či džurdženskému dvoru; byl součástí diplomatické a kulturní výměny a zatěžoval ekonomiku i společnost Korjō společně s přípravami na vpád do Japonska.²⁶¹ Mongolský dvůr požadoval rozličné komodity, počínaje zlatem, stříbrem, ženšenem, papírem, léčivy a seladonem až po sokoly, jestřáby, sviště, vydry a lidský tribut, jako byli eunuši, řemeslníci a krásné dívky.²⁶²

Ač byla královská moc od krále Čchungnjōla svatbami s mongolskými princeznami posílena, přesto se jejich faktická moc odvíjela od momentální situace v Dadu. Pro krále bylo tedy nezbytné si zajistit loajální poddané, jakými byli například cizinci, kteří neměli v Korjō žádné jiné vazby, nežli na krále či královnu. Mnoho cizinců přišlo do Korjō jako doprovod mongolských princezen, ale v Korjō zůstali natrvalo a byli zaměstnáni jako poslové do Yuanu, překladatelé z mongolštiny či čínštiny nebo byli povýšeni do funkcí generálů, také se využívalo jejich znalosti situace v Číně. Králové své oblíbence obdarovávali půdou a právě v tomto období byl markantní nárůst půdy v soukromém vlastnictví.

Kromě korejských úředníků a tlumočnicků, kteří odešli za kariérou do Yuanu, byli někteří požadováni pro práci v palácích. Mnoho korejských žen se vdalo do yuanských aristokratických rodin, což přineslo bohatství jejich rodinám, a mnoho mužů bylo posláno do paláců jako eunuchové a tito se rovněž stali mocnými a majetnými. Někteří sloužili korunním princům z Korjō a vraceli se s nimi do země.

Výjimkou nebyla sestra rebela Ki Čchōla 奇轍 (?–1356) z Hängdžu 幸州, jež byla vybrána jako konkubína poslednímu císaři Yuanu Togon Temürovi (vl. 1333–1370), ale stala se favoritkou a roku 1340 také císařovnou Qi 奇皇后 (1315–1369/70). V souvislosti s jejím postavením získala rodina Ki tituly a bohatství od yuanského i korjōského dvora a její vliv na královskou rodinu rostl. Také rebelové No Čchäk 盧頊 (?–1356) a Kwōn Kjōm 權謙 (?–1356)²⁶³ poslali za tímto účelem své dcery k yuanskému dvoru.

Za vlády Togon Temūra již byl Yuan dezintegrován v důsledku zkorumpovanosti a slabosti vládců, kteří nastoupili po smrti Kublajchána, a

²⁶¹ I Čangjong 李藏用 (1201–1272), velvyslanec k yuanskému dvoru, se opakovaně pokoušel mongolské požadavky snížit. Lee, 1993, s. 349.

²⁶² Breuker, 2010, s. 57.

²⁶³ Biografie Kwōn Kjōma je s 178 znaky nejkratším životopisem v sekci Biografií rebelů.

nejrůznějších pohrom, jakými byly hladomory a epidemie vzniklé z důvodu opakujících se záplav a sucha. Togon Temür fakticky kontroloval pouze hlavní město a přilehlé oblasti a v Číně vznikaly vzpoury proti mongolské nadvládě, vyvolané např. armádou Rudých turbanů (*Hongjin jun* 紅巾軍). Bojovníci Rudých turbanů se dostali až do Kägjöngu, který vyplenili a vypálili, a donutili dvůr se opět uchýlit na ostrov Kanghai. Po dvou vpádech v letech 1359 a 1361 bylo hlavní město dobyto zpět roku 1362 a nájezdníci vytlačeni ze země. Hlavní město získali zpět dva schopní generálové Korjō – Čchö Jöng 崔瑩 (1316–1388) a I Sönggje.

Togon Temür si za této situace neuměl poradit a nechal za sebe raději vládnout manželku císařovnu Qi. Někteří aristokraté z její blízkosti chtěli, aby vládl její syn Ajuširidara a ona se stala regentkou, ale narazili na odpor u jiné elity, které se nezamlouval její nemongolský původ.²⁶⁴ Císař se nedokázal vojensky postavit stále mocnějším Mingům a uprchl do Kaipingu ve Vnitřním Mongolsku. Zde založil jeho syn Ajuširidara jako chán Biligtü dynastii Severní Yuan.

Během bouřlivého období 50. let 14. století v Číně nastoupil na korejský trůn král Kongmin. Byl prvním králem Korjō po osmdesáti letech, který nemusel užívat titulu *čchung* ve jménu.²⁶⁵ Kongmin podobně jako jeho předchůdci strávil mládí na yuanském dvoře a byl oženěn s mongolskou princeznou Noguk 魯國 (?–1365). V době, kdy pobýval jako „královský zet“ v Yuanu, sloužili rebelové Čo Ilsin 趙日新 (?–1352) a Kim Jong (?–1363) v paláci. Po smrti krále Čchunghjeho byli však místo něj dosazeni postupně jeho synovci jako král Čchungmok 忠穆 (vl. 1344–1348) a král Čchungdžong. Král Kongmin se stal vládcem země s politickými a hospodářskými problémy, zapříčiněnými vládou dvou dětských králů. K jeho dosazení zřejmě přispěla císařovna Qi a rod Ki tak získal u dvora ještě větší moc.

Král Kongmin byl velmi dobře informován o zhoršující se politické situaci v Yuanu a začal provádět reformy. Při nich vrátil správu do rukou vládních institucí a podařilo se mu zrušit Sekretariát pro výpravy na východ. Také prosadil demongolizaci určitých zvyků, jako například způsob odívání a účesu, a podpořil národní vzdělávání. Rovněž začal prostřednictvím institucí kontrolovat přidělování pozemků a bránit uzurpaci půdy mocnými úředníky.

²⁶⁴ Lee, 1997, s. 76.

²⁶⁵ Grayson, 1989, s. 122. V dostupných pramenech nebylo vysvětleno, proč tomu tak bylo, ale zdá se pravděpodobné, že je zde souvislost s úpadkem mongolské říše.

V Korjŏ se v této době hojně povyšovalo do hodnosti generálů, kteří byli pro krále potřební z mnoha důvodů. Jedním z nich byla žádost Yuanu o jejich pomoc při potlačování rebelů v jižní Číně a pak při odrážení Rudých turbanů přímo na hranicích Korjŏ. Moc promongolské frakce však vzrůstala a bylo třeba ji zastavit, k čemuž opět dopomohla armáda. Kongmin nechal odstranit Ki Čchŏla a většinu jeho promongolské kliky. Císařovna Qi v reakci na to vyslala do Korjŏ vojsko, které bylo poraženo. V této akci figuroval také rebel Čchŏ Ju 崔濡 (?–1364), intrikující s císařovnou proti králi Kongminovi.

Kongmin také dokázal roku 1356 dostat zpět pod kontrolu Korjŏ území na severovýchodě, které bylo zabráno Yuanem. Pomohl mu v tom otec zakladatele příští dynastie I Sŏnggjeho, generál I Čáčhun 李子春 (1315–1360). Další generálové se vyznamenali při potlačování revolt či v boji proti mongolským silám v Mandžusku, byli štědře odměňováni a stali se tak silnou frakcí u korjŏského dvora.

Roku 1365 musel král Kongmin překlenout osobní tragédii v podobě smrti milované manželky Noguk. V té době podlehl vlivu buddhistického mnicha a rebela Sin Tona, který pokračoval dle králova pověření v Kongminově reformním hnutí. Jeho spojencem byl mj. rebel Kim Munhjŏn 金文鉉 (?–1388). Sin Tonovy činy však šly proti politickým zájmům generálů, a dokud byl Sin Ton u moci, jejich vlastní vliv u dvora byl oslaben. Po obvinění z osnování vzpoury byl Sin Ton roku 1371 zavražděn.

Roku 1374 byl také zavražděn král Kongmin rebelem Hong Rjunem 洪倫 (?–1374) a jedním z palácových eunuchů. V té době také zabil rebel Kim Ůi 金義 (?–?) mingské posly. Poté byl na trůn dosazen Kongminův nezletilý syn jako král U, jehož moc omezovaly různé skupiny u dvora, zvláště skupina okolo Čchŏ Jŏnga, podporovaného generály Čo Minsuem 曹敏修 (?–1390) a I Sŏnggjem, kteří se při výpravě proti Mingům na Liaodong vzbouřili, společně ovládli roku 1388 Kǎgjŏng, nechali popravit Čchŏ Jŏnga a sesadili krále U. Na trůn dosadili teprve osmiletého krále Ččanga, syna krále U, a převzali kontrolu nad vládou.

Již za rok jej I Sŏnggje, který si uzurpoval moc pro sebe, sesadil a dosadil na trůn loutkového krále Kongjanga, pomocí něhož provedl pozemkovou reformu a navázal přátelské styky s Mingy. Roku 1392 již mohl nastoupit na trůn jako král Tchädžo, protože eliminoval většinu svých odpůrců a upevnil svou pozici.

2.4.2 Analýza biografii rebelů pozdního období Korjŏ

a) Původ a vztah rebela ke králi

Většina rebelů tohoto období je spojena v době své vzpoury s **osobou krále Kongmina** a další **získali postavení během vlády předchozích králů**, přičemž se jejich původ různí. Čo Čökŭv původ byl neznámý, ale údajně byl úředníkem v poštovní stanici a za vlády krále Čchungnjŏla se stal mocným palácovým eunuchem. Poté se sblížil s králem Čchungsŏnem a získal vyšší úřednické tituly.

Ki Čchŏl je uveden také svým mongolským jménem (Päganpulhwa 伯顔不花) a jeho biografie zahrnuje obsáhlejší popis jeho původu. Ten je započat významem jeho prapradědečka, který byl vysokým hodnostářem ve službách Čchö Čchunghŏna. Jeho otec prošel několika úřady, až se stal hejtmanem v Sŏndžu 宣州. Kromě Ki Čchŏla měl ještě čtyři syny a svou nejmladší **dceru poslal císaři Togon Temürovi jako konkubínu**. Pak mu král Čchunghje udělil posmrtné jméno, záslužný a aristokratický titul. Jeho manželce nechal na bránu napsat znaky pro počestnost a oddanost (*čöngdžöl* 貞節) a do jejího domu pravidelně posílal posla s šatstvem a alkoholem.²⁶⁶ Ki Čchŏl sám se stal ministrem a byl povýšen do aristokratického stavu s titulem pán z Töksŏngu (*töksŏng puwŏngun* 德城府院君).

No Čchäk byl zřejmě nízkého původu, ale protože se oženil s dcerou z aristokratického rodu, byl jeho status zvýšen. Za vlády krále Čchungmoka se stal ministrem a královým oblíbencem. Oproti němu Kwŏn Kjŏm se narodil jako syn ministra a prošel několika úřady. Poté následoval krále Čchungsuka do Yuanu a pět let mu sloužil, za což byl po návratu povýšen a získal titul zasloužilého poddaného.

Čo Ilsin a Kim Jong sloužili v královském paláci jako noční stráž, když král Kongmin pobýval před svou korunovací u yuanského dvora. Tím si vydobyli **zásluhy** a po nástupu krále Kongmina na trůn se drželi v jeho blízkosti, Kim Jong byl povýšen až do hodnosti generála.²⁶⁷

Původ Čchö Jua, který byl syn vysokého úředníka, je rovněž uveden jeho mongolským jménem. Byl povýšen v rámci inspekce armády a vyznamenal se svou službou králi během Čo Čökovy vzpoury. Také v Yuanu měl funkci cenzora. Po

²⁶⁶ *Korjŏsa* 131, *jöldžŏn* 44, Ki Čchŏl.

²⁶⁷ U obou rebelů není uvedeno, jakého byli původu, pouze u Kim Jonga je naznačena jeho povaha: „...povahou byl temný a podlý. Velmi se přetvařoval, podváděl a záviděl [ostatním].“ *Korjŏsa* 131, *jöldžŏn* 44, Kim Jong. 性陰譎有機檻多詐忌克.

dvou incidentech, kdy znásilnil manželku prvního ministra a snachu aristokrata, mu díky jeho bohatství byl poprvé vyměřen pouze trest padesáti ran holí a podruhé byl odvolán z funkce, ale následoval krále Čchungdžonga do Yuanu. Po jeho nástupu na trůn získal titul pána z Čchüsöngu 驚城君, další záslužný titul a nižší funkci 2. stupně v hlavním vládním úřadu (čchamni 參理).

Kim Munhjönův otec je vykreslen jako hamižný zrádce, který zřejmě z důvodu panovnickovy přízně jako vysoký hodnostář se svým komplicem uchvátil moc v zemi a lidé jej nenáviděli. Kim Munhjön uspěl u státních zkoušek a za vlády krále Kongmina prošel několika úřady.

Hong Rjun byl vnuk jednoho z panovnickových rádců a byl vybrán králem Kongminem do jeho **skupiny mladých a pohledných chlapců**.^{268, 269} Král jim přikázal, aby se intimně stýkali s jeho manželkami a konkubínami, a případného syna chtěl učinit následníkem. Poté králova třetí manželka Ikpi 益妃 z rodu Han 韓氏 skutečně otěhotněla s Hong Rjunem.²⁷⁰ Kim Ůi, mongolským jménem Jarjölka 也列哥, pocházel z Mandžuska a ke konci vlády krále Kongmina se dobral pozice nižšího úředníka 2. stupně v Radě bezpečnosti.

Druhý ze dvou buddhistických mnichů v Biografiích rebelů je mnich Sin Ton, jenž se narodil jako syn otrokyně v klášteře Okčchönsa 玉川寺. V mládí se stal mnichem se jménem Pchjondžo 遍照 a kvůli svému nízkému původu nepobýval s ostatními mnichy v klášteře, ale sídlil v horách. Králi Kongminovi se jednou zdálo, že když jej chtěl nějaký člověk probodnout mečem, objevil se po jeho boku mnich a zachránil jej. „Následujícího dne vyprávěl [sen] královně matce a k audienci přišel mnich Kim Wönmjōng se Sin Tonem, jehož podoba se shodovala s mnichem, [kterého viděl ve snu]. Král to považoval za velmi zvláštní a jak spolu rozprávěli, viděl, že je velice bystrý a moudrý. Hýřil velkými slovy, že umí

²⁶⁸ Čadžeü 子弟衛, doslova hlídka chlapců, vytvořená králem Kongminem, kteří si „...lascivními a sprostými [činy] získávali královu přízeň.“ *Korjōsa* 131, *jöldžön* 44, Hong Rjun. 以淫穢得幸. Drželi v paláci stráž a plnili také zvláštní úkoly od krále.

²⁶⁹ O Kongminovi se údajně špitálo, že má rád malé chlapce (Han, Young Woo. *A Review of Korean History, Vol. 1 Ancient Goryeo Era*. Translated by Hahm Chaibong. Republic of Korea: Kyongsawon Publishing Company, 2010. S. 340). Král Kongmin byl však také nadaným malířem, jeho nejslavnějším obrazem je Palác Prvního císaře Qinů. Rutt, 1972, s. 213.

²⁷⁰ *Korjōsa* 131, *jöldžön* 44, Hong Rjun.

rozlišovat mezi věcmi a že je mistrem slova, a snadno se králi **zalíbil**.“²⁷¹ Král jej poté opakovaně zval k sobě do paláce, kde diskutovali o buddhismu.

b) Důvody vzpoury

Podobně jako v předchozích obdobích, ani zde nejsou motivy pro vzpouru explicitně vyjádřeny a lze je pouze odvodit. V případě oblíbence krále Čchungsöna Čo Čoka, jenž uprchl v rámci bojů o přízeň krále Čchungsuka do Yuanu, kde se vlichotil králi Shen Wang Koovi, je zřejmé, že jeho pohnutkou byla snaha udržet si blízký vztah ke králi a z něho vyplývající **výhody**. Důvodem jeho pozdější vzpoury pak byla podpora Wang Koa a současná opozice proti králi Čchunghjemu.

Ki Čchöl a jeho bratři byli hnáni **chamtivostí**, a protože se spoléhali na moc císařovny Qi, nebáli se provádět ani zavrženíhodné činy, které byly až do nástupu krále Kongmina tolerovány a udělené tresty zahrnovaly většinou pouze rány holí či vyhoštění v případě Ki Čchölových příbuzných. Jednou se stalo, že jeho mladší bratr byl za drancování půdy zbit a uvězněn a vyšetřující úředník byl za to poslán do vězení. Král Čchungmok se Ki Čchölova bratra zastal a také z Yuanu poslali dvakrát úředníky k výsledku. Přestože vyšlo najevo, že Ki Čchölův bratr mimo jiných zločinů také znásilnil manželku vyšetřujícího úředníka, byl tento pranýřován a byl mu určen trest holí.²⁷²

U No Čchäka ani Kwön Kjöma nejsou pohnutky patrné, ale protože je jejich vzpoura spojena s Ki Čchölem, lze předpokládat, že byly podobné a souvisely s tím, že od nástupu krále Kongmina měl král relativně silnější pozici oproti předchozím panovníkům a nebyl tak snadno manipulovatelný.

Čo Ilsin i Kim Jong využívali svého vlivu na krále Kongmina. Oba se chovali pohrdavě vůči králi a dopouštěli se činů, za které by byli jiní potrestáni (např. když byli sluhové z Čo Ilsinova domu uvězněni kvůli jeho zadržení, dal zbourat vězení a osvobodil je)²⁷³, ale král Kongmin jim přesto zachovával přízeň, až jejich touha po ještě větší moci přerostla ve skutečnou revoltu proti králi.

V Čchö Juově biografii v ohledu motivů ke vzpouře nejdříve figurovala jeho arogance a **touha po moci**, ale proti králi Čchungdžöngovi a své zemi začal

²⁷¹ *Korjosa* 132, *jöldžön* 45, Sin Ton. 明日以告太后 會金元命以屯見其貌惟肖王大異之與語聰慧辨給自謂得道詭爲大言輒中旨.

²⁷² *Korjosa* 131, *jöldžön* 44, Ki Čchöl.

²⁷³ *Korjosa* 131, *jöldžön* 44, Čo Ilsin.

skutečně intrikovat až poté, co byl zadržen jeho mladší bratr kvůli povýšenému chování vůči králi, a společně uprchli do Yuanu.

Revolta Kim Munhjõna je podobně jako v případě Ki Čchõla uvedena krátkými epizodami, demonstrujícími jeho **nízké úmysly**, jako např. svedení konkubíny jeho bratra či znásilnění ženy přítele, který právě zemřel. Jeho otec jej pro tyto činy nemohl vystát, a aby neprovedl ještě něco horšího, prosil Sin Tona, aby jej dal poslat do vyhnanství. Kim Munhjõn se však o tom dozvěděl, vyhledal mnicha a pokusil se jej získat na svou stranu.

Král Kongmin se dozvěděl od eunucha Čchõ Mansänga 崔萬生 (?–1374), že je jeho manželka Ikpi těhotná s Hong Rjunem, a přikázal mu: „Zítřka mám v úmyslu navštívit královskou hrobku Čchangnũng.²⁷⁴ Pošlu někoho, aby v předstírané opilosti zabil Hong Rjunovu skupinu a nikdo se to nesmí dozvědět. Ty o tom však budeš vědět, a tím pádem se také [smrti] nevyhneš.“²⁷⁵ Čchõ Mansäng²⁷⁶ se vyděsil a domluvil se s Hong Rjunem a ostatními. Jejich rozhodnutí zabít krále Kongmina tedy vyplývalo z **královny hrozby**. Po Kongminově smrti byl na trůn dosazen vůdcem silného elitního rodu I Inminem 李仁任 (?–1388) nezletilý král U. I Inmin se obával, že by mingský dvůr mohl začít zjišťovat okolnosti smrti předchozího krále a nastolení nového, proto nařídil Kim Ůimu, aby zabil mingské posly, až je bude doprovázet zpět do Číny. Ze strany Kim Ůiho však již z dřívější existence **nevraživost** vůči jednomu z nich.²⁷⁷

Motivy Sin Tona k uchvácení moci a ovládnutí krále Kongmina jsou skryty v pokračování jeho životopisu poté, co se poprvé setkal s králem. Byl sice negramotný, ale svou sebejistou řečí, kázáním o buddhismu a zřejmě také osobním charismatem si zcela získal krále, který s ním jednal s nejvyšším respektem a nazýval jej svým učitelem (*sabu* 師傅). Sin Ton postupně uchvátil moc v zemi a nebylo záležitostí, které by s ním král nekonzultoval, a proto získal nejen mnoho pochlebovačů, ale také nepřátel z řad mocných rodů. Svého řečnického mistrovství nejprve využíval k matení a svádění vdov a později manželek aristokratů.²⁷⁸ Zdá se,

²⁷⁴ 昌陵, hrobka, do níž král Tchädžo pohřbil svého otce Wang Rjuna 王隆 (?–897), rovněž titulovaného jako Sedžo z Korjõ 高麗 世祖.

²⁷⁵ *Korjõsa* 131, *jõldžõn* 44, Hong Rjun. 明日謁昌陵佯使酒殺倫輩以滅口汝知此謀亦當不免.

²⁷⁶ V Biografiích rebelů, špatných poddaných, krutých úředníků ani pochlebovačů není zaznamenána Čchõ Mansängova samostatná biografie.

²⁷⁷ *Korjõsa* 131, *jõldžõn* 44, Kim Ůi.

²⁷⁸ *Korjõsa* 132, *jõldžõn* 45, Sin Ton.

že si Sin Ton již po počátečních setkáních s králem byl vědom svých možností, jak získat nepoznanou moc a s ní spojené výhody, a tento pocit v něm ještě vzrostl poté, co si jej král vybral za svého nejbližšího rádce.

c) Role loajálních poddaných

Loajální poddaní nejsou přítomni ve všech příbězích tohoto oddílu a pokud tomu tak je, jsou zastoupeni zejména **vykonavateli panovníkových rozkazů** ohledně potrestání rebelů ve fázi odhalení/neúspěchu vzpoury. Tak tomu je u Ki Čchöla, No Čchäka a Kwön Kjöma, kdy je král na popud svých úředníků (kteří mohli ovšem pouze sledovat své zájmy) nechal odstranit dříve, než převrat provedou. Po provedení vzpoury zasáhli loajální poddaní rovněž u Čo Ilsina, kterému králův blízký poddaný na jeho příkaz podřízl hrdlo; u Kim Munhjöna, kde úředníci pověření upozorňováním na králova chybná slova nebo činy (*kangwan* 諫官) pro něj navrhovali nejvyšší trest, ale král Kongmin to několikrát odmítl; a u Hong Rjuna, kdy promptně zareagovali, odhalili a potrestali vzbouřence.

Barvitější příklad je vykreslen v biografii Kim Jonga. Když vtrhli vzbouřenci do kláštera Hüngwangsa 興王寺, kde toho času pobýval panovník, „vzal eunuch I Kangdal 李剛達 panovníka na záda, vyšel a ukryl jej v tajné komnatě královny matky. Vzbouřenci vstoupili do králových komnat. Protože měl eunuch An Todžök 安都赤 podobnou tvář jako panovník, lehl si do jeho postele místo něj. Vzbouřenci jej považovali za panovníka, a když jej zabili, skákali radostí a halasně provolávali *manse*.“²⁷⁹

V Sin Tonově biografii se lze setkat jak s loajálními poddanými, kteří jednali ve jméno krále, tak s vlivnými poddanými, které ohrožovala Sin Tonova moc a pokus o jeho odstranění vydávali za bohulibý čin. Na začátku biografie, krátce poté, co Sin Ton začal navštěvovat krále pravidelněji, dva královi rádci s nevolí sledovali, jak mu projevuje hluboký respekt. Jeden tvrdil, že uvede zemi v chaos a druhý jej označoval za „podlého mnicha“ (*josŭng* 妖僧) a chtěl jej zabít, ale král jej potají nechal uniknout. Pak se během doby jeho působení u dvora

²⁷⁹ *Korjōsa* 131, *jöldžön* 44, Kim Jong. 宦者李剛達負王匿太后密室賊入寢殿宦者安都赤貌類王代王臥於寢內賊認爲王殺之踴躍呼萬歲.

objevilo několik loajálních poddaných, kteří jej kritizovali a chtěli jej odstranit, ale všichni byli potrestáni: smrtí či propuštěním z úřadu a vyhnanstvím.²⁸⁰

d) Předzvěsti a znamení

Přírodních úkazů, záhadných jevů, snů, proroctví a znamení je oproti předchozím období relativně méně a jsou méně barvitá. Ve dvou biografiích, Čo Ilsina a Kim Jonga, se jednoznačná **nebeská znamení** objevují v období před a po potrestání rebelů. V prvním případě „bylo počasí den za dnem pochmurné a vířil se prach, ale když byl [Čo Ilsin] potrestán, znovu na obloze vyšlo jasné slunce.“²⁸¹ V druhém případě nezářil měsíc a bylo zataženo bez mraků, ale jakmile byl Kim Jong odstraněn, vyjasnilo se.²⁸²

V Sin Tonově biografii se úkazů objevuje nejvíce v porovnání s ostatními biografiemi tohoto období. Kromě **snu** z počátku Sin Tonova životopisu se zde vyskytují dvě **proroctví**. Jedno hovořilo o tom, že v roce *činsa*²⁸³ přijde moudrý muž, který zabrání úpadku království. Sin Ton jej citoval a otevřeně tvrdil, že tím mužem je on sám.²⁸⁴ Podle druhého proroctví, proneseného mnichem z kláštera Jönboksa 演福寺, byla v klášteře tři jezírka a devět studen, jejichž uspořádání odpovídalo vztahu mezi panovníkem a poddaným, a pokud byly v obvyklém stavu, jednalo se o období míru. V devíti studnách žilo devět draků, ale studny byly zaneseny, proto bylo třeba je znovu otevřít. „Když připravoval obřad [bódhisattvovi Mandžušrímu], přikázal Sin Ton I Unmokovi 李云牧, aby zmobilizoval vojsko v hlavním městě a dal vykopat tři jezírka a devět studen. Během sedmidenního obřadu po tři dny bouřilo a po tři dny byl silný mráz. Po celý první den zuřila větrná i prachová bouře a nebe bylo zatažené hustými mraky. Do králova stolku někdo narazil a rozbil jej. Když král osobně prováděl ceremonii Mandžušrímu v klášteře Jönboksa, ze svatyně po tři dny vycházela energie v podobě dýmu a Sin Ton králi

²⁸⁰ Sin Tona kritizoval a krále před ním varoval také významný konfuciánský učenec I Čehjón. Sin Ton se to dozvěděl, ale nepotrestal jej z důvodu vysokého věku. *Korjōsa* 132, *jöldžön* 45, Sin Ton.

²⁸¹ *Korjōsa* 131, *jöldžön* 44, Čo Ilsin. 是時連日陰霾及斬日新天日開霽.

²⁸² *Korjōsa* 131, *jöldžön* 44, Kim Jong.

²⁸³ 辰巳. Nejedná se o reálný rok cyklického kalendáře, který bývá tvořen kombinací znaku z tzv. pozemských větví se znakem tzv. nebeských kmenů. Zde jsou obě složky tvořeny kombinací dvou znaků z pozemských větví, proto jde zřejmě o narážku na konstelaci draka (*čin* 辰) a hada (*sa* 巳). Proroctví je zaznamenáno v pozdějším díle čosönského učence Nam Sagoa 南師古 (1509–1571) *Kjōgam jurok* 格菴遺錄, v části *Seronsi* 世論視. Jak Sin Ton zdůvodňoval své tvrzení, není v biografii explicitně uvedeno.

²⁸⁴ *Korjōsa* 132, *jöldžön* 45, Sin Ton.

řekl: „Toto vyzařuje Buddha.“²⁸⁵ Dalším je nebeské znamení, konkrétně viditelnost Venuše za dne, před kterou úředníci z úřadu pro astrologii varovali krále, když dal podle Sin Tona stavět druhý královský palác v Západním hlavním městě a Čchungdžu 忠州.²⁸⁶

e) Úspěch/neúspěch vzpoury

Vzpoury v pozdním období Korjŏ jsou ve většině případů zaměřeny proti nejvyšší autoritě a **uzurpaci nejvyšší moci**, ale objevuje se zde rovněž motiv **narušení vztahů mezi otcem a synem**. V jednom případě dojde k atentátu na krále, ale vzbouřenci jsou téměř okamžitě chyceni a potrestáni.

Když se Čo Čök stal levým poradcem vyššího prvního stupně, svěřila se mu princezna Kjŏnghwa²⁸⁷, že byla znásilněna králem Čchunghjem.²⁸⁸ Čo Čök předtím pobýval v Yuanu, kde se spojil s králem Shen Wang Koem, a rozhodl se využít incidentu ku prospěchu obou. Postavil se proti králi Čchunghjemu a se svými příznivci z řad úředníků se opevnili v paláci Jŏngangung 永安宮. V noci pak provedli útok na palác, kde byl král Čchunghje.

Ki Čchŏl měl zastání na yuanském dvoře, který mu uděloval tituly, a jeho moc rostla. Klíčové pozice v administrativě obsadil svými příbuznými a následovníky a dobře si rozuměl s No Čchäkem a Kwŏn Kjŏmem, se kterými společně plánoval vzpouru. Lhali přitom, že jednají na rozkaz krále. Nakonec potají určili den vzpoury, ale král Kongmin se o tom dozvěděl v předstihu a dal všechny osoby, které byly zapleteny do spiknutí, předvolat. Ki Čchŏl s Kwŏn Kjŏmem přišli jako první a vysocí hodnostáři doporučili králi, aby je na místě potrestal.

K úplnému uchvácení moci zbývalo Čo Ilsiinovi odstranit Ki Čchŏla a jeho bratry. V noci dal příkaz svým mužům, ale těm se podařilo zavraždit pouze Ki Wŏna 奇轄 (?–1352). Následkem neúspěchu této akce se Čo Ilsiin rozhodl obklíčit královské sídlo, kde král Kongmin pobýval, zabil strážce, vyhrožoval králi a rozsekal státní pečeti.²⁸⁹ Sobě i svým nohsledům daroval úřady a všichni sluhové a stráž

²⁸⁵ *Korjŏsa* 132, *jŏldžŏn* 45, Sin Ton. 將設會屯令李云牧役府兵開三池九井 是會凡七日暴風三日大霜三日始會暴風終日黃埃漲天御床爲人所觸而碎 王又親設文殊會於演福寺有氣如烟出佛殿三日屯白王曰 佛放光。

²⁸⁶ Tamtéž.

²⁸⁷ 慶華 (?–1344), mongolská manželka krále Čchungsuka.

²⁸⁸ *Korjŏsa* 131, *jŏldžŏn* 44, Čo Čök.

²⁸⁹ *Korjŏsa* 131, *jŏldžŏn* 44, Čo Ilsiin.

v paláci, kam se král přestěhoval, byli jeho muži. Poté zabil svého kumpána jeho vlastním mečem a obvinil jej ze vzpoury, ale král již měl o něm pochybnosti.

Právě v době, kdy Čo Ilsin se svými muži vtrhl do královského sídla, tam Kim Jong držel noční hlídku, ale protože nezasáhl, nařídil mu král trest holí a poslal jej do vyhnanství. Pak byl znovu povolán a poté opět vyhoštěn za zfalšování královského rozkazu a znovu povolán. V rámci boje o královu přízeň odstraňoval své odpůrce a za úplatky rozdával funkce. Vzbouřenci, kteří napadli klášter Hŭngwangs, se po neúspěchu se zaměněným králem rozhodli napadnout hlavní ministry z Kägjŏngu. Kim Jong je zadržel, za což získal zásluhy, ale nevyslychal je, proto v králi vzklíčilo podezření a poslal jej k výsledku.

V Yuanu zaujal Čchö Ju nepřátelské stanovisko vůči Korjŏ a vlichotil se do přízně eunuchovi císařovny Qi. Chtěl, aby dala sesadit krále Kongmina, a protože věděl o její nevraživosti vůči Kongminovi v souvislosti s potrestáním jejího bratra Ki Čchöla, nebylo pro něj obtížné ji přesvědčit, aby vyslala vojsko do země. Vedl jej Čchö Ju, ale utrpěli porážku a ti, kteří přežili, uprchli zpět do Yuanu.

Kim Munhjŏn nakonec svou řečí získal v Sin Tonovi ochránce, který očernil jeho otce i bratra před králem a vyžadoval pro ně trest smrti. Přestože se král Kongmin rozhodl pouze pro trest holí, vyhnanství a propadnutí majetku, Sin Ton je nakonec nechal oba zabít.

Eunuch Čchö Mansäng s Hong Rjunem a dalšími členy jeho skupiny se rozhodli, že odstraní králem Kongmina, který se jim stal hrozbou. „...V noci o třetí hlídce vstoupili do královny ložnice. Využili Kongminovy silné opilosti a [Čchö] Mansäng jej zasáhl mečem, až jeho mozek vystříkl na stěnu.“²⁹⁰ Eunuch, který krále našel, se rozhodl věc prozatím veřejnosti utajit a s královými rádci projednávali další postup. Kim Ůi zabil na příkaz I Inmina posla od Mingů Čchäbina 蔡斌 (?–1374) a jeho syna. Poté přeběhl k Mingům, kteří za smrt poslů vinili Korjŏ.

Sin Ton využíval své moci a podle své libovůle odvolával úředníky z úřadů, další podle potřeby očerňoval a posílal do vyhnanství, proto se jej lidé obávali. Král Kongmin mu však propůjčil další aristokratické a záslužné tituly, jednal s ním s ještě větší úctou a projednával s ním nominace do úřadů. Sin Ton postupně ztratil veškeré zábrany, vládní posty byly zcela pod jeho kontrolou, mimo palác se věnoval popíjení a radovánkám s manželkami jiných a v paláci pronášel duchovní moudra.

²⁹⁰ *Korjŏsa* 131, *jŏldžŏn* 44, Hong Rjun. 夜三更入寢殿乘王大醉萬生手劒擊之頭髓濺壁.

Ke králi se nechoval jako uctivý poddaný a snažil se získat slávu navrácením půdy prostému lidu, který jej oslavoval jako svatého muže.²⁹¹

Ve prospěch krále Kongmina prováděl obřady za narození královského dědice a snažil se jej přimět k přesunu hlavního města nejprve do Západního hlavního města, pak do Čchungdžu. Dal vyvraždit většinu příslušníků mocných rodů a také se pokusil odstranit krále, který se o neúspěšném komplotu dozvěděl, ale neuvěřil mu.

f) Trest a důsledky vzpoury

S výjimkou Kim Ůiho byli všichni rebelové pozdního období Korjō **potrestáni smrtí**. Při útoku na palác, kde byl král Čchunghe, byl Čo Čök zasažen a usmrcen šípem jednoho z králových blízkých sluhů a jeho následovníci byli zavřeni do žaláře, jeden z nich však uprchl ke králi Shen.

Než mohli provést vzpuru, přišli Ki Čchöl a Kwön Kjöm na příkaz krále do paláce. Král na radu svých úředníků přikázal, „...aby silní muži nečekaně vtrhli do paláce a udeřili na ně železnými holemi. Ki Čchöl se zhroutil a zemřel a Kwön Kjöm unikl, ale pronásledovali jej k bráně Čamun, kde jej zabili a jeho krev potřísnila bránu paláce.“²⁹² No Čchäk²⁹³ byl zabit ve svém domě a vyslaní vojáci podřízli také další členy jeho bandy. Jejich manželky byly **uvězněny** a král nařídil **zkonfiskovat otroky** ze všech tří domů. Další jejich následovníci dostali **trest holí** a jejich **majetek byl zabaven**. Ki Čchölova matka onemocněla a korunní princ Yuanu²⁹⁴ ji několikrát žádal, aby odjela do Yuanu, ale odmítala a zemřela v Korjō.

Král Kongmin dal nakonec na radu svého rádce a přikázal Kim Čchömsuovi 金添壽 (?-?), aby Čo Ilsina odstranil, a poté uvěznil jeho syna. Osoby zainteresované na vzpouře buď popravili a jejich majetek zkonfiskovali, nebo potrestali holí, ale dva z jeho následovníků byli již v letech, proto se z trestu holí **vykoupili**, a některé také degradovali do úradů v provinciích či **poslali do vyhnanství**. Čo Ilsinova manželka a ostatní potomci byli dáni **Yuanu jako otroci**, ale poté nechala císařovna Qi vyjmout jeho ženu z otrockého stavu.

²⁹¹ *Korjōsa* 132, *jöldžön* 45, Sin Ton.

²⁹² *Korjōsa* 131, *jöldžön* 44, Ki Čchöl. 壯士出其不意椎擊轍應手而仆謙走避追及于紫門殺之血濺宮門.

²⁹³ Předtím, než nastoupil na trůn, se král Kongjang oženil s dcerou No Čchäka a po svém nástupu mu udělil posmrtný aristokratický titul vévody z Čehjo 齊孝公. *Korjōsa* 131, *jöldžön* 44, No Čchäk.

²⁹⁴ Byl to princ Ajuširidara, její vnuk.

Po výslechu byl Kim Jong poslán společně s několika nohsledy do vyhnanství. Tam byl znovu vyslýchán a nakonec odsouzen k smrti. „...Pak mu utrhli končetiny, vláčeli jej po všech městech [pro ostudu] a jeho hlavu poslali do hlavního města a **vystavili na tržišti**. Jeho dům zbourali a na jeho místě vykopali nádrž na vodu. Také přes deset lidí z jeho bandy podřízli, a těch, co dostalo holí nebo bylo posláno do vyhnanství, bylo také několik desítek.“²⁹⁵

Po všech činech a dalších intrikách Čchö Jua vydal nakonec yuanský cenzor doporučení, aby jej císař **poslal s ekortou zpět do Korjō** a odsoudil jej k trestu smrti, a císař toto doporučení přijal. V případě Kim Munhjōna žádali úředníci *kangwan* pro něj smrt za porušení jednoho ze základních principů, kterým je synovská oddanost.²⁹⁶ Král Kongmin to však nepovolil ani na další jejich naléhání. Až král U ve čtvrtém roce své vlády souhlasil s návrhem, vyměřil mu trest holí a poslal jej do vyhnanství, kde byl po deseti letech popraven.

Čchö Mansānga a potažmo Hong Rjuna i celou jejich skupinu usvědčila krev na Čchö Mansāngových šatech a téměř všichni se k činu doznali. Čchö Mansāng s Hong Rjunem byli pro výstrahu rozsekáni na kusy na tržišti a ostatní byli včetně svých potomků popraveni. Jejich majetek byl zabaven, otcové uvězněni a manželky a konkubíny převedeny do otrockého stavu. Kim Ůi si jako velitel v mingských službách podrobil národy, žijící na jihu Číny, a **potrestán nebyl**.²⁹⁷

Sin Ton byl nakonec obžalován úřady včetně rady cenzorů z velezrady a král souhlasil s nejvyšším trestem. Podřízli jej, usekli mu končetiny a po ostudném vláčení ulicemi jeho hlavu vystavili na východní bráně hlavního města. Poté usmrtili jeho dvouletého syna²⁹⁸, švagra a jeho stoupence, přičemž někteří byli poníženi do otrockého stavu, stejně jako jejich a Sin Tonovy manželky a konkubíny. Další jeho následovníci byli posláni do vyhnanství nebo sesazení.

²⁹⁵ *Korjōsa* 131, *jöldžōn* 44, Kim Jong. 遂支解徇于諸道傳首京師梟于市籍其家瀦之斬其黨十餘人杖流者亦數十人. Když byl Kim Jong potrestán, král na něj myslel, občas zaplakal a opakovaně si povzdychával, nevěda, komu teď má věřit a na koho se spoléhat. Pak rozkázal, aby již nikoho z jeho následovníků nevyslýchali. Tamtéž.

²⁹⁶ „...Kdybychom jej propustili a nevyslýchali, principy Nebes by byly uhašeny a Cesta člověka ukončena. Proto žádáme, abyste jej potrestal a tím ukázal [negativní příklad] budoucím generacím.“ *Korjōsa* 131, *jöldžōn* 44, Kim Munhjōn. 若置不問天理滅矣人道絕矣請加典刑以示後世. Zde vůbec nemohlo být bráno v potaz, že jeho otec byl chamtivec a zrádce.

²⁹⁷ V biografii je jeho negativní příklad akcentován ještě na úplném konci, kdy se svého krajana dotazuje na svou matku, jež byla kvůli jeho činům učiněna otrokyní při úřadu, ale při tom neprojeví žádnou lítost. *Korjōsa* 131, *jöldžōn* 44, Kim Ůi.

²⁹⁸ Král U zůstal naživu, protože Sin Ton přesvědčil ty, co o něm věděli, že je to králův syn. *Korjōsa* 132, *jöldžōn* 45, Sin Ton.

3 Kategorizace rebelů období Korjō

V této kapitole se pokusím klasifikovat rebely podle dvou zásadních hledisek určujících celkovou povahu rebelií, jimiž jsou příčiny rebelantství a typy vzpour, a shrnout dosavadní poznatky. Přitom se pokusím celkově zhodnotit, co přispívalo ke vzpourám, jaké byly motivy rebelů, co bylo vnímáno jako rebelské, jaké modely rebelů existovaly, jak byli potrestáni či jaké poselství v sobě nesou jejich biografie.

Na tomto místě je vhodné připomenout, že analyzované revolty vycházejí z kroniky *Korjōsa*, která je účelovou retroprojekcí, proto je třeba si uvědomit, že způsob zobrazení i argumentace historiků mohou být čistě pragmatické a mohou obsahovat zkreslení.

3.1 Příčiny rebelantství

Tři období Korjō jsou charakterizována rozdílným politickým a společenským klimatem, v němž lze hledat kořeny vzpour. Rané období Korjō je spojeno s relativně silnějšími králi a vznikající možností i přes nízký původ dosáhnout úřadů a postavení díky zásluhám různého druhu. Tato možnost je posílena v období vlády vojenské kliky, kdy byla moc krále upozaděna a bylo možné vládnout skrze něj, realita mongolských nájezdů navíc poskytla příznivější klima pro další typy revolt. Toto období tedy bylo vzpourám nejpříznivější. V pozdním období Korjō byli králové relativně slabší a závislí na yuanském dvoře a tato doba skýtala nejpříznivější podmínky pro sociální mobilitu určitého druhu, ze které plynula moc a výhody.

Příčiny revolt období Korjō jsou spojeny se pěti zásadními faktory, kterými jsou osoba krále, úzké vztahy s králem/představitelem nejvyšší moci, mongolské vpády a nadvláda Yuanu, vlivné postavení rebela a jeho motivy. Obvykle se tyto faktory prolínaly a působily současně.

1) Osoba krále

Prvním faktorem je přímo osoba krále, jehož pozice je oslabená. Mohlo to být z důvodu nízkého věku, jako v biografích rebelů raného období Korjō, kdy se během vlády svou semdnáctiletých králů Mokčonga a Indžonga a jednoho dětského krále Hōndžonga vyskytlo šest rebelů z devíti v tomto období. Za krále Mokčonga

vládla královna matka se svým milencem a rebelem Kim Čchijangem, kteří byli později odstraněni generálem/rebelem Kang Čoem, a král Indžong byl zcela pod vlivem svého tchána a zároveň dědečka I Čagiöma.

Dalším důvodem, specifickým pro období vlády vojenského režimu, byla obliba různých hostin a radovánek králem Ůidžongem, který se příliš nevěnoval vladaření a usnadnil tak uzurpaci nejvyšší moci Čöng Čungbuem a jeho pobočníky za nominální vlády libovolně dosazovaných a sesazovaných králů, jejichž role tak byla na sto let potlačena. První představitel vojenské vlády tak vytvořil precedent pro své následovníky, pro které pak bylo relativně snazší se chopit moci, protože svůj čin – de facto uchopení moci – mohli vydávat za odstranění rebela a nastolení královské autority. V počáteční fázi tedy rebelům nahrávali slabí králové Ůidžong a dosazený král Mjöngdžong, který měl podobné záliby, a v pozdější fázi vojenské vlády tuto situaci rebelům poněkud ulehčoval fakt, že korjöský dvůr byl „v izolaci“ na ostrově Kanghwado a za Korjö na pevnině bojovaly osobní jednotky rebelů (kromě oddílů domobrany), protože královská armáda byla rozprášena Mongoly.

Král byl rovněž oslaben vnějšími okolnostmi, a to v období mongolské nadvlády. Počínaje králem Wöndžongem až po počátek vlády krále Kongmina byli králové Korjö „královskými zeti“, často měnění podle aktuální situace v Yuanu. Proto byli náchylní k vytváření vazeb na loajální poddané, kteří jejich moc posilovali, ale zároveň obraceli svou vlastní moc propůjčenou králem proti vládci samotnému. Příkladem rebelů, kteří využívali znevýhodněného postavení králů, byli Ki Čchöl, Čo Ilsin nebo Kim Jong.

2) Úzké vztahy s králem/představitelem nejvyšší moci

Druhým faktorem jsou úzké vztahy s králem, které byly dány a) vytvořenými zásluhami, b) pokrevními vztahy s královskou rodinou a c) získanou důvěrou krále. Zásluhy mohly být vytvořeny v boji s nomádkými kmeny (Kang Čo, Čchök Čun'gjöng) či potlačením odpůrců uvnitř země, což platí zejména pro období vlády vojenského režimu (Čchö Čchunghön, I Ůimin). Mohly být také vyslouženy pomocí zakladateli dynastie Wang (Hwan Sön'gil, Wang Kju) nebo loajalitou vůči králům pozdního období Korjö (Čo Čök, Kim Jong).

Rebelové, zvláště v raném období Korjŏ, se snažili provdat své dcery či sestry do paláce a získat tak přímý vliv na krále. Tento faktor se však objevuje napříč celým Korjŏ. Typickým příkladem je I Čagjŏm, který dal svou druhou dceru za manželku králi Jedžongovi a svou třetí a čtvrtou dceru Jedžongovu synovi, králi Indžongovi. Dalšími rebely s pokrevními svazky s králem byli např. Wang Kju a I Čaui v raném období a I Ůibang v období vlády vojenského režimu. Zajímavým případem je v tomto ohledu vojenský vládce Čchö Čchunghŏn, který možnost spřízněnosti své rodiny s královským rodem odmítl, protože vlastní rod se mu nezdál dostatečně urozený. V pozdním období Korjŏ lze rovněž pozorovat úsilí některých rebelů o spřízněnost s císařskou rodinou v Yuanu, kdy se za nejúspěšnějšího rebela dá považovat Ki Čchŏl, jehož sestra se stala manželkou císaře Togon Temüra a císařovnou Qi. Dalšími příklady tohoto druhu jsou No Čchäk a Kwŏn Kjŏm.

Důvěru krále bez předchozích zásluh a významného postavení si získali oba buddhističtí mnichové, Mjočchŏng a Sin Ton, a to zejména díky svému osobnímu charismatu, řečnickému umění a kladnému postoji králů Indžonga i Kongmina vůči buddhismu.

3) Mongolské vpády a nadvláda Yuanu

Třetím faktorem, který zavalil příčinu nebo vytvořil snazší podmínky pro vzpoury, byly mongolské vpády a následná nadvláda dynastie Yuanů nad Korjŏ. Během mongolských vpádů vznikaly rebelie na lokální úrovni, často vedené touhou se obohatit (Čo Wŏndžŏng, Han Sun) nebo se postavit mongolské armádě (Pä Čungson). Častějším případem byla však kolaborace a pomoc mongolské armádě při vpádech (Hong Pogwŏn, I Hjŏn, Čo Sukčchang) nebo úřednická kariéra v Yuanu, která ovšem mohla mít souvislost s předchozí spoluprací s Mongoly (Čo Hü, Čchö Tchan, Čo I).

Nadvláda Yuanu přispěla k výše uvedenému oslabení králů Korjŏ a stala se spojencem rebelů proti nim. Příkladem rebelů, již této situace využili, mohou být Ki Čchŏl nebo Čchö Ju. Drtivá většina vzpour tohoto období je však spojena s osobou krále Kongmina, který měl sice relativně silnější pozici oproti předchozím králům, ale zároveň si okolo sebe udržoval okruh loajálních poddaných, a přestože

v době jeho vlády čelila dynastie Yuanů vnitřním problémům, moc císařovny Qi byla stále poměrně silná.

4) Vlivné postavení rebela

Ačkoli původ rebelů mohl být nízký (nižší místní či vojenský úředník, otrok nebo mnich), důležitým faktorem, společným pro většinu z nich, je jejich vlivné postavení v době vzpoury. Toto mohlo vzniknout jako důsledek výše jmenovaných faktorů, kdy za své zásluhy či loajalitu ke králi nebo jinému vládnoucímu subjektu (představiteli vojenské vlády či yuanskému dvoru) získali tituly a úřady.

V opačném případě mohli být příslušníky mocného klanu, jehož předci zastávali významné úřady, a proto k nim měli rovněž snazší přístup (I Čaui, I Čagjöm, Ki Čchöl). Mocné rody se snažily udržet si své postavení, o čemž svědčí časté vzájemné sňatky a hlavně snaha o sňatek se členy královské rodiny, popř. císařské rodiny, kdy jejich moc byla ještě posílena.

5) Motivy ke vzpouře

Posledním faktorem je osoba rebela a pohnutky, které jej vedly k tomu povstat, či vzpouru naplánovat. Protože optikou oficiální kroniky bylo na rebely nahlíženo jako na nízké osoby (v ohledu morálního imperativu), je přirozené, že zobrazené důvody pro vzpouru byly ve většině případů nízké a mohly být uvedeny ve skutečnost v kontextu výše uvedených faktorů.

Motivy ke vzbouření jsou v několika biografiích explicitně uvedeny. Konkrétně se jedná o pocity nedocenění (Hwan Sön'gil), loajalita k předchozímu králi (I Hün'am), nespokojenost vojenské aristokracie v důsledku její diskriminace (Čöng Čungbu, I Ůibang), obava z předložení registrů vzbouřených *sambjölčcho* Mongolům (Pä Čungson), nenávisť ke staršímu bratrovi (Han Hongbo), nenávisť vůči otci a staršímu bratrovi (Kim Munhjön), strach z krále (Hong Rjun) a nevraživost vůči jednomu z mingských posílů (Kim Ůi).

Pohnutky k plánování/provedení rebelie však mnohem častěji zůstávají nevyřčeny a lze si je domýšlet v souvislosti s popisem charakteru a jednání daného rebela. Nejtypičtější vlastností rebelů je touha po moci, která spojuje většinu rebelů raného období, všechny představitele vlády vojenského režimu a některé rebely pozdního období Korjō, jako např. Čo Ilsina, Čchö Jua a Sin Tona. Častým motivem

je také vychytralost nebo obscénnost (I Ůimin, Kim Munhjŏn, Sin Ton). Během mongolských nájezdů byli vzbouřenci motivováni relativně snazší možností se obohatit (Han Sun, Čo Wŏndžŏng), strachem z Mongolů a touhou po vlastním prospěchu (Hong Pogwŏn, Čö Hü) a chamtivostí spojenou s touhou po moci (Ki Čchŏl, No Čchäk, Kwŏn Kjŏm).

3.2 Typy vzpour

Vzpoury lze v zásadě rozdělit do dvou hlavních skupin, přičemž odlišné politické a společenské podmínky tří období Korjŏ a osobní motivy rebelů zformovaly jejich konkrétní atributy. Ze třiceti osmi biografií lze třicet sedm z nich považovat za revolty proti králi nebo státu a jednu za vzpouru, které sledovala jiný cíl.

Revolty **proti králi**, nejvyšší autoritě a symbolu státu, byly v raném období Korjŏ prováděny zejména osobami blízkými králi. Nejčastějším faktorem byla pokrevní spřízněnost členů rodin rebelů přímo s králem, který byl rebelovým zetěm nebo švagrem, z čehož vyplývaly úřady, aristokratické tituly a jiné výhody s nimi spojené. Těmto rebelům šlo zjevně o to, aby sesadili krále a dosazením nového potvrdili a posílili svou moc (Wang Kju, Kim Čchijang, Kang Čo, I Čagjŏm, Čchök Čun'gjŏng). Další dva rebelové, Hwan Sŏn'gil a I Hŭn'am, se postavili/plánovali postavit králi Tchädžovi, ale je otázkou, zda měli v úmyslu přímo jeho sesazení. U posledního rebela tohoto období, buddhistického mnicha Mjochchŏnga, není zřejmé, zda byl on hlavním organizátorem přesunu hlavního města (a pozdější revolty) a ovlivňovatelem krále Indžonga, nebo zda byl pouze vykonavatelem vůle králových ministrů, kteří tak jeho prostřednictvím chtěli dosáhnout svých záměrů.

Všichni rebelové, kteří byli představiteli období vlády vojenského režimu, vedli své vzpoury proti králi Korjŏ relativně nejúspěšněji ve srovnání s ostatními vzbouřenci. Role krále byla potlačena, a pokud byl rebelem dosazen jiný král, vděčil pak rebelovi za trůn a oficiálně mu propůjčoval stále vyšší pravomoci, také z důvodu, že jej většinou obával. Protože první rebelové (Čŏng Čungbu, I Ůibang, I Ůimin) odstranili mnoho výkonných civilních úředníků tak, aby proti nim nemohli komplotovat, byla možná opozice z této strany téměř zcela eliminována. Nadvláda prvních rebelů trvala čtyři až pět let, poté uchvátili moc členové rodu Čchö (Čchö Čchunghŏn, Čchö U, Čchö Hang a Čchö Ůi) na šedesát dva let. Po desetileté vládě Kim Čuna začala s vládou Im Jŏna a jeho syna moc vojenských rebelů upadat,

zejména v souvislosti s kapitulací Korjŏ Yuanu a přesunu hlavního města zpět do Kägjŏngu. Čöng Pangüi využil vzpoury otroků v Čindžu pro své vlastní povstání, kdy se svou bandou zabil 6400 lidí v kraji, prováděl další krutosti a nakradenými stříbrnými nádobami podplatil hodnostáře u dvora, aby se vyhnul trestu. Dalším rebellem tohoto období, který provedl vzpoudu v královském paláci, byl Čo Wöndžöng.

Pokud se podíváme blíže na další revolty tohoto období, zjistíme, že jejich společným jmenovatelem je **zrada státu** ve smyslu kolaborace s „barbary“, za které byli Mongolové (popř. Kitani) učenci Korjŏ a raného Čosönu bezpochyby považováni. První skupina rebelů byla nápomocná mongolským vojskům a stala se jejich průvodci při dobývání korjŏských pevností během mongolských nájezdů (Hong Pogwön, I Hjŏn, Čo Sukčchang). Někteří z nich navíc obdrželi funkci *darugači* a spravovali tak dobytá území Mongoly na území Korjŏ (Čo Hü, Čchö Tchan). Han Sun se obohacoval z veřejných zdrojů v chaotické situaci počátku mongolských nájezdů a dokonce spolupracoval s Kitany.

Druhá skupina odešla dobrovolně do Yuanu za úřednickou kariérou, ale zde se provinila navíc tím, že očerňovala Korjŏ (Čo I, U Čöng). Odchod k Mongolům z důvodu nenávisti ke staršímu bratrovi byl také důvodem zařazení Han Hongboa do sekce Rebelů. Pä Čungsonova zrada spočívala v tom, že se vzbouřenými členy *sambjölčcho* bránil přesunu hlavního města zpět na pevninu, přičemž chtěli nastolit nového krále i vládu. Protože však byli konfrontováni mongolskými vojsky, uprchli a plenili oblasti okolo ostrovů, kde si udělali základnu.

Vzpoury proti králi jsou v pozdním období Korjŏ zaměřeny v jednom případě proti králi Čchunghjemu, kdy se Čo Čök pod záminkou ochrany princezny Kjŏnghwy postavil proti králi a chtěl jej svrhnout ve prospěch svého spojence, krále Shen Wang Koa. Ostatní vzpoury byly namířeny proti králi Kongminovi. Dvě z nich byly dílem jeho domnělých loajálních poddaných (Čo Ilsin, Kim Jong), čtyři byly podporovány císařovnou Qi (Ki Čchöl, No Čchäk, Kwön Kjŏm, Čchö Ju), v jednom případě šlo prakticky o vládu skrze krále Kongmina (Sin Ton) a v posledním případě byl na krále spáchán atentát (Hong Rjun). Za vlastizrádce může být v tomto období považován Kim Ůi, jenž z důvodu vzájemné nevraživosti a na příkaz člena mocného aristokratického rodu I Inmina zabil mingské posly, ukradl tribut a posléze sloužil Mingům, kteří ze smrti poslů vinili Korjŏ.

Zbývající Kim Munhjónova revolta nebyla namířena přímo proti nejvyšší autoritě, ale její závažnost byla důvodem pro zařazení mezi Biografie rebelů, protože je demonstrací porušení základního vztahu mezi otcem/synem a bratrem/starším bratrem, v jehož důsledku byli otec i starší bratr usmrceni.

3.3 Zhodnocení revolt období Korjō

Po provedení analýzy všech zaznamenaných revolt období Korjō je zřejmé, že buď byly zaměřeny v drtivé většině případů proti králi jakožto nejvyšší státní autoritě, nebo byly vlastizradou. I když se jednalo pouze o záměr, který byl nějakým způsobem zjištěn, byl jeho strůjce vyslýchán a označen za rebela. Co se týká vzpour proti králi, kladly si za cíl jej sesadit a dosadit svého favorita, popř. získat větší moc a uplatňovat větší vliv na krále.²⁹⁹ V některých z nich lze podle charakteristiky rebela a jeho činů usoudit, k čemu se chystal, ale v některých (Kang Čo, I Čaui, Čchō Čchunghōn, Kim Čun, Im Jōn, Sin Ton) je přímo řečeno, že se rozhodl provést vzpouru na nejvyšší úrovni, přesněji řečeno „pozvednout/provést velkou záležitost“ (*hāng/kō tāsa* 行/舉大事).

Ani v jednom případě se však nestalo, že by rebel sesadil krále a prohlásil se jím sám. Pouze I Čagjōm byl této situaci velmi blízko, když trůn po Indžongově abdikaci odmítl. V průběhu revolty zřejmě změnil názor, avšak jeho plány byly zmařeny. Generál Kang Čo sesadil krále Mokčonga, kterého nechal zabít po cestě do vyhnanství, ale na trůn neusedl. Přímě trůn si neuzurpovali ani představitelé vlády vojenského režimu. Zajímavostí je, že mezi rebely v době provedení vzpoury není ani jeden nízkého postavení, jako např. otrok.

Podstata revolt prvního typu a důvodem jejich zařazení do sekce Rebelů byl evidentně fakt, že byly namířeny proti králi, protože podle konfuciánských principů nebylo stěžejní otázkou, jestli se někdo dopustil vraždy, ale koho zabil, a pouhé plánování odstranit či svrhnout nejvyšší autoritu bylo považováno za nejtěžší zločin.

²⁹⁹ Podobně jako na revolty zaměřené proti králi Korjō lze také nahlížet např. na Povstání roku *musin* (*Musillan* 戊申亂) v roce 1728. Rebelové, kteří podporovali Jižní frakci, usilovali o svržení krále Jōngdžoa 英祖 (vl. 1724–1776) a jeho frakce, která byla u moci. Vzpoura byla nakonec potlačena po třinácti dnech vládními vojsky. Rebelům zde rovněž nešlo reformu společnosti či sociálního pořádku (jak lze soudit z jejich činů nebo skutků), ale spíše o získání moci. Jackson, Andrew David. *Histories in stone: stelae commemorating the suppression of the Musin rebellion and contested factional histories. International Journal of Asian Studies*. Cambridge University Press, 2014, 11(1). S. 53–58. U rebelů Korjō byla nejčastějším motivem právě touha po moci, pouze v případě Čchō Čchunghōna se lze díky jeho desetibodovému memorandu odvolat také na reformní snahu.

Král byl pokládán za ctnostného muže *par excellence* a jako takový získal mandát Nebes. Převzetí mandátu by bylo poněkud problematické, protože by nový adept na trůn musel prokázat ztrátu ctnosti svého předchůdce a ospravedlnit své činy proti němu, ale dosadit nového krále (při zachování dynastie), uplatňovat na něj svůj vliv a činit zásadní rozhodnutí mohlo být bráno jako čin loajálního poddaného a panovníkova rádce, což bylo naprosto legitimní. Rebel také mohl vydávat své činy jako ochranu krále před skutečnými/smyslenými vzpourami.

Pokud si zvolíme pro první typ revolt jako hledisko úspěšnosti sesazení/usmrčení panovníka, pak lze za úspěšné považovat vzpoury Kang Čoa a I Čagjōma v raném období Korjō, všechny představitele vojenského režimu a Hong Rjuna v pozdním období Korjō. I Čagjōm na trůn dosadil krále Indžonga a stal zřejmě nejvlivnějším poddaným počátku Korjō. Když se však snažil později krále odstranit, postavil se proti němu jeho příbuzný Čchōk Čun'gjōng, přičemž je pravděpodobné, že bez jeho zásahu by byla jeho rebelie dovedena do konce. Za relativně úspěšnou z hlediska uplatnění vlivu na krále a celkové moci může být brána také Kim Čchijangova, Ki Čchōlova a Sin Tonova revolta.

Úspěšnými vzpourami druhého typu z hlediska nepotrestání rebela z různých důvodů byly vzpoury Čo Sukčchanga, Čo Hüho, Čo Iho, Kim Ůiho a zřejmě také Čchō Tchana.

Neúspěch vzpour byl většinou dán jejich odhalením ještě před začátkem (I Hün'am), zmařením v jejich průběhu (většina případů) či zásahem vnější síly (Kang Čo, Han Sun). V tomto ohledu v biografích figurují loajální poddaní, již jsou protivahou vzbouřenců. Někteří vzpoury odhalují a jiní jsou pověřeni králem, aby je potlačili, jako např. Kim Pusik, ale v biografích rovněž nalezneme modelové případy osobní statečnosti, kdy poddaný riskuje i svůj život, aby ochránil krále, jako např. v životopisu Wang Kjua či Kim Jonga, kdy eunuch zachránil krále Kongmina tím, že ho odnesl na zádech a ukryl před rebely. Někdy však není zřejmé, zda poddaný zasahuje z důvodu své loajality ke králi či z důvodu svého osobního prospěchu, což se týká zejména rebelů v období vlády vojenského režimu.

Dalším způsobem zobrazení loajálních poddaných je jejich popis jakožto trpělivých rádců, kteří upozorňují na omyly panovníka a navrhuji vhodné řešení situace. Tato role je velmi patrná v životopisu Hwan Sōn'gila nebo v biografii Kim Munhjōna, kde jej král i přes opakované a „vroucné“ naléhání svých rádců odmítl potrestat. Role věrných poddaných je poněkud silnější v závěrečné části některých

biografií pozdního období Korjŏ, která souvisí s potrestáním rebela. Tím se vytváří kontrast ke králi Kongminovi, který je mj. v důsledku tohoto zobrazen jako slabý a náchylný k oblibě modelově špatných poddaných.

Všeobecně lze říci, že při zobrazování králů v biografiích pozdního období Korjŏ je patrná snaha kompilátorů je vylicit jako slabé a mnohdy perverzní, jako v případě krále Čchunghjeho a ve své podstatě i Kongmina. Tato snaha bezpochyby souvisí s legitimizační funkcí kroniky a poukázáním na to, že u posledních vladařů dynastie Wang došlo ke ztrátě ctnosti potřebné k udržení mandátu Nebes. Co se týče králů předchozích období, je na jejich negativní vlastnosti poukázáno také, ale ne v takové intenzitě. To však může být způsobeno také tím, že s např. osobou krále Kongmina přímo souvisí devět revolt.

Přirozenou a explicitně hodnotící součástí biografií jsou různé druhy předzvěstí a znamení, která i v tomto ohledu následují jeden ze svých historiografických vzorů *Chunqiu*, kde se tyto, většinou přírodní úkazy, objevují. U přírodních úkazů lze předpokládat, že jejich výskyt v životopisech není nahodilý, nýbrž účelový, a jsou svého druhu promluvou Nebes a jejich upozorněním, že se dějí/stanou události, které jsou/budou nebo častěji nejsou/nebudou v souladu s jejich principy. Typickými neblahými znameními v biografiích jsou znamení v podobě vychýlených drah planet či hvězd, která značí výskyt rebelů, nebo bouře, silné deště či požáry, avizující nebo komentující jejich činy. Pokud se zde objevují kladné přírodní úkazy, jsou dány do souvislosti s odstraněním rebela (např. vyjasnění se po smrti Im Jŏna).

Proroctví jsou rebely využívána jako ospravedlnění snahy převzít moc. Dvě proroctví, vyskytující se ve třech biografiích, jsou spojena se znakem pro rodové jméno I 李, jehož nositel se měl stát králem (I Čagjŏm, I Ůimin), a s vyčerpáním královské dynastie Wang dvanáctou generací (I Ůimin, Pă Čungson). Proroctví jsou také získávána prostřednictvím mnichů. Podobně jako proroctví slouží rebelům jejich sny, které je většinou předurčují k získání vysokého úřadu a vlivu, ale např. v biografii Kim Čuna sen jeho synovi předznamenal vlastní špatný konec. V biografiích lze rovněž nalézt projevy lidových kultů a náboženství, jako např. kult uctívání *tokkăbiho* v životopisu I Ůimina.

Na rozdíl od přírodních úkazů je obtížné o proroctvích, snech a lidových kultech zcela jednoznačně říci, že byly do Biografií rebelů účelově přidány, aby posílily jejich negativní poselství. Je to pravděpodobné, ale funkce mohla být také

informativní v souladu s historiografickým principem *suri pudžak* a tehdejšími představami, ve kterých byly tyto jevy součástí každodenního života. Tento názor by podporoval fakt, že tyto jevy jsou v některých biografiích rozmístěny poněkud nahodile, nesystematicky a ve většině z nich nejsou obsaženy vůbec. Podobnou úvahu je možné aplikovat také na buddhismus, jenž byl u učenci raného Čosönu veřejně striktně odmítán, ale jeho funkce v biografiích může být jak účelová, tak informativní, přičemž kromě biografií obou mnichů nelze ani v jeho případě hovořit o účelovém nadužívání.

Neodmyslitelnou součástí biografií rebelů bylo jejich potrestání, které muselo být přísné, jak je uvedeno v předmluvě k této sekci. Rebelové a jejich nejbližší následovníci byli popraveni (nejčastěji setnutí mečem), jejich rodiny uvřženy do otroctví a jejich majetek zkonfiskován. Pro posílení efektu byl v závažných případech rebel rozsekán na kusy (Hong Rjun) nebo mu byly useknuty končetiny a torzo těla bylo následně vláčeno ulicemi pro ostudu (Sin Ton). Popravy byly většinou prováděny na tržišti s následným vystavením hlav pro výstrahu. Další osoby byly podle stupně zapojení do vzpoury potrestány ranami holí, vyhnanstvím na ostrovy či degradováním do úřadů v provinciích. V některých případech, zvláště pokud se jednalo o osoby vysokého věku, bylo těmto povoleno se z lehčího trestu vykoupit. Král nechával podobizny významných rebelů, zejména z období vlády vojenského režimu, namalovat na zeď paláce, a když došlo k jejich potrestání, podobizny dal odstranit.

Král byl zejména v biografiích raného období Korjō zobrazován jako benevolentní a ctnostný a některým rebelům zmírnil trest. V případě I Čagjōma hrála roli oddanost a úcta krále Indžonga vůči svému tchánovi, proto jej nedal popravit (ač se jej I Čagjōm snažil zavraždit), ale poslal jej do vyhnanství, kde zemřel. Podle precedentů z čínské historie dal král pak povolát jeho manželku a udělil I Čagjōmovi posmrtné tituly. Jeho komplic Čchōk Čun'gjōng byl vyhoštěn, ale po několika měsících mu byl trest odpuštěn. Podobně také Wang Kju, který vnikl do komnat krále Hjedžonga, nebyl králem ihned potrestán, protože byl zasloužilým poddaným jeho otce, krále Tchädžoa, a Hjedžongův dvojnásobný tchán. Pokud byl rebel potrestán a král se rozhodl, že nikoho v souvislosti s jeho vzpourou vyslýchat nebude, šlo o nostalgii vyvolanou jejich blízkým vztahem (I Hün'am, Kim Jong).

Pokud rebela nestihl trest udělený státními autoritami, mohl se stát obětí jiného rebela, vnější síly či v některých případech se mohl potrestání zcela vyhnout. Typickým příkladem odstranění jiným vzbouřencem jsou někteří rebelové období vlády vojenského režimu (Čöng Čungbu, I Ůibang, I Ůimin, Kim Čun). Vnější síla v podobě Kitanů zapříčinila smrt generála Kang Čoa a Han Suna, pro jiné se stalo osudným potrestání ze strany yuanských autorit (Hong Pogwön, U Čöng, Čchö Ju). Za své vzpoury nebyli potrestáni Čo Sukčchang, Čo Hü ani Čo I, kteří zůstali v Yuanu ve službách císaře, a Kim Ůi, jenž působil jako vojenský velitel u Mingů. O osudu Čchö Tchana a Han Hongboa se nelze z biografií dozvědět nic bližšího.

Pro zestručnění a přehlednost hlavních aspektů revolt poslouží následující tabulka, kde řazení rebelů odpovídá zvolenému pořadí v analytické části práce.³⁰⁰

Rané období Korjō	Délka biografie (počet znaků)	Motiv rebela	Typ vzpoury	Počet znamení	Trest/původce trestu (popř. smrt)
Hwan Sön'gil	389	nedoceněnost	proti králi	žádné	popraven /král
I Hün'am	239	neloajalita k novému králi	proti králi	žádné	setnut na tržišti /král
Wang Kju	302	touha po moci	proti králi	1	setnut cestou do exilu/král
Kim Čchijang	339	touha po moci	proti králi	žádné	zabit /Kang Čo
Kang Čo	1350	touha po moci (k činu část. naveden)	proti králi	1	zabit /Kitani
I Čaui	441	obohacení se a touha po moci	proti králi	žádné	popraven /král
I Čagjöm	3763	touha po moci a později po trůnu	proti králi	4	vyhoštěn /král
Čchök Čun'gjöng	730	touha po moci a pomoc I Čagjömovi	proti králi	žádné	vyhoštěn, pak odpuštění trestu, zemřel na nádor
Mjočchöng	2843	touha po moci (popř. loutka jiných)	proti králi	6	setnut, hlava vystavena/král
Období vlády voj. režimu					
Čöng Čungbu	4329	diskriminace vojenské aristokracie	proti králi	2	setnut, hlava vystavena/ Kjöng Täsüng
I Ůibang	1089	diskriminace vojenské aristokracie	proti králi	žádné	setnut/Čöng Čungbuův syn
I Ůimin	1963	touha po moci, část. pramenící z proroctví	proti králi	6	setnut, hlava vystavena/ Čchö Čchunghön

³⁰⁰ Také zde jsou zahrnuty pouze biografie hlavních rebelů, nikoli životopisy do nich vložené.

Čchö Čchunghön	16381	touha po moci a část. reformy	proti králi	5	nepotrestán /zemřel stár
Kim Čun	2534	touha po moci	proti králi	4	zabit /Im Jön
Im Jön	1969	touha po moci	proti králi	2	nepotrestán /zemřel na nádor
Čong Pangüi	375	touha po moci, odstranění protivníků	proti králi	žádné	zabit /lidé z Čindžu
Čo Wöndžöng	796	obohacení se	proti králi	žádné	setnut /král
Han Sun	726	obohacení se a touha po moci	zrada země	žádné	setnut /Kitani
Pä Čungson	783	strach z Mongolů, touha po moci	proti králi	1	zabit v boji /král
Hong Pogwön	1488	strach z Mongolů, vlastní prospěch	zrada země	2	ukopán k smrti /Yuan
I Hjön	241	strach z Mongolů, vlastní prospěch	zrada země	žádné	popraven na tržišti /král
Čo Sukčchang	257	strach z Mongolů, vlastní prospěch	zrada země	žádné	nepotrestán/ později setnut za jinou vzpouru
Čo Hü	580	strach z Mongolů, vlastní prospěch	zrada země	žádné	nepotrestán /?
Čchö Tchan	1230	touha po moci	zrada země	žádné	nepotrestán /?
Čo I	1002	úřednická kariéra v Yuanu	zrada země	žádné	nepotrestán/ zemřel v Yuanu
Han Hongbo	606	nenávist k bratrovi, vlastní prospěch	zrada země	žádné	nepotrestán /?
U Čöng	299	vlastní prospěch	zrada země	žádné	popraven /Yuan
Pozdní období Korjō					
Čo Čök	995	vlastní prospěch	proti králi	žádné	zabit šípem /král
Ki Čchöl	2242	obohacení se a touha po moci	proti králi	žádné	zabit železnou holí/král
No Čchäk	385	obohacení se a touha po moci	proti králi	žádné	popraven /král
Kwön Kjöm	178	obohacení se a touha po moci	proti králi	žádné	zabit železnou holí/král
Čo Ilsin	1775	vlastní prospěch a touha po moci	proti králi	1	podříznut /král
Kim Jong	1200	vlastní prospěch a touha po moci	proti králi	1	usekn. končetin, hlava vystavena /král
Čchö Ju	1512	touha po moci	proti králi	žádné	popraven /Yuan

Kim Munhjŏn	623	obscénnost a hamižnost	proti otci a staršímu bratrovi	žádné	vyhoštěn, pak pověšen/král
Hong Rjun	998	králova hrozba smrti	proti králi	žádné	rozsekán na kusy na tržišti/král
Kim Ŭi	191	nenávist k mingskému poslovi	proti králi	žádné	nepotrestán /?
Sin Ton	5955	touha po moci a vlastní prospěch	proti králi	6	usekn. končetin, hlava vystavena /král

Třicet osm rebelů v kronice *Korjŏsa* je seřazeno chronologicky, z čehož nelze usoudit, kteří z nich mohli být považováni kompilátory kroniky za nejhorší. Určitými vodítky k jejich určení může být skutečnost, že dvěma z nich (Čchö Čchunghŏn, Sin Ton) byl vyhrazen samostatný *kwŏn* (jedná však o dvě nejdelší biografie, ale jejich délka může souviset také s dostupností historického materiálu v době kompilace). Dále na relativně vyšší závažnost provinění může poukazovat např. úspěšný atentát na panovníka (Kang Čo, Hong Rjun, v případě I Ŭimina zabití sesazeného krále Ŭidžonga), časté zdůrazňování zavrženíhodných vlastností rebela a jeho rodiny (I Ŭimin, Sin Ton), krutější způsob vykonání trestu (např. rozsekání Sin Tona na kusy, vyhlazení I Ŭiminovy rodiny do třech stran), popř. vyšší zastoupení negativních znamení v biografii (Mjočchŏng, I Ŭimin, Sin Ton).

Zůstává otázkou, proč někteří další účastníci vzpour, kteří jsou v biografiích jmenováni a je jim přisouzen poměrně velký podíl na revoltách, nebyli zahrnuti do sekce Rebelů se samostatnými životopisy, popř. nebyli včleněni do životopisů svých souputníků. Neobjevují se ani v sekcích Špatných poddaných či Krutých úředníků. Nejvýraznějším příkladem je eunuch krále Kongmina Čchö Mansäng v biografii Hong Rjuna, jenž inicioval komplot vedoucí k vraždě krále a jako první jej zasáhl mečem. Dále lze jmenovat např. třetího vládce vojenského režimu Kjŏng Täsunga (ten má však samostatnou biografii v sekci Nezařazených), vůdce velkého povstání otroků Mandžŏka, básníka a aktivního podporovatele Mjočchŏnga Čŏng Čisanga, posledního velitele *sambjŏlčcho* Kim Tchongdžonga a jiné.

Důvodem může obava, že by objem Biografií rebelů narostl do nepoměrných rozměrů a jako takový by mohl lépe posloužit jako návod pro případné další vzpoury. Dále se lze pouze dohadovat, že někteří z účastníků vzpoury nebyli zařazeni mezi rebely z důvodu možných sympatií kompilátorů.

Poselství biografií pro čtenáře kroniky, obsažené v případech jednotlivých vzpour či pokusu o ně, bylo založeno na demonstrování patřičných hodnot

ukotvených v historické tradici a iniciováno pouhým zařazením životopisů do sekce Biografií rebelů. Účelem dějin bylo vyzdvihnout ctnostné činy a poukázat na ty, ze kterých je třeba si vzít poučení. Toto bylo zdůrazněno schematickými narativy v určitých částech biografií, jako jsou zejména popisy vlastností rebelů. Všeobecně lze však říci, že styl zápisu biografií má být spíše objektivní, ale dostatečně zřetelný pro vzdělané obyvatele Čosōnu, aby jejich poselství dekovali správným způsobem.

- 10) GRAYSON, J. H. *Korea: A Religious History*. New York: Oxford University Press, 1989. ISBN 0-19-826186-1.
- 11) HAN, Young Woo. *A Review of Korean History, Vol. 1 Ancient Goryeo Era*. Translated by Hahm Chaibong. Republic of Korea: Kyongsaewon Publishing Company, 2010. ISBN 978-89-8341-091-7.
- 12) *Hanguk mindžok munhwa täbäkkwasadžön* [online]. Academy of Korean Studies [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: <http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/>
- 13) HATADA, Takashi. *A History of Korea*. Translated and edited by Warren W. Smith, Jr. and Benjamin H. Hazard. Santa Barbara: American Bibliographical Center – Clio Press, 1974. ISBN 87436-065-X.
- 14) HENTHORN, William E. *A History of Korea*. New York: The Free Press, 1971.
- 15) HENTHORN, William E. [online]. 2013 [cit. 2013-06-08] *Korea: The Mongol Invasions*. Leiden: J. E. Brill, 1963. ISBN 9780395450239. Dostupné z WWW: <<http://archive.org/details/koreamongolinvas00hent>>.
- 16) JACKSON, Andrew David. Histories in stone: stelae commemorating the suppression of the Musin rebellion and contested factional histories. *International Journal of Asian Studies*. Cambridge University Press, 2014, 11(1), s. 53–75. DOI: 10.1017/S147959141300020X.
- 17) KANG, Eun-Hae. Korjō musin I Ŭiminŭi jöksawa Betchūnam wangsonŭi čönsöl. In: *Journal of North-East Asian Cultures*. The Association of North-East Asian Cultures, 2011, 29(12), 109-125.
- 18) KANG, Hi-woong. *The development of the Korean ruling class from late Silla to early Koryo* [online]. 1964 [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <https://digital.lib.washington.edu/researchworks/handle/1773/11100>.
Doktorská disertační práce. University of Washington.
- 19) KONG, Miok. Korjōsa hugiinmul čangpchjönjöldžönŭi šösadžök šönggjök. In: *Munčchangōmunnon džip* [online]. 2002, Vol.39 No.- [2002], 147 - 168 [cit. 2017-02-06]. ISSN 60180783. Dostupné z: http://www.riss.kr/search/detail/DetailView.do?p_mat_type=1a0202e37d52c72d&control_no=cdd470ae5536ab6effe0bdc3ef48d419.

- 20) KRÁL, Oldřich. *Čínská filozofie: Pohled z dějin*. Lásenice: Nakladatelství Maxima, 2005. S. 284.
- 21) KRÁL, Oldřich. Únik z historie dovnitř: detaily a fragmenty. In: Labus, David a Miriam Löwensteinová (eds.) *Tradice a proměny: Mýtus, historie a fikce v Asii*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014. ISBN 978-80-7308-515-5.
- 22) LEE, Kenneth B. *Korea and East Asia: The Story of a Phoenix*. Westport: Praeger Publishers, 1997. ISBN 0-275-95823-X.
- 23) LEE, Peter H. *Sourcebook of Korean Civilization*: edited by Peter H. Lee et al. Volume 1. New York: Columbia University Press, 1993. ISBN 0-231-07912-5.
- 24) LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. Ačkoliv nízkého původu (Životopisná literatura raných korejských kronik). In: *Dálný východ* 2.2, 2012.
- 25) LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. Irjŏn jako historik. In: Glomb, Vladimír a Miriam Löwensteinová (eds.) *Podoby Koreje*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2013. ISBN 978-80-7308-447-9.
- 26) LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. Pchäsol. Na cestě k fikci? In: Labus, David a Miriam Löwensteinová (eds.) *Tradice a proměny: Mýtus, historie a fikce v Asii*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014. ISBN 978-80-7308-515-5.
- 27) LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Vladimír PUCEK. *Studie z dějin starší korejské literatury*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1163-5.
- 28) Naver: *Naver sadžŏn - korejský slovník* [online]. 2017 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://dic.naver.com/>.
- 29) RUTT, Richard. *James Scarth Gale and his History of the Korean People*. Seoul: Royal Asiatic Society, 1972.
- 30) S'-MA, Čchien. *Kniha vrchních pisařů*. Přeložili Olga Lomová a Timoteus Pokora. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2154-8.
- 31) SHULTZ, Edward J. *Generals and Scholars: Military Rule in Medieval Korea*. Honolulu: University of Hawai'i Press, 2000. ISBN 0-8248-2188-2.

- 32) SOHN, Pokee. *Social History of the Early Chosŏn Dynasty: The Functional Aspects of Governmental Structure*. Seoul: Jisik-sanup Publications Co. Ltd., 2000. ISBN 89-423-1057-5.
- 33) *Thesaurus Linguae Sericae* [online]. Heidelberg Research Architecture database [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://tls.uni-hd.de/>.
- 34) TWITCHETT, Denis C., John King FAIRBANK a Herbert FRANKE (eds.) *The Cambridge History of China, Volume 6: Alien Regimes and Border States, 907–1368* [online]. United Kingdom: Cambridge University Press, 2008 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.history.univ.kiev.ua/download/LibraryKNUHistory/Cambridge%20History/Cambridge%20History%20Of%20China/Cambridge%20History%20of%20China%2006.pdf>.
- 35) WANNE, Joe J. Traditional Korea a Cultural History. In: *International Research Series No. 3*. Seoul: Chung'ang Univesity Press, 1972.
- 36) WEATHERFORD, Jack. *Čingischán a utváření moderního světa*. Přel. Petruška Šustrová. Praha: Nakladatelství BB/art s.r.o., 2004. ISBN 80-7341-776-6.
- 37) ZDIC: 漢典 *Handian - čínský slovník* [online]. 2017 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.zdic.net>.
- 38) ZHAO, George Qingzhi *Marriage as Political Strategy and Cultural Expression: Mongolian Royal Marriages from World Empire to Yuan Dynasty*. New York: Peter Lang Publishing, Inc., 2008. ISBN 978-1-4331-0275-2. Dostupné z WWW: <http://books.google.cz/books?id=XnIibzweN7IC&pg=PA200&lpg=PA200&dq=darughachi,+Goryeo&source=bl&ots=1FHooMc6_s&sig=rU7qspQeSzkJ8BGYIJGmBu3A37o&hl=en&sa=X&ei=fkmzUbaEKdT34QJm4CoDg&ved=0CE4Q6AEwBg#v=onepage&q=darughachi%2C%20Goryeo&f=false>.